

**RAPORT Z WYKONANIA
„PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015”
ZA OKRES LAT 2012-2013**



**Dokument został wykonany na zlecenie Gminy Wrocław
przez zespół firmy ALBEKO z siedzibą w Opolu:**

mgr inż. Beata Podgórska

mgr inż. Jarosław Górniak

mgr inż. Paweł Synowiec

SPIS TREŚCI:

1. WSTĘP	4
2. ZAKRES DANYCH PODSTAWOWYCH, DOKUMENTY WEJŚCIOWE DO RAPORTU O STANIE ŚRODOWISKA WE WROCŁAWIU ZA LATA 2012-2013.	4
3. CELE POLITYKI EKOLOGICZNEJ.....	5
4. CELE OKREŚLONE W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015.....	6
5. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ OPERACYJNYCH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2012-2013.	11
5.1 NAKŁADY NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA MIASTA WROCŁAW W LATACH 2012-2013.	87
6. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU I JEGO AKTUALIZACJI.....	88
6.1. ANALIZA WSKAŹNIKÓW MONITORINGU POŚ.	99
7. OCENA STOPNIA REALIZACJI PRZYJĘTYCH CELÓW.	100
8. DIAGNOZA, PROPOZYCJE NOWYCH PRIORYTETÓW I KRYTERIÓW ICH WYŁONIENIA.....	102
9. LITERATURA	103

SPIS TABEL:

Tabela 1. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej we Wrocławiu w latach 2012-2013 wg GUS.....	87
Tabela 2. Wskaźniki monitoringu dla Miasta Wrocławia.	89
Tabela 3. Realizacja zadań w zakresie poszczególnych priorytetów określonych w Programie Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2013.	100

1. WSTĘP

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku „Prawo ochrony środowiska” (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.) Prezydent Miasta Wrocławia co 2 lata przedstawia raport z realizacji Programu ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Wrocławia na lata 2012-2015 został uchwalony uchwałą Rady Miejskiej Wrocławia Nr XXXV/779/12 z dn. 29 listopada 2012 roku i obejmował cele z „Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”. Ustawa Prawo Ochrony Środowiska nie określa wymagań dotyczących formy i struktury sprawozdania z realizacji Programu Ochrony Środowiska. W samym Programie założono, iż analiza realizacji programu polegać będzie przede wszystkim na monitorowaniu, czyli obserwacji zmian w wielu wzajemnie ze sobą powiązanych sferach funkcjonowania danego obszaru (ekonomicznej, społecznej, ekologicznej itp.).

W Programie ochrony środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015 założono, że system monitoringu dla miasta powinien zawierać n/w działania, które pozwolą na bieżące monitorowanie jego realizacji:

1. systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji poszczególnych zadań Programu; wynikiem tych działań będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen,
2. uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych empirycznych; otrzymany materiał będzie służył przygotowaniu raportów,
3. przygotowanie raportów z realizacji zadań ujętych w Programie,
4. analiza porównawcza osiągniętych wyników z założeniami Programu, co pozwoli na określenie stopnia wykonania zapisów przyjętego Programu oraz identyfikacja ewentualnych rozbieżności,
5. analiza przyczyn odchyleń oraz określenie działań korygujących polegających na modyfikacji dotychczasowych oraz ewentualne wprowadzenie nowych instrumentów wsparcia,
6. przeprowadzenie zaplanowanych działań korygujących.

2. ZAKRES DANYCH PODSTAWOWYCH, DOKUMENTY WEJŚCIOWE DO RAPORTU O STANIE ŚRODOWISKA WE WROCŁAWIU ZA LATA 2012-2013.

Źródła danych do wykonania Raportu z wykonania Programu ochrony środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015 - za lata 2012-2013:

- Program Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015,
- sprawozdania opisowe z realizacji budżetu miasta za lata 2012, 2013,
- informacje statystyczne GUS,
- informacje pozyskane z UMW,
- raporty o stanie środowiska w województwie dolnośląskim wykonywane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
- rejestr form ochrony przyrody publikowany przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
- informacje z innych źródeł,
- opracowania własne.

3. CELE POLITYKI EKOLOGICZNEJ

Nadrzędnym, strategicznym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego.

Realizacja tego celu osiągnana będzie poprzez niezbędne działania organizacyjne, inwestycyjne (w tym wdrażanie postanowień Traktatu Akcesyjnego), tworzenie regulacji dotyczących zakresu korzystania ze środowiska i reglamentowania poziomu tego wykorzystania w najważniejszych obszarach ochrony środowiska.

W ten sposób realizacja krajowej polityki ekologicznej wpisywać się będzie w osiągnięcie celów na poziomie całej Wspólnoty europejskiej.

W Programie Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015 zakłada się, że kształtowanie polityki ekologicznej będzie miało charakter procesu ciągłego, z jednoczesnym zastosowaniem metody programowania “kroczącego”, polegającej na cyklicznym weryfikowaniu perspektywicznych celów w przekrojach etapowych i wydłużaniu horyzontu czasowego Programu w jego kolejnych edycjach. Służyć temu mają również wykonywane w cyklu 2 letnim raporty z realizacji Programu Ochrony Środowiska.

Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, które poprzez swoją politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne, zatem na nich również spoczywa obowiązek wykonywania zadań z zakresu ochrony środowiska oraz odpowiedzialność za jakość życia mieszkańców. Dodatkowym wyzwaniem stało się członkostwo w Unii Europejskiej oraz związane z nim wymogi. Trudnym zadaniem, czekającym samorządy jest wdrożenie tych przepisów i osiągnięcie standardów UE w zakresie m.in. ochrony środowiska. Efektywność działań zależy przede wszystkim od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym oraz pozyskania zainteresowania i zrozumienia ze strony społeczności lokalnych. Działania, aby były skuteczne, muszą być prowadzone zgodnie z opracowanym uprzednio programem, sporządzonym na podstawie wnikliwej analizy sytuacji w danym rejonie. Program Ochrony Środowiska jest dokumentem planowania strategicznego, wyrażającym cele i kierunki polityki ekologicznej samorządu Wrocławia i określającym wynikające z niej działania. Tak ujęty Program jest i będzie wykorzystywany jako główny instrument strategicznego zarządzania miastem w zakresie ochrony środowiska, jako podstawa tworzenia programów operacyjnych i zawierania kontraktów z innymi jednostkami administracyjnymi i podmiotami gospodarczymi, przesłanka konstruowania budżetu miasta, płaszczyzna koordynacji i układ odniesienia dla innych podmiotów polityki ekologicznej, podstawa do ubiegania się o fundusze celowe. Cele i działania proponowane w Programie Ochrony Środowiska służą do tworzenia warunków dla takich zachowań ogółu społeczeństwa miasta Wrocławia, które służyć będą poprawie stanu środowiska. Realizacja celów wytyczonych w programie powinna spowodować polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie miasta.

Program ochrony środowiska przedstawia aktualny stan środowiska, określa hierarchię niezbędnych działań zmierzających do poprawy tego stanu, umożliwia koordynację decyzji administracyjnych oraz wybór decyzji inwestycyjnych podejmowanych przez różne podmioty i instytucje. Sam program nie jest dokumentem ingerującym w uprawnienia poszczególnych jednostek administracji rządowej i samorządowej oraz podmiotów użytkujących środowisko. Poszczególne jego wytyczne i postanowienia powinny być respektowane i uwzględniane w planach szczegółowych i działaniach inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska.

4. CELE OKREŚLONE W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015.

CEL NADRZĘDNY I PRIORYTETY EKOLOGICZNE MIASTA WROCŁAWIA

Naczelną zasadą przyjętą w POŚ jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. W związku z tym nadrzędnym celem POŚ jest:

**Dążenie do osiągnięcia zrównoważonego i trwałego
rozwoju miasta poprzez poprawę stanu środowiska przyrodniczego zachowanie jego
istotnych walorów, utrzymanie ładu przestrzennego i rozwój infrastruktury
ochrony środowiska**

CELE I KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA DO ROKU 2019

Jakość powietrza:

Cel długoterminowy do roku 2019

**POPRAWA I OSIĄGNIĘCIE STANU JAKOŚCI POWIETRZA ZGODNEGO Z WYMAGANIAMI
PRAWA, ZMNIEJSZENIE ZUŻYCIA ENERGII I ZWIĘKSZENIE WYKORZYSTANIA
ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII**

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Zmniejszenie emisji pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5, NO₂ oraz benzo(a)pirenu ze źródeł liniowych, powierzchniowych i punktowych
- Ochrona ludności, w tym grup szczególnie wrażliwych, w sytuacji wystąpienia: ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu oraz przekroczenia poziomu alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego substancji
- Zmniejszenie zużycia energii i zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Jakość wód i gospodarka wodno-ściekowa

Cel długoterminowy do roku 2019

**OSIĄGNIĘCIE I UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD POWIERZCHNIOWYCH
I PODZIEMNYCH PRZY ZASPOKOJENIU UZASADNIONYCH POTRZEB WODNYCH MIASTA
ORAZ ZAPEWNIENIU BEZPIECZEŃSTWA POWODZIOWEGO PRZY PRZEPŁYWIE
O PRAWDOPODOBIENSTWIE $p = 0,1\%$**

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Osiągnięcie dobrego stanu JCWP, dla których nie określono derogacji oraz sukcesywna poprawa stanu pozostałych JCWP
- Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu JCWPd
- Poprawa jakości wód wykorzystywanych do zaopatrywania Wrocławia w wodę do spożycia
- Zapewnienie pełnego bezpieczeństwa i wysokiej jakości działania systemu zaopatrywania Wrocławia w wodę do spożycia
- Ograniczenie zanieczyszczenia wód ładunkami zanieczyszczeń pochodzącymi ze źródeł komunalnych
- Opracowanie i wdrożenie dokumentów umożliwiających zarządzanie ryzykiem powodziowym
- Sukcesywna realizacja zadań ujętych w Projekcie Ochrony przed Powodzią Dorzecza Odry *w ramach Programu dla Odry - 2006*
- Utrzymywanie w należyтым stanie technicznym koryt cieków wodnych, obwałowań i innych urządzeń mających znaczenie w ochronie przeciwpowodziowej oraz zapewnienie gotowości magazynów przeciwpowodziowych

Hałas

Cel długoterminowy do roku 2019

ZMNIEJSZENIE LICZBY MIESZKAŃCÓW WROCŁAWIA ZAGROŻONYCH
PONADNORMATYWNYM HAŁASEM

Cele krótkoterminowe do roku 2015

Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców miasta na ponadnormatywny hałas

Ograniczenie narażenia mieszkańców na hałas poprzez realizację działań wynikających z Programu ochrony środowiska przed hałasem dla Miasta Wrocławia

Gospodarka odpadami

ODPADY KOMUNALNE, W TYM ODPADY ULEGAJĄCE BIODEGRADACJI

Cel długoterminowy do roku 2019

WDROŻENIE SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI W GMINIE, REALIZUJĄCEGO ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I ZGODNEGO Z OBOWIĄZUJĄCĄ HIERARCHIĄ POSTĘPOWANIA Z ODPADAMI

Cele krótkoterminowe do roku 2015

1. Objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych najpóźniej 1 lipca 2013 r. oraz systemem selektywnego zbierania odpadów
2. Zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do maksymalnie 60 % wytworzonych odpadów do końca 2014 r.
3. Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych (papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło) z gospodarstw domowych oraz odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych minimum 50 % masy do 2020 r.
4. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów:
 - w 2013 r. nie więcej niż 50 %,
 - w 2020 r. nie więcej niż 35 % masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.
5. Eliminacja praktyk nielegalnego składowania odpadów
6. Osiągnięcie poziomu selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych w wysokości 4 kg/mieszkańca/rok

ODPADY POWSTAJĄCE W SEKTORZE GOSPODARCZYM

Odpady zawierające azbest

7. Bezpieczne usuwanie wyrobów i odpadów zawierających azbest
8. Zmniejszenie masy wytwarzanych odpadów przemysłowych
9. Zwiększenie masy odpadów przemysłowych poddawanych procesom odzysku przy jednoczesnym zmniejszeniu masy odpadów poddawanych składowaniu

Ochrona przyrody

Cel długoterminowy do roku 2019

OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Udoskonalenie formalno-prawnych, organizacyjnych i merytorycznych podstaw ochrony przyrody
- Zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu cennych ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych

Tereny zieleni miejskiej

Cel długoterminowy do roku 2019

OCHRONA I ROZWÓJ SPÓJNEGO SYSTEMU TERENÓW ZIELENI MIEJSKIEJ

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Rozwój terenów zieleni miejskiej z uwzględnieniem wartości przyrodniczych i kulturowych
- Sprawne zarządzanie terenami zieleni miejskiej

Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Cel długoterminowy do roku 2019

OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW LEŚNYCH

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Zapewnienie formalnych podstaw ochrony zasobów leśnych
- Zachowanie i odtworzenie właściwego stanu lasów

Ochrona powierzchni ziemi

Cel długoterminowy do roku 2019

POPRAWA STANU JAKOŚCI GLEBY I ZIEMI NA TERENIE MIASTA ORAZ OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI PRZED DEGRADACJĄ

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Monitoring obszarów z niezadawalającym stanem jakości gleby lub ziemi
- Zapobieganie dalszej degradacji gleby i utrzymanie jej funkcji
- Ochrona powierzchni ziemi biologicznie czynnych i właściwe zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych

Gospodarowanie zasobami geologicznymi

Cel długoterminowy do roku 2019

OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN I WYKORZYSTANIE ŚRODOWISKA GEOLOGICZNEGO DLA CELÓW PRODUKCYJNYCH

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny oraz otoczenie ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją

Pola elektromagnetyczne

Cel długoterminowy do roku 2019

OCHRONA PRZED POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI

Cel krótkoterminowy do roku 2015

- Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych

Poważne awarie przemysłowe

Cel długoterminowy do roku 2019

MINIMALIZACJA SKUTKÓW WYSTĄPIENIA POWAŻNYCH AWARII PRZEMYSŁOWYCH
ORAZ OGRANICZENIE RYZYKA ICH WYSTĄPIENIA

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii
- Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych
- Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych

Edukacja ekologiczna

Cel długoterminowy do roku 2019

PODNOSZENIE WIEDZY I KSZTAŁTOWANIE POSTAW PRZYJAZNYCH ŚRODOWISKU

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Opracowanie programu edukacji ekologicznej dla miasta Wrocławia
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi i kontynuacja wsparcia finansowego i organizacyjnego placówek oświatowych
- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie bieżących problemów jakości środowiska

Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych

Cel długoterminowy do roku 2019

UWZGLĘDNIENIE ZASAD OCHRONY ŚRODOWISKA W STRATEGIACH SEKTOROWYCH

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów
- Uwzględnienie celów ochrony środowiska w sektorowych dokumentach strategicznych

Aspekty ekologiczne w planowaniu przestrzennym

Cel długoterminowy do roku 2019

KSZTAŁTOWANIE HARMONIJNEJ STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ
MIASTA PRZYJAZNEJ DLA MIESZKAŃCÓW POD KĄTEM TERENÓW ZIELONYCH,
OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Cele krótkoterminowe do roku 2015

Zwiększenie powierzchni obszarów zieleni miejskiej z jednoczesnym uwzględnianiem korytarzy ekologicznych wodnych i lądowych

Rozwój terenów zieleni służących poprawie warunków przewietrzania miasta

Współpraca w zakresie ochrony środowiska

Cel długoterminowy do roku 2019

WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA Z PODMIOTAMI I JEDNOSTKAMI ZEWNĘTRZNYMI

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Monitoring realizacji zadań i współpraca w zakresie ochrony środowiska z innymi gminami, organami (m.in. wymiana doświadczeń, przekaz informacji, porozumienia)

Rozwój rynku w zakresie ochrony środowiska

Cel długoterminowy do roku 2019

DAŻENIE DO WDROŻENIA W BIZNESIE NAJLEPSZYCH PRAKTYK MAJĄCYCH NA CELU OCHRONĘ ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Uruchomienie mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadzą do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju
- Zwiększenie roli placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle, w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadawalającego stanu systemu monitoringu środowiska

Zarządzanie środowiskowe

Cel długoterminowy do roku 2019

ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKOWE OPARTE O NOWOCZESNE ROZWIĄZANIA

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Promowanie instytucji wdrażających zarządzanie środowiskowe
- Wykorzystywanie nowoczesnych narzędzi/metod wspierających zarządzanie środowiskowe

Odpowiedzialność za szkody w środowisku

Cel długoterminowy do roku 2019

STWORZENIE SYSTEMU ZAPOBIEGAJĄCEGO POWSTAWANIU SZKÓD
I MONITORUJĄCEGO SZKODY W ŚRODOWISKU

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Prowadzenie systemu monitorowania zaistniałych i potencjalnych szkód w środowisku
- Opracowanie systemu umożliwiającego egzekwowanie kar za powodowanie szkód w środowisku

5. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ OPERACYJNYCH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2012-2013.

Priorytet: Jakość powietrza		
Cel strategiczny (długoterminowy): Poprawa i osiągnięcie stanu jakości powietrza zgodnego z wymaganiami prawa, zmniejszenie zużycia energii i zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zmniejszenie emisji pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5 NO ₂ oraz benzo(a)pirenu ze źródeł liniowych, powierzchniowych i punktowych		
1.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wdrażanie działań naprawczych wynikających z Programu Ochrony Powietrza dla Aglomeracji Wrocławskiej - powiat grodzki Wrocław przy zachowaniu spójności z zapisami aktualizacji opracowania "Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru Gminy Wrocław" Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: wg Programu ochrony powietrza	Opis stanu realizacji: Program Ochrony Powietrza (POP) dla strefy aglomeracja wrocławska przygotowany został zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.), Rozporządzeniem MŚ z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1028) oraz Rozporządzeniem MŚ z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 914). Zgodnie z art. 91. Ust. 3. POŚ „Sejmik województwa, w terminie 18 miesięcy od dnia otrzymania wyników oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref, o których mowa w art. 89 ust. 1, określa, w drodze uchwały, program ochrony powietrza.” Opracowywany Program dotyczy wyników oceny poziomów substancji w powietrzu za rok 2011. Program Ochrony Powietrza jest aktem prawa miejscowego, umieszczone w nim zapisy są ogólne i zawierają normy generalne. Wykonalność proponowanych rozwiązań powinna być analizowana w ramach indywidualnych możliwości technicznych. Obowiązek sprawozdawania działań POP oraz Planu Działań Krótkoterminowych (PDK) wynika z Rozporządzenia MŚ z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 1034). Zagadnienia dotyczące monitorowania realizacji Programów ochrony powietrza oraz przekazywania informacji na ten temat do odpowiednich organów administracji zostały zapisane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.), oraz w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1028). Monitoring skutków realizacji postanowień dokumentów będzie prowadzony dwutorowo: 1. Na bieżąco na podstawie pomiarów stężeń pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5, benzo(a)pirenu, dwutlenku azotu oraz ozonu,

2. Na podstawie corocznych sprawozdań (składanych do 30 kwietnia po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym) z realizacji działań naprawczych składanych przez Prezydenta Miasta Wrocławia do Zarządu Województwa Dolnośląskiego zgodnie z zamieszczoną w Programie tabelą nr 30 „Sprawozdanie z realizacji programu ochrony powietrza dla strefy”.

Sprawozdania przedkładane przez prezydentów lub burmistrzów miast oraz starostów są podstawą do monitorowania przez zarząd województwa osiągniętego efektu ekologicznego w zakresie redukcji wielkości emisji w strefach i w województwie. Na podstawie przekazywanych sprawozdań z realizacji działań naprawczych, a także w oparciu o wyniki pomiarów zanieczyszczeń powietrza prowadzonych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, zarząd województwa powinien dokonywać co 3 lata szczegółowej oceny wdrożenia Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja wrocławska, która powinna sugerować ewentualną korektę kierunków działań i poszczególnych zadań. Ocena powinna być poparta wynikami modelowania matematycznego, jako metody wspomagającej i uzupełniającej techniki pomiarowe.

Działania wytypowane do wdrożenia w ramach Programu ochrony powietrza są rezultatem licznych analiz zmierzających do wskazania najlepszych skutecznych rozwiązań mających na celu obniżenie stężeń omawianych zanieczyszczeń w aglomeracji. Rozpatrywane koncepcje pozwoliły na sformułowanie szeregu wniosków, z których część nie została przyjęta do realizacji, ponieważ analizy modelowe, ale również analizy społeczne i gospodarcze wykazały, iż niektóre przedsięwzięcia okazałyby się nieopłacalne lub trudne do zrealizowania.

Naprawcze programy ochrony powietrza są dokumentami, których głównym celem jest określenie dla danej strefy drogi do osiągnięcia celów w elemencie środowiska jakim jest powietrze atmosferyczne, ustalonych wcześniej na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

Działania naprawcze wyznaczone w Programie ochrony powietrza wpisują się w strategię zrównoważonego rozwoju tak na poziomie województwa, powiatów jak i poszczególnych miast. Działania te spowodują nie tylko poprawę stanu aerosanitarnego strefy, ale również poprawę jakości infrastruktury miejskiej oraz poprawę wizerunku aglomeracji wrocławskiej. Działania zaproponowane w Programie ochrony powietrza bezpośrednio wpływają na jeden element środowiska – jakość powietrza, jednak pośrednio mogą wpływać również na świat roślinny, na zdrowie ludzi oraz na stan zabudowy, klimat akustyczny, jakość gleb, a także sposób zagospodarowania przestrzennego w niektórych częściach strefy.

Działania naprawcze zaproponowane w Programie ochrony powietrza dla strefy aglomeracja wrocławska mają ograniczony zasięg przestrzenny, tzn. realizowane będą głównie w obszarach przekroczeń poziomu dopuszczalnego PM₁₀ i PM_{2,5}, B(a)P, NO₂ i ozonu, w obszarach zurbanizowanych, w przestrzeni całkowicie zmienionej antropogenicznie. Rodzaj działań oraz ich ograniczony zasięg terytorialny powodują, iż ich wpływ będzie ograniczony do kilku komponentów

		środowiska, tzn. do: powietrza atmosferycznego, flory na terenie miejskim, człowieka oraz zabytków kultury i przestrzeni miejskiej. Działania te będą miały również ograniczony zasięg czasowy (kilka miesięcy) oraz przestrzenny (kilka km² w poszczególnych miastach strefy). Podstawowe zaproponowane działanie mające na celu obniżenie stężenia pyłu oraz B(a)P w powietrzu, to zmiana sposobu ogrzewania gospodarstw domowych z węglowego na niskoemisyjny lub bezemisyjny. Czyli podłączenie do sieci ciepłej podmiotów ogrzewanych indywidualnie lub wymianę nieekologicznych pieców na ogrzewane paliwami niskoemisyjnymi (np. gaz, prąd) lub nowoczesne piece opalane wysokiej jakości węglem. W celu ograniczenia nadmiernych stężeń pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, B(a)P, NO₂ i ozonu w strefie aglomeracja wrocławska zaproponowano program naprawczy, obejmujący następujące działania dotyczące: • ograniczenia emisji powierzchniowej, • ograniczenia emisji liniowej: - budowę obwodnicy autostradowej Wrocławia [AOW] - budowę powiązań układu drogowego miasta z AOW - zakończenie budowy Północnej Obwodnicy Śródmiejskiej - budowę połączenia Portu Lotniczego z drogą krajową nr 94 obok Stadionu Piłkarskiego (od ul. Granicznej do ul. Średzkiej) - budowę połączenia Obwodnicy Śródmiejskiej z Portem Lotniczym we Wrocławiu - budowę Mostu Wschodniego w ciągu Obwodnicy Śródmiejskiej - budowę parkingu wraz z zagospodarowaniem na południe od drogi krajowej nr 94 pomiędzy rzeką Ślężą a linią kolejową - rozbudowę układu komunikacyjnego w obrębie osiedla Psie Pole - poprawę układu drogowego poprzez przebudowę, budowę, rozbudowę lub modernizację poszczególnych ulic, dróg i mostów (szczegółowo określonych w harmonogramie rzeczowo-finansowym) - stworzenie Zintegrowanego Systemu Transportu Szynowego w Aglomeracji (Wrocławska Kolej Aglomeracyjna) - stworzenie Inteligentnego Systemu Transportu "ITS Wrocław" - budowę drogi łączącej autostradę A4 z Portem Lotniczym we Wrocławiu (od ul. Mokronoskiej do ul. Granicznej) - budowę Trasy Strzegomskiej - budowę Trasa Czeskiej łączącej A4 (węzeł bielański) z Obwodnicą Śródmiejską - budowę połączenia Obwodnicy Śródmiejskiej z Aleją Stabłowicką (Łącznik Żernicki) - budowę Śródmiejskiej Trasy Południowej - budowę połączenia Obwodnicy Śródmiejskiej z kompleksem targowo-kongresowym Hala Stulecia
--	--	--

		- budowę Obwodnicy Staromiejskiej – łącznik Szpitalna – Robotnicza - domknięcie Obwodnicy Śródmiejskiej na odcinku od okolic Hali Stulecia do połączenia z wylotem na Oleśnicę, Łódź i Warszawę - budowę drogi wzdłuż tzw. Osi Inkubacji łączącej Węzeł Bielański z Leśnicą, która to oś ma służyć nowotworzonej strefie aktywności gospodarczej w zachodniej części miasta, jak również tworzyć dogodne połączenie w kierunku na Lubin, Zieloną Górę i Szczecin - budowę Trasy Stabłowickiej stanowiącej nowe połączenie południkowe w zachodniej części miasta, łączące lotnisko ze strefą Praczy Odrzańskich - budowę Trasy Swojczyckiej łączącej dzielnicę Psie Pole z wylotem w kierunku Jelcza i z drogą Bielany – Łany – Długoleka - budowę Trasy Olimpijskiej od Mostu Swojczyckiego przez rejon przemysłowy Kowale – Swojczyce do drogi krajowej nr 8 - kontynuację budowy Trasy Czeskiej łączącej Obwodnicę Śródmiejską z wylotem drogi nr 5 - uruchomienie wahadłowego połączenia kolejowego z dworca Wrocław Świebodzki (ew. Wrocław Główny) do portu lotniczego wraz z budową odcinka torów - wykonanie systemowych pomiarów natężenia ruchu w mieście i stworzenie mapy natężenia ruchu pojazdów i systematyczne jej aktualizowanie w celu wskazania miejsc szczególnie przeciążonych i podjęcia działań inwestycyjnych i organizacyjnych w celu odblokowania tych miejsc - poprawę stanu technicznego dróg istniejących – utwardzenie dróg lub poboczy w celu redukcji wtórnego unosu pyłu z drogi; modernizacja dróg - utrzymanie działań ograniczających emisję wtórną pyłu poprzez regularne utrzymanie czystości nawierzchni (czyszczenie metodą moką) - budowa obwodnicy autostradowej Wrocławia wyprowadzającej ruch tranzytowy poza tereny zabudowane miasta, zamknięcie pierścienia od strony wschodniej (ewentualnie budowa drogi klasy S) - budowa Wielkiej Obwodnicy Aglomeracji Wrocławskiej. • koncepcji zbiorowej komunikacji miejskiej przyjaznej dla użytkownika • działań związanych z ograniczeniem wpływu ozonu Harmonogram rzeczowo–finansowy działań naprawczych dla Aglomeracji Wrocławskiej opracowano w oparciu o diagnozę istniejącego stanu jakości powietrza oraz jego prognozy dla roku 2020, przedstawione w rozdziałach 1.3 i 9. Czas realizacji zaplanowanych zadań został podzielony na dwa okresy tj.: - pierwszy etap do 2011r. (termin osiągnięcia norm dla pyłu zawieszonego PM10, przy założeniu uzyskania derogacji) – działania krótkoterminowe, - drugi etap do 2020 r. (przewidywany czas pełnej realizacji programu) - działania długoterminowe.
--	--	--

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

		W latach 2012-2013 obowiązywała uchwała nr III/44/10 z dnia 28.12.2010r. Sejmiku Województwa Dolnośląskiego w sprawie przyjęcia „Naprawczych programów Ochrony powietrza dla stref na terenie województwa dolnośląskiego, w których zostały przekroczone normy dopuszczalne i celowe substancji w powietrzu”, opublikowana dnia 1 marca 2011r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego (Nr 49, poz. 665). Obecnie uchwałą Nr XLVI/1544/14 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 lutego 2014r. przyjęto Program ochrony powietrza dla województwa dolnośląskiego (Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego z dnia 25.02.2014r. poz. 985). W latach 2012-2013 liczba wydawanych pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza przez Urząd Miejski we Wrocławiu wynosiła (w tym pozwolenia zmieniające, bądź przenoszące prawa i obowiązki): - 2012r. - 24 szt. - 2013r. - 22 szt.
2.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej Jednostka realizująca: Fortum Power and Heat Polska Sp. z o.o. Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2013	Opis stanu realizacji: Realizacja zadania w poszczególnych latach raportowania: <u>rok 2012:</u> Fortum, właściciel miejskiej sieci ciepłowniczej we Wrocławiu w sezonie grzewczym 2011/2012 dostarczył 7 120 831 GJ ciepła. Firma w 2012 r. zainwestowała 12,68 mln zł w modernizację sieci i budowę nowych przyłączy. Fortum stale modernizuje sieć i inwestuje w jej rozbudowę. W 2012 roku firma unowocześniła 3,18 km sieci za kwotę 3 mln zł. Dodatkowo przebudowano sieć na odcinku 1,49 km, zwiększając średnicę rur, co umożliwi podłączanie kolejnych odbiorców. Ponadto zbudowano 5,32 km nowych przyłączy, których koszt wyniósł 9,6 mln zł. Fortum podpisało również umowy przyłączeniowe z nowymi klientami na łączną moc 48,5 MW. Uruchomiono dostawy ciepła, a także dostawy chłodu na Stadionie Miejskim we Wrocławiu. Do sieci miejskiej podłączony został również najwyższy wieżowiec we Wrocławiu Sky Tower oraz obiekty: Forum Muzyki oraz ECHO Investments. Na koniec 2012 roku łączna długość sieci ciepłowniczej we Wrocławiu wyniosła 502 km. Nowoczesne rury preizolowane wysokoparametrowe stanowiły pod koniec 2012 roku 254 km, co stanowi ponad 50 proc. długości całej sieci. Ponad 56 proc. sieci we Wrocławiu ma mniej niż 20 lat, a blisko 20 proc. mniej niż 10 lat. Podłączono m.in. również 20 kamienic zlokalizowanych w centrum Wrocławia (łączna moc przyłączona 4 MW). <u>rok 2013:</u> Fortum podpisało umowy przyłączeniowe do miejskiej sieci ciepłowniczej z 79 nowymi klientami na łączną moc ponad 49 MW (wśród nich znalazło się 28 obiektów, które dotychczas korzystały

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

		z własnych źródeł, takich jak małe kotłownie czy indywidualne piece). W 2013 roku firma zainwestowała we Wrocławiu prawie 12 mln zł. Na tę kwotę złożyły się inwestycje w nowe podłączenia o wartości ponad 7,5 mln zł oraz prace modernizacyjne za ok. 4,2 mln zł. Dokonano przebudowy prawie 2,8 km długości sieci, między innymi w rejonach ulic Poleskiej i Inflanckiej, a także Grabiszyńskiej i Bzowej. Jest ona także sukcesywnie rozbudowywana. Zbudowano prawie 5 km nowych przyłączy, objęły one między innymi obiekty na terenie wrocławskiego ZOO, takie jak afrykarium czy oceanarium, rozbudowany obiekt Teatru Muzycznego Capitol, a także obiekt Komendy Wojewódzkiej Policji. Zapotrzebowanie na ciepło sieciowe we Wrocławiu stale rośnie. W latach 2007-2013 Fortum zawarło umowy przyłączeniowe z indywidualnymi oraz instytucjonalnymi odbiorcami na łączną moc 314,8 MW. Od 2009 roku firma przeznaczyła na ten cel ponad 26,5 mln zł. W tym czasie przyłączano wiele budynków gminnych, między innymi w ramach programu „100 Kamienic”, realizowanego przez Fortum wspólnie z władzami miasta.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Ochrona ludności, w tym grup szczególnie wrażliwych, w sytuacji wystąpienia: ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu oraz przekroczenia poziomu alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego substancji.		
3.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Monitoring jakości powietrza Jednostka realizująca: WIOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągle	Opis stanu realizacji: Monitoring jakości powietrza we Wrocławiu realizowany jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Na terenie miasta w latach 2010–2013 zlokalizowanych było pięć stałych punktów pomiarowych należących do WIOŚ. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oprócz pomiarów automatycznych zanieczyszczenia powietrza prowadzi również pomiary metodą pasywną. Na terenie Wrocławia stacje pomiarowe są umieszczone w lokalizacjach: - ul. Bartnicza, - ul. Na Grobli, - Wyb. J. Conrada-Korzeniowskiego, - al. Wiśniowa/ul. Powstańców Śląskich, - ul. Orzechowa. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska na podstawie prowadzonego monitoringu sporządza coroczne tzw. oceny bieżące i klasyfikacje stref w oparciu o poziomy substancji w powietrzu określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska. Klasyfikacja ta jest podstawą do podjęcia decyzji o potrzebie zaplanowania działań naprawczych w danej strefie – opracowania programów ochrony powietrza. Coroczne oceny oraz wyniki pomiarów zamieszczane są na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu, średnie wartości 1-godzinne (ciągłe pomiary automatyczne prowadzone przez WIOŚ) pozyskiwane są w czasie rzeczywistym i prezentowane w trybie on-line.

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

		Niezmiennie największym problemem w skali województwa dolnośląskiego, a także miasta Wrocławia pozostaje wysoki poziom zapylenia powietrza (pyły PM₁₀ i PM_{2,5}), ponadnormatywne stężenia benzo(a)pirenu oraz przekroczenia dwutlenku azotu w pobliżu dróg i skrzyżowań o znacznym natężeniu ruchu. Występowanie przekroczeń i znaczny wzrost zanieczyszczenia powietrza tymi substancjami w okresie zimowym wskazują, że istotną przyczyną złego stanu powietrza jest emisja z systemów indywidualnego ogrzewania budynków. W latach 2010–2013 pył PM₁₀ mierzony był na 4 stacjach pomiarowych. W 2012 r. zanotowano przekroczenia dopuszczalnej liczby przekroczeń normy średniodobowej na stanowiskach: przy Wyb. J. Conrada-Korzeniowskiego 71 dni oraz przy ul. Orzechowej 68 dni. W 2010 r. po raz pierwszy również w ocenie rocznej dokonano klasyfikacji stref dla pyłu zawieszonego PM_{2,5}. Poziom zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM_{2,5} ze względu na ochronę zdrowia ludzi ocenia się w odniesieniu do poziomów docelowego i dopuszczalnego ustalonych dla czasu uśredniania (rok kalendarzowy), których wartość jest ta sama – 25 µg/m³, różnią się one jednak terminami osiągnięcia określonymi dla: wartości docelowej na 1 stycznia 2010 r. i dla wartości dopuszczalnej na 1 stycznia 2015 r. W latach 2010–2013 pomiary PM_{2,5} prowadzono w trzech stacjach: przy ul. Na Grobli od 2010 r., przy al. Wiśniowej w latach 2011 i 2012 oraz przy Wyb. J. Conrada-Korzeniowskiego w roku 2010. Przekroczenia obowiązującego poziomu dopuszczalnego stwierdzono na wszystkich stacjach. Tak jak w przypadku pyłu PM₁₀ wyniki pomiarów pyłu PM_{2,5} wskazują na źródła grzewcze jako główną przyczynę ponadnormatywnego zanieczyszczenia powietrza. W powietrzu występuje mieszanina tlenków azotu, głównie NO i NO₂, jednak ze względu na ochronę zdrowia ludzi na terenach miejskich standaryzowane, jako zanieczyszczenie, jest NO₂. Źródłem ich emisji są wymagające wysokich temperatur procesy spalania. Oba te związki występują w gazach spalinowych, przy czym przeważa tlenek azotu. Normowany dwutlenek azotu mierzony był na trzech stacjach pomiarowych znajdujących się przy ul. Bartniczej, Wyb. J. Conrada-Korzeniowskiego i al. Wiśniowej. Od wielu lat stężenie średnioroczne rejestrowane w tej ostatniej stacji przekracza poziom dopuszczalny. W latach 2010–2013 stężenia kształtowały w granicach od 140 do 175 %.
4.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wzmocnienie kontroli prowadzonych pod kątem ograniczenia i wyeliminowania procederu spalania odpadów w paleniskach do tego nieprzystosowanych Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2013	Opis stanu realizacji: Urząd Miejski Wrocławia zaangażowany jest w realizację zadań z zakresu gospodarowania odpadami zarówno w sposób bezpośredni (jako inwestor), jak i w sposób pośredni. Szereg działań prowadzonych jest we współpracy z innymi podmiotami (np. przedsiębiorstwami, instytucjami czy fundacjami). Straż Miejska Wrocławia prowadzi działania w zakresie kontroli utrzymania porządku na terenie miasta, kompleksowe działania podejmowane w celu likwidacji zjawiska nielegalnego składowania odpadów, czy spalania odpadów w nieprzystosowanych do tego paleniskach.

Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zmniejszenie zużycia energii i zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.		
5.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Przeprowadzanie kampanii informacyjno popularyzacyjnej nt. możliwości oszczędzania energii i wykorzystania OZE Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągle	Opis stanu realizacji: W okresie raportowania przeprowadzano na terenie Wrocławia szereg inicjatyw i przedsięwzięć związanych z popularyzacją możliwości wykorzystania OZE. m.in.: - Dni Oszczędzania Energii, - targi, np. BUD - ECO 2013, - konferencje np. Dolnośląski Dom Energooszczędny i Odnawialne Źródła Energii, niektóre objęte honorowym patronatem Prezydenta Wrocławia. Instytut Energetyki Odnawialnej w Warszawie oraz Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu prowadzą studia podyplomowe z zakresu wykorzystania OZE pn. „Inwestycje w odnawialne źródła energii - energetyka prosumencka i duże inwestycje OZE”, których celem jest przekazanie aktualnych i praktycznych informacji o inwestowaniu w odnawialne źródła energii: rozwiązaniach technologicznych, unijnych i polskich uwarunkowaniach prawnych wspierających wykorzystanie OZE, źródłach finansowania zewnętrznego, przeprowadzaniu analizy finansowej i ekonomiczno-społecznej (CBA), możliwościach dofinansowania ze środków UE. Program studiów jest skierowany do prywatnych przedsiębiorców, kadry kierowniczej wyższego i średniego szczebla w przedsiębiorstwach energetycznych i ciepłowniczych, pracowników jednostek samorządowych (urzędów gmin, powiatów, województw) oraz pracowników jednostek doradztwa rolniczego, przedstawicieli firm doradczo-szkoleniowych. Także w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej) organizowane były bezpłatne szkolenia. Na wrocławskim stadionie zorganizowane zostały Międzynarodowe Targi Innowacji Energetycznych InEnerg, których głównymi tematami były innowacje w energetyce konwencjonalnej i odnawialnej oraz budownictwo energooszczędne. Impreza miała charakter międzynarodowy, jednak region, na którym skupiano szczególną uwagę to obszar w rejonie Odry i Nysy Łużyckiej. We Wrocławiu działa Dolnośląski Klub Ekologiczny, który zorganizował 14.03.2013r. na Stadionie Miejskim we Wrocławiu V Forum Energii Odnawialnej "Praktyczne uwarunkowania rozwoju fotowoltaiki na Dolnym Śląsku". Celem forum było przekazanie wiedzy na temat stanu prawnego, możliwości finansowania, technicznych rozwiązań pozyskiwania energii elektrycznej z paneli fotowoltaicznych oraz ich eksploatacji i kontroli pracy. Tematyka forum była skierowana do inwestorów, projektantów, wykonawców i wszystkich potencjalnych użytkowników instalacji solarnych z panelami fotowoltaicznymi.

6.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wsparcie w wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii na terenie miasta Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: W 2013 złożony został w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o dofinansowanie w ramach I edycji programu KAWKA, programu dotacji na likwidację ogrzewania węglowego, który ostatecznie został uruchomiony w lipcu 2014 r. Podjęto uchwałę nr LVIII/1486/14 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 22 maja 2014 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej z budżetu Miasta na zadania służące ochronie powietrza, polegające na trwałej zmianie ogrzewania węglowego na proekologiczne. Inicjatywa została podjęta w celu ograniczania emisji zanieczyszczeń, w szczególności pyłowych, z pieców oraz kotłowni opalanych paliwem węglowym oraz ograniczania emisji innych substancji stanowiących o przekraczaniu standardów jakości powietrza we Wrocławiu. W uchwale określa się zasady udzielania dotacji celowych osobom fizycznym, ze środków budżetu Miasta, na zadania służące ochronie powietrza związane z trwałą likwidacją ogrzewania opartego na paliwie węglowym, planowane do realizacji na terenie Wrocławia. Dotowane mogą być wyłącznie inwestycje nieoddziaływujące znacząco na środowisko. Określono zasady udzielania dotacji, kryteria wyboru inwestycji do dofinansowania oraz tryb postępowania w sprawie udzielania dotacji i sposobu jej rozliczania. Dotyczy to głównie przedsięwzięć trwałej likwidacji w lokalach mieszkalnych oraz pomieszczeniach pomocniczych i przynależnych lub w nieruchomościach o charakterze mieszkalnym, systemu ogrzewania opartego na paliwie węglowym i jego zamianę na: - podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej, - ogrzewanie gazowe, - ogrzewanie elektryczne, - odnawialne źródło energii; przy czym zastosowane rozwiązanie musi technicznie uniemożliwić spalanie paliw węglowych lub innych nieprzeznaczonych do ogrzewania substancji. Dotyczy to również podłączenia ciepłej wody użytkowej związane z trwałą likwidacją ogrzewania węglowego, instalacji kolektorów słonecznych przeznaczonych do wytwarzania ciepła do podgrzewania ciepłej wody użytkowej, związane z trwałą likwidacją ogrzewania węglowego, termomodernizacji w przypadku lokali mieszkalnych oraz pomieszczeń pomocniczych i przynależnych znajdujących się w budynkach wielorodzinnych, zgodnie z zakresem wynikającym z audytu energetycznego, wyłącznie jako element towarzyszący trwałej likwidacji ogrzewania opartego na paliwie węglowym. Dotacja będzie przydzielana w wysokości do 70 % poniesionych kosztów, ale nie więcej niż: - 12 000 zł na jeden lokal mieszkalny lub nieruchomość o charakterze mieszkalnym, w przypadku zmiany systemu ogrzewania z węglowego na gazowe, elektryczne albo odnawialne źródło energii lub podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej; - 1000 zł za każdy metr kwadratowy powierzchni czynnej w przypadku zainstalowania kolektora słonecznego;
----	---	---

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

		- 12000 zł na każdy lokal mieszkalny w zakresie termomodernizacji realizowanej w budynkach wielorodzinnych jako zadanie towarzyszące likwidacji palenisk/kotłowni węglowych; - 1000 zł na podłączenie wody ciepłej użytkowej przy likwidacji ogrzewania węglowego i zastosowaniu rozwiązania innego niż instalacja kolektora słonecznego.
7.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Aktualizacja "Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru Gminy Wrocław" Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2013 Koszt (w zł): 367 770 zł	Opis stanu realizacji: Aktualizacja dokumentu została wykonana w 2013 roku, przyjęta Uchwałą Nr L/1251/13 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 28 listopada 2013 r. w sprawie uchwalenia "Aktualizacji założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru Gminy Wrocław".
Priorytet: Jakość wód i gospodarka wodno-ściekowa		
Cel strategiczny (długoterminowy): Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych przy zaspokojeniu potrzeb wodnych Miasta oraz zapewnieniu bezpieczeństwa powodziowego przy przepływie o prawdopodobieństwie $p = 0,1\%$		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Osiągnięcie dobrego stanu JCWP, dla których nie określono derogacji oraz sukcesywna poprawa stanu pozostałych JCWP		
8.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Monitoring wód powierzchniowych Jednostka realizująca: WIOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych i chemicznych należą do kompetencji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska (WIOŚ), zaś badania elementów hydrologicznych i morfologicznych są zadaniem państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej (PSH). Celem wykonywania badań jest stworzenie podstaw do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem. Program monitoringu wód powierzchniowych na terenie województwa dolnośląskiego wykonywany jest w ramach 6-letniego cyklu planu gospodarowania wodami w dorzeczu Odry. Pierwsza część cyklu objęła lata 2010–2012. Prowadzone są trzy rodzaje monitoringu wód powierzchniowych: - monitoring diagnostyczny (MD), który ustanawiany jest w punktach na jednolitych częściach wód powierzchniowych tak, aby możliwe było ustalenie stanu jednolitych części wód powierzchniowych, dokonanie oceny długoterminowych zmian stanu wód powierzchniowych w warunkach naturalnych oraz zmian pod wpływem czynników antropogenicznych, a także zaprojektowanie przyszłych programów monitoringu (w okresie objętym niniejszym programem przebadane zostały w ramach jednego cyklu rocznego wszystkie diagnostyczne punkty

	pomiarowo-kontrolne wód powierzchniowych); - monitoring operacyjny (MO) obejmujący te jednolite części wód powierzchniowych, które po wstępnej analizie presji określono jako zagrożone nieosiągnięciem celów wyznaczonych przez Ramową Dyrektywę Wodną; - monitoring badawczy (MB). Na podstawie uzyskanych wyników badań przeprowadza się: – klasyfikację stanu ekologicznego (w przypadku wód naturalnych), – klasyfikację potencjału ekologicznego (w przypadku wód silnie zmienionych i sztucznych), – klasyfikację stanu chemicznego, – ocenę stanu wód, – oceny spełniania wymagań jakościowych wód powierzchniowych związanych z ich użytkowaniem wynikającym z warunków korzystania z wód regionu wodnego. W granicach aglomeracji wrocławskiej wyodrębnia się 13 oddzielnych i znaczących elementów wód powierzchniowych stanowiących JCWP – jednolite części wód powierzchniowych. Wszystkie JCWP w granicach Wrocławia zaliczono do silnie zmienionych części wód, których stan w pierwszym etapie planowania gospodarowania wodami określono jako zły. Z wyjątkiem jednolitych części wydzielonych na Odrze, dla których osiągnięcie stanu dobrego jest zagrożone, pozostałe JCWP w granicach Wrocławia uznano za niezagrożone osiągnięciem do roku 2015 stanu dobrego. W latach 2010–2012, stanowiących pierwszą część sześcioletniego cyklu gospodarowania wodami, badania 13 jednolitych części wód powierzchniowych objętych aglomeracją wrocławską realizowano w 15 punktach pomiarowo-kontrolnych (z tego dwa punkty zlokalizowane były poza obszarem miasta). Pięć JCWP objęto monitoringiem diagnostycznym: – Ślężę od Małej Ślęzy do Odry PLRW60001913369, – Widawę od Dobrej do Odry PLRW60001913699, – Oławę od Gnojnej do Odry PLRW600019133499, – Kasinę PLRW600016133689, – Bystrzycę od Strzegomki do Odry PLRW600020134999. W pozostałych JCWP realizowano monitoring operacyjny. Oprócz tego dla każdej JCWP prowadzony był monitoring obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. O klasyfikacji JCWP w rejonie Wrocławia decydowały przede wszystkim elementy biologiczne. Jedynie w przypadku rzeki Zielonej elementy fizykochemiczne wskazywały na gorszy stan wód niż oznaczenia wskaźników biologicznych. Dla rzek Ślęzy, Trzciany, Brochówki, Kasiny i Dobrej wartości wskaźników fizykochemicznych potwierdziły umiarkowany lub słaby stan wód. Wartości wskaźników fizykochemicznych oznaczone dla Odry od Małej Panwi do granic Wrocławia oraz obu jednolitych części Widawy wskazywały na dobry stan wód, tak samo jak elementy biologiczne. Spośród 13 JCWP znajdujących się w granicach Wrocławia w całości na terenie miasta leżą jedynie
--	---

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

		cztery: Odra w granicach Wrocławia, Trzciana, Ługowina, Widawa od Dobrej do Odry. Z tych najgorszy stan reprezentuje Trzciana: IV klasa elementów biologicznych oraz klasa elementów fizykochemicznych poniżej potencjału dobrego. Stan ekologiczny Odry w granicach Wrocławia określono jako dobry i powyżej dobrego, Widawy od Dobrej do Odry jako dobry, a Ługowiny jako umiarkowany. Pozostałe z analizowanych JCWP jedynie w częściach, i to obejmujących odcinki ujściowe, znajdują się na terenie Wrocławia. O ich stanie ekologicznym decydują więc przede wszystkim ładunki zanieczyszczeń wnoszone na odcinkach zlokalizowanych przed granicami Wrocławia. W stosunku do lat ubiegłych w badanych rzekach można zauważyć ogólny spadek poziomów parametrów fizykochemicznych. Podkreślić jednak należy, że podstawą oceny stanu rzek są obecnie parametry biologiczne, których badania przeprowadzano po raz pierwszy. Tym samym niemożliwe jest odniesienie obecnie otrzymanych wyników monitoringu do danych sprzed roku 2010. Ponadto czas reakcji elementów biologicznych rzeki na zmiany jest znacznie dłuższy niż parametrów fizykochemicznych. Zmienność parametrów biologicznych będzie można zatem ocenić dopiero w dłuższej perspektywie czasowej.
9.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Ustalanie warunków szczególnego korzystania z wód powierzchniowych w pozwoleniach wodnoprawnych Jednostka realizująca: Prezydent Wrocławia, Marszałek Województwa, PIG, WIOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: UMW w latach 2012-2013 wydał 121 pozwoleń wodno prawnych na szczególne korzystanie z wód.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu JCWPd		
10.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Monitoring wód podziemnych Jednostka realizująca: PIG, WIOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Miasto Wrocław znajduje się w granicach dwóch jednolitych części wód podziemnych: JCWPd nr 93 oraz JCWPd nr 114. W Prawie wodnym jednolita część wód podziemnych definiowana jest jako określona objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych. Monitoring wód podziemnych realizowany był na terenie Wrocławia w dwóch punktach: – nr 643 Wrocław-Iwiny (punkt sieci krajowej monitoringu wód podziemnych), w którym realizowano monitoring diagnostyczny i operacyjny. W punkcie tym badane są wody o zwierciadle napiętym z piętra paleogenu i neogenu o typie chemicznym $\text{HCO}_3\text{--SO}_4\text{--Ca--Mg}$; – Wrocław-Leśnica (punkt sieci regionalnej), w którym przeprowadzono monitoring

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

		diagnostyczny wód piętra paleogenu o typie chemicznym $\text{HCO}_3\text{--SO}_4\text{--Cl--Ca--Na--Mg}$. Oba punkty służą do kontroli JCWPd nr 114. Na terenie Wrocławia nie ma punktów badawczych JCWPd nr 93. Wyniki monitoringu diagnostycznego i operacyjnego wykazały w punkcie nr 643 Wrocław-Iwiny występowanie wód złej jakości (klasa V). Parametrem przesądzającym o klasie wód było stężenie potasu. W odniesieniu do okresu objętego poprzednim informatorem o stanie środowiska Wrocławia (lata 2005–2009) klasa wód w analizowanym punkcie nie zmieniła się. Nie zmieniła się również klasyfikacja wód w punkcie sieci regionalnej – Wrocław-Leśnica. Nadal utrzymuje się na poziomie klasy III – wód zadowalającej jakości.
11.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Ustalanie warunków szczególnego korzystania z wód podziemnych w pozwoleniach wodnoprawnych Jednostka realizująca: Prezydent Wrocławia, Marszałek Województwa Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: UMW w latach 2012-2013 wydał 5 pozwoleń wodno prawnych na szczególne korzystanie z wód.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Poprawa jakości wód wykorzystywanych do zaopatrywania Wrocławia w wodę do spożycia		
12.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Ustanowienie stref ochronnych ujęć wód (teren ochrony bezpośredniej i pośredniej) Jednostka realizująca: MPWiK, RZGW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2013	Opis stanu realizacji: W 2013 roku ustanowiona została strefa ochrony sanitarnej ujęć wody dla m. Wrocławia rozporządzeniem - dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego 2013.918 z dnia 28.02.2013 r. oraz Dziennik Urzędowy Województwa Opolskiego 2013.418 z dnia 07.02.2013 r., zmiana rozporządzenia - Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego 2013.5029 z dnia 20.09.2013 r. oraz Dziennik Urzędowy Województwa Opolskiego 2013.1974 z dnia 19.09.2013 r.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zapewnienie pełnego bezpieczeństwa i wysokiej jakości działania systemu zaopatrywania Wrocławia w wodę do spożycia		
13.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Budowa odżelaziacza na ZPW Na Grobli Jednostka realizująca: MPWiK Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Wykonano dokumentację projektową.

RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013

	Rzeczywisty okres realizacji: 2012-2013 Koszt (zł): 271 087,00	
14.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Budowa magistrali wodociągowej Południowej (ul. Ołtaszyńska) - etap 2b Jednostka realizująca: MPWiK Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: 2012-2013 Koszt (zł): 41,00	Opis stanu realizacji: Aktualnie wykonywana jest dokumentacja projektowa.
15.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Budowa magistrali wodociągowej Północnej (Mokry Dwór - Opatowice) - etap Ia Jednostka realizująca: MPWiK Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: 2012-2013 Koszt (zł): 9 312 801,52	Opis stanu realizacji: Wykonawstwo – przeprowadzanie robót budowlanych.
16.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Budowa magistrali wodociągowej Północnej (ul. Strachocińska) - etap Ic Jednostka realizująca: MPWiK Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: 2012-2013 Koszt (zł): 70 455,94	Opis stanu realizacji: Poniesiono opłaty za wycinkę drzew. Aktualnie wykonywana jest dokumentacja projektowa.

RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013

17.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Budowa magistrali wodociągowej Północnej (Trasa Olimpijska) - etap IIa Jednostka realizująca: MPWiK Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: 2012-2013 Koszt (zł): 94 395,92	Opis stanu realizacji: Poniesiono opłaty za wycinkę drzew. Aktualnie wykonywana jest dokumentacja projektowa.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Ograniczenie zanieczyszczenia wód ładunkami zanieczyszczeń pochodzącymi ze źródeł komunalnych		
18.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Budowa i rozbudowa kanalizacji na osiedlu Pawłowice Jednostka realizująca: MPWiK Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: 2012-2013 Koszt (zł): 48 692,02	Opis stanu realizacji: Wykonano dokumentację projektową.
19.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Budowa i rozbudowa kanalizacji na osiedlu Osobowice Jednostka realizująca: MPWiK Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: 2012-2013 Koszt (zł): 3 002 285,25	Opis stanu realizacji: Wykonano dokumentację projektową oraz prace budowlane.

Cel operacyjny (krótkoterminowy): Opracowanie i wdrożenie dokumentów umożliwiających zarządzanie ryzykiem powodziowym		
20.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Opracowanie map zagrożenia i map ryzyka powodziowego Jednostka realizująca: KZGW, RZGW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2013	Opis stanu realizacji: Wstępna ocena ryzyka powodziowego (WORP) jest pierwszym z czterech dokumentów planistycznych wymaganych Dyrektywą 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa). Celem wstępnej oceny ryzyka powodziowego jest wyznaczenie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, czyli obszarów, na których istnieje znaczące ryzyko powodziowe lub na których wystąpienie dużego ryzyka jest prawdopodobne. Zgodnie z art. 88 c ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145 ze zm.) za przygotowanie wstępnej oceny ryzyka powodziowego odpowiedzialny jest Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Wstępna ocena ryzyka powodziowego została opracowana w ramach projektu „Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK) finansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Projekt realizowany jest przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - PIB (IMGW) w konsorcjum z Krajowym Zarządem Gospodarki Wodnej (KZGW), Głównym Urzędem Geodezji i Kartografii (GUGiK), Rządowym Centrum Bezpieczeństwa (RCB) oraz Instytutem Łączności. Wstępna ocena ryzyka powodziowego została wykonana przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB - Centra Modelowania Powodziowego w Gdyni, w Krakowie, w Poznaniu, we Wrocławiu, w konsultacji z Krajowym Zarządem Gospodarki Wodnej. W ramach WORP zostały zidentyfikowane znaczące powodzie historyczne, jak również powodzie, które mogą wystąpić w przyszłości (tzw. powodzie prawdopodobne), które stanowiły podstawę do wyznaczenia obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi. Dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego zostały wykonane dokładne mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego (termin wykonania upłynął 22 grudnia 2013 r.). Dla rzek wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego zostanie wykonane matematyczne modelowanie hydrauliczne, w wyniku którego wyznaczone zostaną precyzyjne obszary, przedstawione na mapach zagrożenia powodziowego. Dopiero te obszary będą podstawą do prowadzenia polityki przestrzennej na obszarach zagrożenia powodziowego. Zgodnie z art. 88d ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012r. poz. 145 ze zm.) granice przedstawione na mapach zagrożenia powodziowego będą uwzględniane w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, planie zagospodarowania przestrzennego województwa, miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lub decyzji o warunkach zabudowy.
21.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Opracowanie planu zarządzania ryzykiem powodziowym Jednostka realizująca: KZGW, RZGW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2015	
22.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Uwzględnienie w mpzp granic obszarów narażonych na ryzyko powodzi, ujętych na mapach zagrożenia i mapach ryzyka powodziowego Jednostka realizująca: Rada Miejska Wrocławia Okres realizacji zapisany w POŚ: 18 miesięcy od daty przekazania map do RZGW	

	Zgodnie z art. 88c ust. 3 – 6 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145 ze zm.) Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej przekazał projekt wstępnej oceny ryzyka powodziowego do zaopiniowania właściwym wojewodom oraz marszałkom województw. Projekt wstępnej oceny ryzyka powodziowego, obejmujący mapy wynikowe oraz raport, został przesłany do opinii marszałkom województw i wojewodom w dniu 28 września 2011r. <u>Plan zarządzania ryzykiem powodziowym</u> Plan zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) jest końcowym, czwartym dokumentem planistycznym wymaganym Dyrektywą 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa). Zgodnie z Dyrektywą Powodziową Państwa członkowskie UE zostały zobligowane do sporządzenia: - wstępnej oceny ryzyka powodziowego do grudnia 2011 roku, - map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego do grudnia 2013 roku, - planów zarządzania ryzykiem powodziowym do grudnia 2015 roku. Zgodnie z art. 88 c ust. 1, art. 88f. ust. 1 i art. 88h. ust 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145. ze zm.) za przygotowanie wstępnej oceny ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego a także planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy odpowiedzialny jest Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (KZGW). Natomiast plany zarządzania ryzykiem powodziowym dla regionów wodnych przygotowują dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej (art. 88h. ust 2 ustawy jw.). Wstępna ocena ryzyka powodziowego oraz mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego będą stanowiły podstawę do opracowania planu zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP). Plan zarządzania ryzykiem powodziowym powinien zawierać katalog działań, zmierzających do osiągnięcia celów zarządzania ryzykiem powodziowym. Plan będzie obejmował wszystkie aspekty zarządzania ryzykiem powodziowym, kładąc nacisk na działania zapobiegawcze, ochronne, przygotowawcze, na rzecz zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego, retencji wód, kontrolowanych zalewów łącznie z systemami wczesnego ostrzegania i prognozowania powodzi. Uwzględnić będzie cechy charakterystyczne dla danego dorzecza, zlewni, regionu przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniej koordynacji w skali dorzecza, w tym w obszarach międzynarodowych.
--	--

Cel operacyjny (krótkoterminowy):		
Utrzymywanie w należytym stanie technicznym koryt cieków wodnych, obwałowań i innych urządzeń mających znaczenie w ochronie przeciwpowodziowej oraz zapewnienie gotowości magazynów przeciwpowodziowych		
23.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Budowa wału przeciwpowodziowego na osiedlu Kozanów od Mostu Maślickiego, wzdłuż ulic: Nadrzecznej, Gwareckiej i Ignuta do siedziby Policji przy ul. Połbina Jednostka realizująca: WIM Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2013 Koszt (zł): rok 2012: 10 310 281,13 rok 2013: 2 845 632,16	Opis stanu realizacji: Zadanie zostało zrealizowane w 2012 i 2013 roku
24.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Program modernizacji systemu odwodnienia miasta Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2017 Koszt (zł): rok 2012: 161 622,00 rok 2013: 99 906,80	Opis stanu realizacji: Zadanie realizowane w 2012 i 2013 roku.
Priorytet: Hałas		
Cel strategiczny (długoterminowy): Zmniejszenie liczby mieszkańców Wrocławia zagrożonych ponadnormatywnym hałasem		
Cel operacyjny (krótkoterminowy):		

Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców miasta na ponadnormatywny hałas		
25.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Opracowanie mapy akustycznej Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2013	Opis stanu realizacji: Przeprowadzono okresowe pomiary poziomów hałasu dla dróg publicznych oraz opracowano mapę akustyczną Wrocławia i aktualizację Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia. Mapa Akustyczna Wrocławia przedstawia klimat akustyczny miasta w sposób globalny oraz stanowi podstawowe źródło danych do aktualizacji Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia. Efektem opracowanych w wersji cyfrowej strategicznych map akustycznych oraz mapy konfliktów akustycznych jest szczegółowa informacja dotycząca lokalizacji terenów, na których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne oraz liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas pochodzący od różnych źródeł. Mapa akustyczna Wrocławia została sporządzona na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013r., poz. 1232, ze zm.), która implementowała postanowienia Dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku. Mapa akustyczna to uśredniona mapa hałasu emitowanego do środowiska przez różne grupy źródeł, dająca możliwość całościowej oceny stopnia zagrożenia hałasem na terenie miasta. Podstawowymi źródłami hałasu w mieście są: drogi, linie kolejowe i tramwajowe (mapy hałasu drogowego, kolejowego i tramwajowego), lotniska (mapa hałasu lotniczego), maszyny, urządzenia i instalacja techniczna (mapa hałasu przemysłowego). Mapa akustyczna Wrocławia składa się z niżej wymienionych map, opracowanych osobno dla każdego rozpatrywanego rodzaju źródła hałasu (drogowego, kolejowego, tramwajowego, lotniczego, przemysłowego) oraz osobno dla stosowanych wskaźników oceny L_{DWN} i L_N , określonych na wysokości 4 m: • mapę imisyjną, • mapę emisyjną, • mapę terenów zagrożonych hałasem, • mapę wrażliwości hałasowej obszarów (mapa prezentująca tereny z uwzględnieniem ich funkcji oraz przyporządkowane im wartości dopuszczalne hałasu). Dodatkowo sporządzone zostały: • mapa rozkładu wskaźnika M, • mapa przedstawiająca liczbę osób eksponowanych na hałas, • mapa przedstawiająca efekty zastosowania przedsięwzięć ochrony środowiska przed hałasem, rozumiana jako mapa z uwzględnieniem zrealizowanych zapisów uchwalonego Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia (uchwała Rady Miejskiej Wrocławia nr XXXII/1090/09 z dnia 19 marca 2009 r.),
26.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Opracowanie na podstawie mapy akustycznej Programu ochrony przed hałasem Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2013-2014 Koszt (zł): 970 347,00	

	• prognostyczna mapa akustyczna zakładająca realizację aktualnych i przewidywanych w najbliższym czasie zamierzeń inwestycyjnych, wynikających z Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Wrocławia oraz realizację Wschodniej Obwodnicy Wrocławia, • mapa zagrożeń specjalnych odniesiona do obiektów wymagających szczególnej ochrony przed hałasem (przedszkola, szkoły, szpitale, domy opieki społecznej), • mapa wskazująca kierunki przekształceń planistycznych mających na celu ochronę mieszkańców przed nadmiernym hałasem. Poza mapami obliczonymi na wysokości 4 m, sporządzono ocenę prezentującą rozkład emisji hałasu na fasadach budynków (prezentacja 3D – trójwymiarowa prezentacja poziomu hałasu na elewacji budynku). Ocenę wykonano dla wszystkich rodzajów hałasu. Zakres przestrzenny zaktualizowanego w 2013 r. „Programu ochrony środowiska przed hałasem...” obejmował obszar zawarty w granicach administracyjnych Wrocławia, na którym na etapie mapy akustycznej zidentyfikowano rejony przekroczeń wartości dopuszczalnych hałasu w środowisku (tzw. rejony konfliktów). Dotyczą one głównie terenów chronionych pod względem akustycznym (przede wszystkim terenów zabudowy mieszkaniowej), zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie największych arterii drogowych oraz najbardziej uczęszczanych linii tramwajowych i kolejowych. Zaktualizowany Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia został przyjęty uchwałą nr L/1252/13 Rady Miejskiej Wrocławia i opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego z dnia 13 grudnia 2013 r., poz. 6450. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.) będzie on w dalszym ciągu aktualizowany co najmniej raz na pięć lat, a także w przypadku wystąpienia okoliczności uzasadniających zmianę planu lub harmonogramu przedstawionego w „Programie...”. Celem strategicznym programu jest obniżenie poziomu hałasu w środowisku do wartości dopuszczalnych, przy wykorzystaniu obydwu wskaźników długookresowej oceny hałasu – L_{DWN} oraz L_N. Powyższy cel każdorazowo odnoszono do tego wskaźnika, dla którego na etapie Mapy akustycznej wykazano większe przekroczenie wartości dopuszczalnej hałasu. Realizacja założonego celu strategicznego odbywać się będzie poprzez wykonanie zadań krótkookresowych do roku 2018, średniookresowych do roku 2023 oraz prowadzenie równolegle działań długookresowych, których zakończenie, ze względu na ich globalny charakter, planowane jest po roku 2023. W przypadku propozycji poszczególnych działań naprawczych wzięto pod uwagę możliwość ich finansowania wynikającą z „Wieloletniego planu inwestycyjnego Wrocławia na lata 2013–2017”. Cele krótkookresowe „Programu ochrony środowiska przed hałasem...” zostały zatem ściśle skorelowane z zapisami WPI oraz planami miasta w zakresie rozwoju układu komunikacyjnego. Uwzględniając zapisy WPI, dopuszczono również możliwość realizacji poszczególnych celów w dalszym horyzoncie czasowym, przy czym działania średnio- oraz długookresowe powinny podlegać weryfikacji podczas następnej edycji Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia. W zaktualizowanym w 2013 r. Programie ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia
--	--

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

		zwrócono uwagę, że kluczowym celem długookresowym miasta będzie ograniczenie poziomu hałasu drogowego poprzez prowadzenie aktywnej polityki mającej na celu kształtowanie świadomości mieszkańców Wrocławia odnośnie do transportu zbiorowego jako alternatywy dla komunikacji indywidualnej.
27.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wykonywanie pomiarów hałasu w wyniku zgłoszonych naruszeń jakości środowiska akustycznego Jednostka realizująca: WIOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu prowadzi działania w zakresie badania i oceny stanu akustycznego środowiska na terenach nieobjętych obowiązkiem wykonywania map akustycznych. W odniesieniu do obszaru samego miasta, dla którego mapy akustyczne są wykonywane, WIOŚ gromadzi dane na temat zrealizowanych map i przechowuje je w rejestrze (zgodnie z art. 120a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.). Spośród podstawowych zadań Inspekcji Ochrony Środowiska należy również wymienić działalność kontrolną podmiotów korzystających ze środowiska m.in. w zakresie emisji hałasu. W przypadku stwierdzenia na podstawie pomiarów dokonanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, że poza zakładem, ale w wyniku jego działalności, przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu, odpowiedni organ ochrony środowiska wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu (zgodnie z art. 115a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.). Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska na terenie Wrocławia w latach 2010–2013 przeprowadzono pomiary kontrolne dla 66 zakładów, na podstawie których w 31 przypadkach stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w środowisku. Należy zaznaczyć, że każdorazowo przekroczenie dopuszczalnych wartości hałasu w środowisku określano w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r., poz. 112) lub wartości dopuszczalne ustalone dla kontrolowanych obiektów w obowiązujących decyzjach o dopuszczalnym poziomie hałasu. W wyniku prowadzonych postępowań w latach 2010–2013 wydanych zostało 20 dodatkowych decyzji administracyjnych ustalających dopuszczalne poziomy hałasu dla obiektów zlokalizowanych na terenie miasta.
28.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wykonywanie pomiarów kontrolnych hałasu komunikacyjnego i przemysłowego Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Koszt (zł): 10 196,70	Opis stanu realizacji: Wykonywanie kontrolnych pomiarów poziomu hałasu na terenie miasta związane jest z działaniami podejmowanymi przez inne jednostki działające we współpracy z miastem. Na szczególną uwagę zasługują tu przede wszystkim Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Jednym z działań prowadzących do poprawy klimatu akustycznego, jakie miasto podjęło już na etapie sporządzania Mapy akustycznej Wrocławia, jest wdrożenie automatycznego systemu monitoringu hałasu i warunków środowiskowych, którym objęte będą odcinki wytypowane jako newralgiczne pod względem uciążliwości akustycznej. W połowie 2013 r. w rejonie pl. Grunwaldzkiego oraz ul. Piłsudskiego zainstalowano i uruchomiono dwie stacjonarne stacje

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

		monitoringu hałasu wraz z opracowanym systemem informatycznym. Planowany jest zakup dodatkowych 10 stacji monitoringowych, które rozlokowane zostaną na terenie miasta. Automatyczny system monitoringu hałasu i warunków środowiskowych przeznaczony jest do długookresowej rejestracji poziomu dźwięku, parametrów środowiskowych, takich jak temperatura, wilgotność powietrza, ciśnienie atmosferyczne, prędkość i kierunek wiatru, opady, zanieczyszczenie powietrza, oraz prędkości i natężenia ruchu pojazdów. Dzięki gwarantowanej ciągłości prowadzenia badań w trakcie całego roku kalendarzowego możliwe stało się uzyskanie metodą bezpośrednią długookresowych wskaźników średniorocznego poziomu hałasu L_{DWN} oraz L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Ograniczenie narażenia mieszkańców na hałas poprzez realizację działań wynikających z Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia		
29.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Poprawa stanu technicznego nawierzchni ulic Jednostka realizująca: ZDiUM, WIM Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2016 Koszt: <u>rok 2012:</u> Program poprawy stanu technicznego nawierzchni ulic kosztował łącznie 29 327 089,80 zł. <u>rok 2013:</u> Program poprawy stanu technicznego infrastruktury drogowej kosztował łącznie 19 887 899,66 zł.	Opis stanu realizacji: <u>rok 2012:</u> ZDiUM zarządza siecią 1 046,54 km dróg publicznych we Wrocławiu o łącznej powierzchni 8397,97 tys. m ² , w tym: DROGI KRAJOWE: - długość: 60,31 km - powierzchnia: 1 032,48 tys. m ² DROGI WOJEWÓDZKIE - długość: 70,51 km - powierzchnia: 561,59 tys. m ² DROGI POWIATOWE - długość: 48,16 km - powierzchnia: 403,78 tys. m ² DROGI GMINNE - długość: 867,56 km - powierzchnia: 6 400,12 tys. m ² <u>OGÓŁEM</u> - długość: 1 046,54 km - powierzchnia: 8 397,97 tys. m ² ZDiUM w 2012 roku wykonał następujące zadania: - remont jezdni wlotowej al. Kochanowskiego na odcinku od mostów Jagiellońskich do skrzyżowania z ul. Wojciecha z Brudzewa (nadzór nad zadaniem prowadzi spółka Wrocławskie Inwestycje).

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

		- remont ul. Podwale na odcinku od Komuny Paryskiej do Dworcowej - II etap remontu rozpoczętego w roku 2011; termin realizacji kwiecień/maj br., po ukończeniu robót sieciowych na wspomnianym odcinku prowadzonych przez MPWiK. - zadania remontowe na gminnych drogach publicznych objęły naprawę częściową nawierzchni jezdni i chodników we wszystkich dzielnicach Miasta, a także roboty mostowe na obiektach takich jak: Most Piaskowy, Estakada Gądowianka, Most w ciągu ul. Grabowej, Most Mieszczański Stary, Most Słodowy, Most Złotej Lili, kładka Zwierzyniecka (4 316 605,83 zł), - wykonanie remontów, w ramach których wykonano naprawy nawierzchni z kostki kamiennej i betonowej, płyt betonowych i kamiennych w dzielnicy Stare Miasto. W ramach uszkodzeń nawierzchni jezdni i chodników przeprowadzono remont nawierzchni na ul. Oławskiej, Świdnickiej i Rynku (155 713,49 zł) <u>rok 2013:</u> Wykonano następujące zadania: - remont dojazdu do szkoły podstawowej nr 90 od ul. Orzechowej we Wrocławiu w ramach programu poprawy stanu technicznego nawierzchni ulic. - poprawa stanu technicznego fragmentów nawierzchni bitumicznych: al. Gen. J. Hallera, ul. Ślężna, ul. Gen. S. Grota-Roweckiego, ul. Gen. R. Traugutta - budowa nawierzchni w ul. Brylantowej od ul. Nefrytowej do ul. Kurpiów - przebudowa ul. Syjamskiej od ul. Mościckiego na odcinku 90 m - poprawa stanu technicznego fragmentów nawierzchni ulic: Drobnera, Dubois, Rychtańska, Metalowców, Wejherowska i Karkonoska - wykonanie ulicy Prochowickiej od Junackiej do istniejącego odcinka. Na remonty częściowe jezdni i chodników na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych oraz roboty mostowe na obiektach inżynierskich wydatkowano łącznie 4 199 997,94 zł. Na remonty częściowe jezdni i chodników na drogach gminnych oraz prace mostowe na obiektach inżynierskich Wrocławia wydatkowano łącznie 6 665 297,44 zł Na remonty częściowe nawierzchni jezdni i chodników na drogach wewnętrznych wydatkowano 100 000,00 zł.
30.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Poprawa stanu technicznego torowisk Jednostka realizująca: ZDIUM, WIM Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2016 Koszt:	Opis stanu realizacji: <u>rok 2012:</u> Realizacja obejmowała następujące zadania: - poprawa stanu technicznego torów wraz z trakcją tramwajową oświetleniem drogowym w ciągu ul. Mickiewicza na odcinku od pętli Sępólno do rozjazdu na skrzyżowaniu Mickiewicza i Paderewskiego (kontynuacja prac z 2011r.) - remonty bieżące sieci trakcyjnej, kabli i zwrotnic elektrycznych. Zadania remontowe obejmowały

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

	Programu poprawy stanu technicznego torowisk: <u>Rok 2012:</u> 4 864 607,01 zł	czyszczenie, przeglądy i konserwację automatów do przekładania zwrotnic, napędów elektrycznych zwrotnic z wyświetlaczem położenia iglic, wymianę uszkodzonych części, a także konserwację sieci trakcyjnej oraz wymianę drutu jezdni na ul. Legnickiej od pl. Strzegomskiego do ul. Młodych Techników (5 234 639,17 zł), - Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu - etap I – 246 262,55 zł - Wykonanie Inteligentnego Systemu Transportu w zakresie Projektu ZSTS- etap I - Wykonanie Inteligentnego Systemu Transportu w zakresie realizacji funkcji kluczowych nie wchodzących w zakres Projektu ZSTS- etap I <u>rok 2013:</u> Realizacja obejmowała następujące zadania: - wymiana rozjazdu na skrzyżowaniu ul. Piłsudskiego - Świdnicka , od ul. Powstańców Śląskich - Wymiana dwóch zwrotnic tramwajowych najazdowych wraz z montażem elektrycznych mechanizmów nastawczych zwrotnicy z wyświetlaczem położenia iglic na skrzyżowaniu ulic: Hallera- Powst. Śląskich oraz Ślężna – Kamienna, - wymiana zwrotnicy najazdowej wraz z montażem elektrycznych mechanizmów nastawczych zwrotnicy z wyświetlaczem położenia iglic na placu Dominikańskim od strony ul. Piaskowej - wymiana rozjazdów i zwrotnicy najazdowej wraz z montażem elektrycznych mechanizmów nastawczych zwrotnicy z wyświetlaczem położenia iglic na placu Wróblewskiego od strony ul. Kujawskiej - Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu – etap I – 46 875 412,56 zł, - opracowanie dokumentacji projektowej na remonty rozjazdów i torów tramwajowych: zad.1- Świdnicka- Podwale; zad.2- Borowska- Ślężna; zad.3- pl. Powst. Warszawy- od strony mostu Pokoju; zad.4- pl. Legionów- Sądowa; zad.5- ul. Kujawska - tor od pl. Wróblewskiego do estakady Remonty sieci trakcyjnej, układów sterowania zwrotnicami tramwajowymi, układów ogrzewania zwrotnic tramwajowych i głowic kablowych – na realizację tego zadania wydatkowano łącznie 5 185 384,48 zł.
31.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Inteligentny System Transportu „ITS Wrocław” Jednostka realizująca: ZDIUM	Opis stanu realizacji: Inteligentny System Transportu "ITS Wrocław" Celem zrealizowanego projektu był wzrost skuteczności i efektywności systemu transportowego Miasta Wrocławia. System ITS to narzędzie umożliwiające efektywną i skuteczną realizację polityki miasta w zakresie optymalizacji wykorzystania infrastruktury transportowej Wrocławia, dostarczając

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

	Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Koszt: Rok 2012: 593 669,17 zł, Rok 2013: 361 291,27 zł	jednocześnie uczestnikom ruchu maksimum użytecznej informacji o warunkach ruchu i optymalnych sposobach przemieszczania się. System ITS jest rozległym systemem informatycznym pozyskującym dane z drogowych urządzeń sterujących i pomiarowych oraz pojazdów transportu publicznego we Wrocławiu, przetwarzającym te dane w Centrum Zarządzania Ruchem i Transportem Publicznym i udostępniającym dane użytkownikom dróg, pasażerom transportu publicznego i innym instytucjom. Na podstawie pozyskanych i przetworzonych danych System ITS optymalizuje prace sterowników sygnalizacji świetlnej, steruje elektronicznymi tablicami tekstowymi na drogach i na przystankach transportu publicznego oraz wspomaga zarządzanie zdarzeniami w ruchu drogowym i transporcie publicznym. Inteligentny System Transportu obejmuje następujące elementy składowe: - sterowanie ruchem na wybranych ciągach komunikacyjnych miasta, w tym na wybranych skrzyżowaniach Wrocławia, w tym w otoczeniu Stadionu EURO 2012, - obszarowe sterowania ruchem (OSR) w wybranych obszarach; - Dynamiczną Informację Przystankową (DIP) na wytypowanych przystankach; - podsystem Informacji o Warunkach Ruchu (PERUCHU i INFO ITS); - podsystem Informacji Parkingowej (ENPARK); - wideo-nadzoru na wytypowanych skrzyżowaniach (podsystem zarządzania zdarzeniami drogowymi); - Centrum Zarządzania Ruchem w pełnym zakresie niezbędnym dla realizacji całości zadania.
32.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Program rowerowy Jednostka realizująca: ZDIUM, WIM, ZIM Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2016 Koszt: Rok 2012: 2 828 607,95 zł, Rok 2013: 2 466 020,17 zł	Opis stanu realizacji: Realizacja przedsięwzięć programu: w 2012 roku: powstały następujące trasy: - ul. Pilczycka na odcinku od Milenijnej do Gwareckiej, - ul. Dokerska od Kozanowskiej do Gwareckiej, - ul. Gwarecka, - ul. Maślicka od przejazdu kolejowego do ul. Królewieckiej, - ul. Pułaskiego na odcinku od pl. Wróblewskiego do Kościuszki (w ramach remontu ulicy), - ul. Żmigrodzka od Obwodnicy Śródmiejskiej do AOW (w ramach przebudowy ulicy), - Kontrapasy – ul. Wróblewskiego - "bramy" wjazdowe dla rowerzystów do centrum - 4 bramy Rok 2013: Wykonano następujące zadania: - poprawa dostępności centrum miasta Wrocławia dla rowerzystów na wybranych ulicach wraz z opracowaniem dokumentacji projektowej. - dostosowanie wysokości krawężników w ciągu istniejących oraz planowanych ścieżek rowerowych.

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

		- dostawa i montaż 563 stojaków rowerowych. - uspokojenie ruchu dla obszaru ograniczonego ulicami Trzebnicką, Probusa, Jedności Narodowej, Kilińskiego, Poniatowskiego, Ołbińską oraz Św. Wincentego – opracowanie dokumentacji projektowej, - budowa drogi rowerowej w ciągu ul. Żmigrodzkiej od al. Kasprowicza do ul. Rowerowej, - budowa ścieżki rowerowej w ciągu ul. Powst. Śląskich na odcinku od ul. Szczęśliwej do poszerzenia ciągu pieszo - rowerowego w kierunku centrum, - budowa drogi rowerowej na ul. Powst. Śląskich na odcinku od ul. Wielkiej do pl. Powst. Śląskich, - dostawa drzew i krzewów wraz z wykonaniem nasadzeń wzdłuż drogi rowerowej i chodnika przy ul. Powst. Śl. od ul. Szczęśliwej do poszerzenia ciągu pieszo - rowerowego w stronę centrum
33.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Opracowywanie planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zagrożenia hałasem - strefowanie funkcji zabudowy Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2016 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Zadanie realizowane na bieżąco w ramach sporządzania i aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Prowadzony monitoring środowiska akustycznego dostarcza informacji dla potrzeb ochrony przed hałasem.
Priorytet: Gospodarka odpadami		
Cel strategiczny (długoterminowy): Wdrożenie systemu gospodarki odpadami w gminie, realizującego zasady zrównoważonego rozwoju i zgodnego z obowiązującą hierarchią postępowania z odpadami		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych najpóźniej do 1 lipca 2013 r. oraz systemem selektywnego zbierania odpadów		
34.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Przejęcie obowiązków właścicieli	Opis stanu realizacji: W świetle nowelizacji ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku

nieruchomości w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz ich zagospodarowania w zamian za uiszczoną opłatę na rzecz gminy Jednostka realizująca: Miasto Wrocław, Ekosystem Sp. z o.o. Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2013	w gminach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1399) - Miasto zobowiązane było do wprowadzenia od 1 lipca 2013 r. nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnego z zapisami ustawy oraz z uwarunkowaniami miejscowymi. Obecnie mieszkańcy płacą Miastu tzw. podatek śmieciowy, natomiast Miasto gospodaruje środkami z pobieranych od mieszkańców opłat za odpady, egzekwując jednocześnie od wybranych w drodze przetargu firm odpowiednią jakość usług. W celu realizacji zapisów Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, a tym samym wprowadzenia nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi - Rada Miejska Wrocławia podjęła stosowne uchwały: • Nr XXVI/584/12 z dnia 17 maja 2012 r. w sprawie utworzenia spółki Ekosystem Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, • Nr XXIX/643/12 z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie zmiany uchwały nr XX/110/91 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie podziału Wrocławia na osiedla, • Nr XXIX/655/12 z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie podziału Wrocławia na sektory odbierania odpadów komunalnych, • Nr XXIX/656/12 z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, • Nr XXIX/657/12 z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie upoważnienia Zarządu Ekosystem Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością do załatwiania indywidualnych spraw z zakresu utrzymania czystości i porządku, • Nr XXXII/741/12 z dnia 18 października 2012 r. w sprawie usług świadczonych w zamian za opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi, <u>zmiana:</u> Nr XL/941/13 z dnia 21 marca 2013 r., • Nr XXXV/780/12 z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie ustalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Wrocławia, <u>zmiana:</u> Nr XL/938/13 z dnia 21 marca 2013 r., • Nr XXXVI/814/12 z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi • Nr XXXVIII/866/13 z dnia 14 lutego 2013 r. w sprawie metod ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i stawek tej opłaty - obowiązywała do dnia 13.05.2013 r., • Nr XLII/978/13 z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie metod ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i stawek tej opłaty, • Nr XLII/979/13 z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
---	---

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

35.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Organizowanie przetargów na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy lub na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne albo przetargów na odbieranie i zagospodarowanie tych odpadów Jednostka realizująca: Ekosystem Sp. z o.o. Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2013	Opis stanu realizacji: Gmina Wrocław od 1.07.2013 r. przejęła obowiązki związane z odbiorem, transportem i zagospodarowaniem odpadów, pochodzących zarówno od właścicieli nieruchomości zamieszkałych jak i niezamieszkałych. Zadania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi w imieniu Gminy realizuje spółka Ekosystem na podstawie Uchwały Nr XXVI/584/12 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 17 maja 2012 r. w sprawie utworzenia spółki Ekosystem Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Z kolei Uchwałą Nr XXIX/655/12 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 lipca 2012 r. - Miasto Wrocław zostało podzielone na cztery sektory odbierania odpadów komunalnych. Poszczególne sektory obsługiwane są przez firmy, które zostały wybrane na drodze przetargów: • Sektor I - Stare Miasto i Śródmieście Konsorcjum: - Wrocławskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania ALBA S.A., - Przedsiębiorstwo Higieny Komunalnej TRANS-FORMERS WROCŁAW Sp. z o.o., • Sektor II - Krzyki Konsorcjum: - Przedsiębiorstwo Higieny Komunalnej TRANS-FORMERS WROCŁAW Sp. z o.o., - Wrocławskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania ALBA S.A., • Sektor III - Fabryczna Konsorcjum: - CHEMEKO-SYSTEM Sp. z o.o. Zakład Utylizacji, Recyklingu, Przerobu i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych i Przemysłowych, - Wrocławskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania ALBA S.A., • Sektor IV - Psie Pole Konsorcjum: - Wrocławskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania ALBA S.A., - CHEMEKO-SYSTEM Sp. z o.o. Zakład Utylizacji, Recyklingu, Przerobu i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych i Przemysłowych.
36.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Prowadzenie selektywnego sposobu zbierania odpadów komunalnych, obejmującego przynajmniej następujące frakcje materiałów: papieru, metalu, tworzyw sztucznych, szkła i opakowań wielomateriałowych oraz odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w tym odpadów opakowaniowych	Opis stanu realizacji: Selektywna zbiórka odpadów na terenie Wrocławia zorganizowana jest w oparciu o podział na następujące frakcje odpadów: • tworzywa (plastik, metal, opakowania wielomateriałowe), • papier i tektura, • odpady zielone, • odpady zmieszane, a także:

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

	ulegających biodegradacji zapewniającego utrzymanie wymaganych prawem poziomów odzysku i unieszkodliwiania odpadów Jednostka realizująca: Ekosystem Sp. z o.o., przedsiębiorcy Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Koszt: Rok 2013: 57 176 571,28 zł	• opakowania szklane - zbiórka szkła bezbarwnego i kolorowego w wyznaczonych miejscach na terenie miasta (tzw. „gniazda”), • opakowania po lekach, przeterminowane leki i termometry rtęciowe - zbiórka w wyznaczonych aptekach na terenie miasta lub w Punktach Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), • zużyte baterie - zbiórka do specjalnie oznakowanych pojemników rozmieszczonych w placówkach handlowych, sprzedających nowe baterie lub w PSZOK-ach, • odpady wielkogabarytowe - zbiórka do kontenerów rozstawianych w miejscach ogólnodostępnych na terenie miasta - zgodnie z podanym do publicznej wiadomości harmonogramem lub w PSZOK-ach, • zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny - zbiórka w PSZOK-ach, w punktach sprzedaży nowego sprzętu („wymiana sztuka za sztukę”), w ramach organizowanych akcji na terenie miasta, odbiór z nieruchomości po wcześniejszym zgłoszeniu przez ogłaszające się firmy (szczegóły w opisie realizacji przedsięwzięcia nr 40), • żarówki - zbiórka do specjalnych, oznakowanych pojemników rozmieszczonych w placówkach handlowych, sprzedających nowe żarówki lub w PSZOK-ach. Ponadto na terenie Wrocławia funkcjonują wspomniane wcześniej PSZOK-i: • przy ul. Kazimierza Michalczyka 9, • przy ul. Janowskiej 51, w których przyjmowane są bezpłatnie od mieszkańców miasta surowce wtórne, odpady niebezpieczne wydzielone ze strumienia odpadów komunalnych oraz inne odpady tzw. problemowe (m. in. budowlane i rozbiórkowe). Szczegółowy wykaz przyjmowanych w PSZOK-ach odpadów znajduje się w opisie realizacji przedsięwzięcia nr 41. Minister Środowiska w Rozporządzeniu z dnia 25 maja 2012 roku w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów określił <u>dopuszczalne poziomy masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.</u> Poziomy, których Miasto Wrocław nie powinno przekroczyć w analizowanych latach wyniosły odpowiednio: • 75% w 2012 r., • 50% w 2013 r. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania dla Miasta Wrocław osiągnął wartości na poziomie:
--	--	---

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

		• 38% w 2012 r., • 10,2% w 2013 r., czyli poniżej poziomów dopuszczalnych. Tym samym w analizowanym okresie Gmina spełniła zapisy ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1399). Minister Środowiska w Rozporządzeniu z dnia 29 maja 2012 roku w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych określił m. in. <u>wymagane poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła</u>. Poziomy, które Miasto Wrocław zobowiązane było osiągnąć w analizowanych latach wyniosły odpowiednio: • 10% w 2012 r., • 12% w 2013 r. Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła - dla Miasta Wrocław osiągnął wartości na poziomie: • 10,1% w 2012 r., • 16,3% w 2013 r., czyli powyżej wymaganych poziomów. Pozwoliło to Gminie spełnić zapisy ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1399).
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do maksymalnie 60 % wytworzonych odpadów do końca 2014 r.		
37.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zapewnienie przepływu strumieni odpadów komunalnych zgodnie z wyznaczonymi w Planie regionami gospodarki odpadami komunalnymi Jednostka realizująca: Ekosystem Sp. z o.o., przedsiębiorcy Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2014	Opis stanu realizacji: W „Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego 2012” (WPGOWD 2012) dokonano podziału województwa dolnośląskiego na 6 regionów gospodarki odpadami komunalnymi (RGOK). Miasto Wrocław zostało przyporządkowane do Regionu Północno-Centralnego, który objął swoim zasięgiem łącznie 29 gmin. Na terenie wspomnianego RGOK funkcjonują obecnie instalacje mające status Regionalnych Instalacji do Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) oraz status instalacji zastępczych.
38.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zapewnienie, budowa, utrzymanie i eksploatacja własnych lub wspólnych	W poniższej tabeli zawarto wykaz instalacji RIPOK.

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

	z innymi gminami regionalnych instalacji do przetwarzania, zagospodarowania i minimalizacji powstających odpadów komunalnych Jednostka realizująca: UMW, Ekosystem Sp. z o.o., przedsiębiorcy Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2014																							
39.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Utworzenie regionalnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi zapewniających, zagospodarowanie odpadów komunalnych powstających w regionach gospodarki odpadami, minimalizację masy składowanych odpadów komunalnych Jednostka realizująca: Ekosystem Sp. z o.o., przedsiębiorcy, UMWD Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2014	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Rodzaj instalacji</th><th>Adres instalacji</th><th>Adres zarządzającego/ właściciel</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="3">Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych - MBP</td><td>Rudna Wielka 56-210 Wąsosz</td><td>CHEMEKO-SYSTEM Sp. z o.o. Zakład Utylizacji, Recyklingu, Przerobu i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych i Przemysłowych, ul. Jerzmanowska 4-6 54-519 Wrocław</td></tr> <tr> <td>Krynitzko 93 55-300 Środa Śląska</td><td>Przedsiębiorstwo Higieny Komunalnej TRANS-FORMERS Wrocław Sp. z o.o. Bielany Wrocławskie, ul. Atramentowa 10 55-040 Kobierzyce</td></tr> <tr> <td>Rusko 66 58-120 Jarosław</td><td>"Ekologiczne Centrum Utylizacji" Sp. z o.o. Rusko 66, 58-120 Jarosław</td></tr> <tr> <td rowspan="3">Instalacja przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i bioodpadów - kompostownia</td><td>Rudna Wielka 56-210 Wąsosz</td><td>CHEMEKO-SYSTEM Sp. z o.o. Zakład Utylizacji, Recyklingu, Przerobu i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych i Przemysłowych, ul. Jerzmanowska 4-6 54-519 Wrocław</td></tr> <tr> <td>ul. Jerzmanowska 4-6, 54-519 Wrocław</td><td>Przedsiębiorstwo Rodzinne Merta&Merta ul. Jerzmanowska 4-6, 54-519 Wrocław</td></tr> <tr> <td>ul. Janowska 51 54-519 Wrocław</td><td>Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta ul. Długa 49, 53-633 Wrocław</td></tr> <tr> <td rowspan="2">Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych - składowisko</td><td>Rudna Wielka 56-210 Wąsosz</td><td>CHEMEKO-SYSTEM Sp. z o.o. Zakład Utylizacji, Recyklingu, Przerobu i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych i Przemysłowych, ul. Jerzmanowska 4-6 54-519 Wrocław</td></tr> <tr> <td>Rusko 66 58-120 Jarosław</td><td>"Ekologiczne Centrum Utylizacji" Sp. z o.o. Rusko 66, 58-120 Rusko</td></tr> </tbody> </table> Od II półrocza 2013 r. obowiązuje przekazywanie zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania do instalacji regionalnych. Ze Sprawozdania Prezydenta Miasta z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2013 r. wynika, że odpady odebrane z terenu Wrocławia zostały zagospodarowane w instalacjach regionalnych lub zastępczych funkcjonujących w ramach Regionu Północno-Centralnego. Instalacje te spełniają wymagania techniczne oraz mają wystarczające moce przerobowe do obsługi wyznaczonego w WPGOWD 2012 obszaru.	Rodzaj instalacji	Adres instalacji	Adres zarządzającego/ właściciel	Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych - MBP	Rudna Wielka 56-210 Wąsosz	CHEMEKO-SYSTEM Sp. z o.o. Zakład Utylizacji, Recyklingu, Przerobu i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych i Przemysłowych, ul. Jerzmanowska 4-6 54-519 Wrocław	Krynitzko 93 55-300 Środa Śląska	Przedsiębiorstwo Higieny Komunalnej TRANS-FORMERS Wrocław Sp. z o.o. Bielany Wrocławskie, ul. Atramentowa 10 55-040 Kobierzyce	Rusko 66 58-120 Jarosław	"Ekologiczne Centrum Utylizacji" Sp. z o.o. Rusko 66, 58-120 Jarosław	Instalacja przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i bioodpadów - kompostownia	Rudna Wielka 56-210 Wąsosz	CHEMEKO-SYSTEM Sp. z o.o. Zakład Utylizacji, Recyklingu, Przerobu i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych i Przemysłowych, ul. Jerzmanowska 4-6 54-519 Wrocław	ul. Jerzmanowska 4-6, 54-519 Wrocław	Przedsiębiorstwo Rodzinne Merta&Merta ul. Jerzmanowska 4-6, 54-519 Wrocław	ul. Janowska 51 54-519 Wrocław	Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta ul. Długa 49, 53-633 Wrocław	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych - składowisko	Rudna Wielka 56-210 Wąsosz	CHEMEKO-SYSTEM Sp. z o.o. Zakład Utylizacji, Recyklingu, Przerobu i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych i Przemysłowych, ul. Jerzmanowska 4-6 54-519 Wrocław	Rusko 66 58-120 Jarosław	"Ekologiczne Centrum Utylizacji" Sp. z o.o. Rusko 66, 58-120 Rusko
Rodzaj instalacji	Adres instalacji	Adres zarządzającego/ właściciel																						
Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych - MBP	Rudna Wielka 56-210 Wąsosz	CHEMEKO-SYSTEM Sp. z o.o. Zakład Utylizacji, Recyklingu, Przerobu i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych i Przemysłowych, ul. Jerzmanowska 4-6 54-519 Wrocław																						
	Krynitzko 93 55-300 Środa Śląska	Przedsiębiorstwo Higieny Komunalnej TRANS-FORMERS Wrocław Sp. z o.o. Bielany Wrocławskie, ul. Atramentowa 10 55-040 Kobierzyce																						
	Rusko 66 58-120 Jarosław	"Ekologiczne Centrum Utylizacji" Sp. z o.o. Rusko 66, 58-120 Jarosław																						
Instalacja przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i bioodpadów - kompostownia	Rudna Wielka 56-210 Wąsosz	CHEMEKO-SYSTEM Sp. z o.o. Zakład Utylizacji, Recyklingu, Przerobu i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych i Przemysłowych, ul. Jerzmanowska 4-6 54-519 Wrocław																						
	ul. Jerzmanowska 4-6, 54-519 Wrocław	Przedsiębiorstwo Rodzinne Merta&Merta ul. Jerzmanowska 4-6, 54-519 Wrocław																						
	ul. Janowska 51 54-519 Wrocław	Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta ul. Długa 49, 53-633 Wrocław																						
Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych - składowisko	Rudna Wielka 56-210 Wąsosz	CHEMEKO-SYSTEM Sp. z o.o. Zakład Utylizacji, Recyklingu, Przerobu i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych i Przemysłowych, ul. Jerzmanowska 4-6 54-519 Wrocław																						
	Rusko 66 58-120 Jarosław	"Ekologiczne Centrum Utylizacji" Sp. z o.o. Rusko 66, 58-120 Rusko																						

		W celu osiągnięcia wymaganych przepisami poziomów odzysku surowców i energii, niezbędne było dostosowanie systemu zbierania i odbioru odpadów z terenu Wrocławia, do rozwiązań technologicznych przyjętych w RGOK. System odbioru i zbierania odpadów funkcjonujący na terenie miasta, jest już w dużym stopniu dostosowany do powyższych zaleceń - wymaga jedynie usprawnienia w celu podniesienia efektywności organizowanych zbiórek poszczególnych rodzajów odpadów.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych (papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło) z gospodarstw domowych oraz odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych minimum 50 % masy do 2020 r.		
40.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Tworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy, w tym wskazanie miejsca, w których mogą być prowadzone zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych Jednostka realizująca: Ekosystem Sp. z o.o., przedsiębiorcy Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Na terenie Wrocławia utworzono dwa Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK): • przy ul. Kazimierza Michalczyka 9, • przy ul. Janowskiej 51, w których przyjmowane są bezpłatnie od mieszkańców miasta następujące selektywnie zebrane odpady komunalne: - opakowania z papieru i tektury, - opakowania z tworzyw sztucznych, - opakowania z drewna, - opakowania z metalu, - opakowania ze szkła, - opakowania wielomateriałowe, - odpady zielone (liście, skoszona trawa, drobne gałęzie), - zużyte opony, - zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, - drewno, tworzywa sztuczne, papier i metale, - zużyte baterie i akumulatory, - przeterminowane leki, - oleje silnikowe, farby, kleje, środki ochrony roślin, - odpady wielkogabarytowe, - odpady remontowe i budowlane (gruz betonowy i ceglany). Zasady funkcjonowania PSZOK-ów określone zostały w Zarządzeniu Nr 7914/13 Prezydenta Wrocławia z dnia 2 lipca 2013 r. w sprawie Regulaminu Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych.

		Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny mieszkańcy Wrocławia mogą oddawać bezpłatnie do wspomnianych PSZOK-ów, jak również w placówkach handlowych przy zakupie nowego sprzętu (zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym) na zasadzie wymiany „sztuka za sztukę”. We Wrocławiu działalność w zakresie wprowadzania i zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego prowadzi 127 podmiotów. ZSEiE odbierany jest również bezpośrednio z nieruchomości po wcześniejszym zgłoszeniu. Bezpłatny odbiór tego rodzaju sprzętu z terenu Wrocławia realizują następujące podmioty: • ElektroEko Organizacja Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego S.A (ul. Hrubieszowska 6a, 01-209 Warszawa), • Remondis Elektrorecycling Sp. z o.o. (ul. Ekologiczna 2, 05-870 Błonie), • Wastes Service Group Sp. z o.o. i Wspólnicy Sp. k.(ul. Wilczycka 14, 55-093 Kiełczów), • ARGO-FILM WROCŁAW Zakład nr 6 (ul. Międzyleska 6E, 50-514 Wrocław). Ponadto zbiórki ZSEiE organizowane są: • w ramach Wrocławskich Dni Elektrorecyklingu (raz do roku - jesienią) - zbiórki w wybranych punktach miasta, • w ramach akcji "Zamień Elektro-odpady na kulturalne wypady", • w ramach organizowanej przez Organizację Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego S.A. akcji „Moje miasto bez elektrośmieci” - od 1 czerwca 2014 r. cykliczne zbiórki w następujących punktach (zgodnie z podanym do publicznej wiadomości harmonogramem): - Centrum Handlowe Arena - ul. Komandorska 66, - Centrum Handlowe Astra - ul. Horbaczewskiego 4, - Centrum Handlowe Borek - ul. Hallera 52. Mieszkańcy oddający ZSEE w ramach akcji „Moje miasto bez elektrośmieci” otrzymują kupony, które mogą przekazać wybranej przez siebie szkole biorącej udział w tej akcji - kupony przeliczane są na punkty, które szkoła wymienia na pomoce naukowe lub wyposażenie sal lekcyjnych. W ramach prowadzonych akcji w 2013 r. z terenu Wrocławia zebrano 387,165 Mg zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Wszelkie informacje dotyczące form zbiórek zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego zamieszczane są na stronach internetowych, m. in. Urzędu Miasta Wrocławia i Spółki Ekosystem oraz pojawiają się w pozostałych środkach masowego przekazu - lokalna prasa i radio, telewizja regionalna.
41.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Opracowywanie programów rozwoju	Opis stanu realizacji: Wprowadzenie nowego systemu gospodarowania odpadami, który zaczął obowiązywać od 1 lipca

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

	selektywnego zbierania odpadów komunalnych Jednostka realizująca: Ekosystem Sp. z o.o., UMW, przedsiębiorcy Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2013	2013 r., wymagało realizacji szeregu działań przygotowawczych, mających na celu przede wszystkim <u>zorganizowanie systemu selektywnej zbiórki</u> w taki sposób aby zapewnić: • objęcie wdrażanym systemem wszystkich mieszkańców miasta, • zwiększenie poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie, • zmniejszenie ilości składowanych odpadów komunalnych. Oprócz podjęcia wymaganych przepisami uchwał, które miały na celu określenie zasad funkcjonowania wdrażanego systemu oraz zorganizowania obsługi systemu od strony administracyjnej, bardzo ważną rolę odgrywała i odgrywa prowadzona edukacja mieszkańców w przedmiotowym zakresie oparta na szeroko zakrojonej kampanii informacyjnej (wszystkie dostępne media) oraz organizacji akcji i programów ekologicznych. W analizowanych latach prowadzone były następujące działania przyczyniające się do rozwoju selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie Wrocławia: 1) Projekt segreguj.wroc.pl. powstały z inicjatywy Wydziału Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego Wrocławia: - celem projektu jest: • promowanie i nauka selektywnego zbierania odpadów ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów, surowców wtórnych oraz odpadów budowlanych i remontowych, a więc grup dla których wyznaczone zostały poziomy redukcji składowania lub poziomy odzysku i recyklingu, • edukacja w zakresie powtórnego wykorzystania surowców wtórnych oraz problemu nadmiernej ilości odpadów, • kształtowanie pozytywnej postawy wobec środowiska naturalnego, • przygotowanie mieszkańców do funkcjonowania w nowym systemie gospodarowania odpadami, • zwiększenie ilości odpadów zbieranych selektywnie. - wspomniany Projekt skierowany jest do wszystkich mieszkańców miasta (niezależnie od grupy wiekowej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży). Obejmuje on wiele działań edukacyjnych takich jak m. in.: • opracowanie i druk ulotek oraz książeczek edukacyjnych, • opracowanie, wyprodukowanie i emisje filmów (np. pt. "Drugie życie odpadów"), dotyczących sposobów zagospodarowywania zebranych selektywnie odpadów, • utworzenie i bieżące prowadzenie strony internetowej Projektu, • organizacja i kontynuacja akcji, konkursów oraz warsztatów edukacyjnych takich jak m. in.: "Wrocławskie Dzieci Uczą Segregować Śmieci", „Dzień Ziemi”, "Edukacja ekologiczna dzieci
42.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Prowadzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej uwzględniającej informowanie społeczeństwa o nowym systemie gospodarki odpadami komunalnymi oraz promujących właściwe postępowanie z odpadami komunalnymi w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych Jednostka realizująca: UMWD, UMW, organizacje pozarządowe, Ekosystem Sp. z o.o., przedsiębiorcy Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	
43.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Doskonalenie funkcjonowania systemów selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych oraz prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych, celem osiągnięcia wzrostu poziomu odzysku i recyklingu oraz poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców Jednostka realizująca: Ekosystem Sp. z o.o., przedsiębiorcy, UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	

		i młodzieży - segregacja odpadów obowiązek w trosce o nasze środowisko", • produkcja i dystrybucja koszulek dla dzieci z nadrukami o tematyce ekologicznej oraz toreb ekologicznych na zakupy, • zajęcia edukacyjne w ramach ścieżki edukacyjnej utworzonej w Punkcie Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów przy ul. Michalczyka, • prelekcje prowadzone przez Straż Miejską dla przedszkolaków, uczniów szkół podstawowych, przedstawicieli rad osiedli oraz rodzinnych ogrodów działkowych. - w ramach Projektu organizowane są również następujące konkursy i akcje: • konkurs na najlepsze prace magisterskie z zakresu gospodarki odpadami opakowaniowymi, • konkurs dla organizacji pozarządowych realizowany przez Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi UM Wrocławia, • nabór wniosków na bezpłatne oddanie w użytkowanie kompostowników. - projekt jest koordynowany przez Wydział Środowiska i Rolnictwa oraz Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego, 2) w 2012 r. wydano ulotkę określającą zasady segregacji odpadów komunalnych, 3) w 2012 r. opracowano projekt i zlecono wydruk ulotki informacyjnej o szkodliwości spalania odpadów, którą przekazano zainteresowanym radom osiedli i szkołom oraz rozdawano mieszkańcom podczas kontroli, 4) w latach 2012-2013 przeprowadzono VIII i IX edycję kampanii edukacyjnej skierowaną do wrocławskich placówek oświatowych pn. „Wrocławskie dzieci uczą segregować śmieci” - projekt zakłada realizację działań ekologicznych poprzez budowę sieci placówek promujących ekologię; patronami projektu są: Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Wydział Edukacji oraz Wydział Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego Wrocławia; każda edycja programu poświęcona jest zasadom postępowania z odpadami (segregacji i recyklingu); IX edycja została poświęcona zasadom postępowania ze zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym; koordynatorem projektu jest Centrum Edukacji Kulturalnej Dzieci i Młodzieży, 5) nawiązano współpracę z EIT + Humanitarium Ogrody Doświadczeń, poprzez dofinansowanie organizacji warsztatów ekologicznych w formie multimedialnych aplikacji i gier dotyczących zagadnień selektywnej zbiórki i recyklingu odpadów, 6) w ramach projektu Segreguj.wroc.pl, Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi ogłosiło konkurs na realizację zadania „Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży - segregacja odpadów obowiązek w trosce o nasze środowisko” - w wyniku konkursu wyłoniono organizację realizującą to zadanie - Fundację EkoRozwoju, 7) zorganizowano konkurs dla dzieci, młodzieży i nauczycieli na opracowanie projektu książeczki edukacyjnej promującej selektywne zbieranie odpadów - konkurs przy współpracy z Wydziałem
--	--	---

	Edukacji oraz z Centrum Edukacji Kulturalnej Dzieci i Młodzieży, 8) od 2012 r. organizowana jest coroczna akcja Wrocławskie Dni Elektrorecyklingu, której celem jest zwrócenie uwagi mieszkańców na konieczność selektywnej zbiórki i recyklingu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego; akcja współorganizowana jest przez Biosystem Elektrorecykling Organizacja Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego S.A. oraz FagorMastercook S.A. przy współpracy Urzędu Miejskiego; akcja połączona jest z organizacją selektywnej zbiórki ZSEiE, 9) od 2012 r. w ramach projektu segreguj.wroc.pl prowadzona jest akcja polegająca na wygłaszaniu przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej Wrocławia prelekcji w placówkach oświatowych - dotyczących postępowania z odpadami, selektywnej zbiórki oraz przeciwdziałania tworzeniu tzw. „dzikich” wysypisk odpadów, 10) w I połowie 2013 r. Wydział Komunikacji Społecznej Urzędu Miejskiego zrealizował kampanię edukacyjno-informacyjną obejmującą: • edukację ekologiczną oraz propagowanie postaw proekologicznych w kontekście postępowania z odpadami i wprowadzenia nowego systemu, • produkcję filmu edukacyjnego pt. „Co z tymi śmieciami”, • koprodukcję 4 odcinków programu „Wrocław pod lupą” - emisja filmów reklamowych odnośnie utrzymania czystości i porządku w gminach, • produkcję i emisję audycji radiowych pt. „Jestem eko” i „Przyjazne środowisko”, 11) na przełomie lat 2012-2013 rozpoczęła działalność miejska spółka celowa, powołana w celu wdrożenia nowego systemu gospodarowania odpadami - Ekosystem Sp. z o.o.; w 2012 r.. Spółka rozpoczęła skierowaną do mieszkańców kampanię edukacyjną, dotyczącą m. in. zasad selektywnego zbierania odpadów, • <u>kampania informacyjno-edukacyjna Ekosystem sp. z o.o. w 2012 r.:</u> - cykle informacyjno-edukacyjne poświęcone m. in. głównym założeniom nowego systemu gospodarowania odpadami, obowiązkom wynikającym z wejścia w życie przepisów znowelizowanej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, zasad selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, realizowane: a) w Polskim Radiu Wrocław - na przełomie listopada i grudnia na antenie rozgłosi audycję wyemitowano 12 razy, b) w Gazecie Wyborczej Wrocław, c) w Gazecie Wrocławskiej Polska The Times, d) w dzienniku Fakt (wydanie na Wrocław), • <u>kampania informacyjno-edukacyjna Ekosystem sp. z o.o. w I połowie 2013 r.:</u> - cykl informacyjno-edukacyjny we wrocławskim oddziale Telewizji Publicznej - produkcja i emisja filmów/spotów poświęconych m. in. selektywnej zbiórce odpadów (sposób segregacji,
--	--

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

		miejsca organizacji selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, informacje o Punktach Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, miejsca odbioru odpadów niebezpiecznych), - koprodukcja i emisja audycji w programach Telewizji Publicznej TVP3 „Wrocław się”, „Wrocław pod Lupą”, „Ekorodzinka” - tematyka audycji dotyczyła wszystkich aspektów wprowadzenia w życie nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, - cykl informacyjno-edukacyjny na łamach wrocławskich dzienników i gazet (Dziennik FAKT, Gazeta Wrocławska Polska The Times, Dziennik Nasze Miasto, Dziennik Metro, Gazeta Wyborcza Wrocław) - materiały poświęcone obowiązkowi złożenia deklaracji, stawkom opłat, selektywnej zbiórce odpadów, Punktom Selektywnej Zbiórki Odpadów, korzyściom płynącym z wprowadzenia w życie nowego systemu, - kampania informacyjna za pomocą ulotek, broszur i poradników - przygotowano niemal 1,2 mln ulotek i materiałów informacyjnych; na terenie Wrocławia zostało rozdysponowane wśród mieszkańców 500 tys. szt. ekoporadników dotyczących selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, 290 tys. szt. ulotek zawierających informacje o systemie oraz o zasadach selektywnej zbiórki odpadów oraz 330 tys. szt. ulotek informujących o zasadach nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, 12) z początkiem grudnia 2012 r. uruchomiona została strona internetowa spółki Ekosystem www.ekosystem.wroc.pl oraz Biuletyn Informacji Publicznej, za pomocą których publikowane są na bieżąco istotne informacje dotyczące: nowego systemu odbioru i zagospodarowania odpadów, zasad selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, informacji o PSZOK-ach, miejsc rozmieszczenia pojemników (gniazd) do selektywnej zbiórki odpadów, lokalizacji miejsc zbiórki odpadów niebezpiecznych, zasad udostępniania kontenerów na odpady wielkogabarytowe.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów: * w 2013 r. nie więcej niż 50 %, * w 2020 r. nie więcej niż 35 % w stosunku do ilości odpadów wytworzonych w 1995 r.		
44.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Kontynuacja działań związanych ze zmniejszaniem wytwarzanych i deponowanych ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, zagospodarowanie ich poprzez zmianę	Opis stanu realizacji: Zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 5 Dyrektywy Rady 1999/31/EC przyjęto, że udział odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania powinien wynosić wagowo: • w 2013 roku – 50%, • w 2020 roku – 35%.

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

	infrastruktury i działania podejmowane w regionach gospodarki odpadami Jednostka realizująca: UMW, Urzędy administracji publicznej, przedsiębiorcy Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Wartością odniesienia dla ustalania udziału procentowego jest całkowita ilość odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 r. Do działań zmierzających do ograniczenia składowania odpadów biodegradowalnych prowadzonych na terenie Wrocławia, należy zaliczyć: • prowadzenie edukacji ekologicznej informującej społeczeństwo o konieczności osiągnięcia przez Gminę wymaganego poziomu redukcji bioodpadów kierowanych do składowania, a tym samym o konieczności segregacji tej grupy odpadów, • prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów zielonych oraz odpadów z papieru i tektury - segregacja odpadów bezpośrednio na terenie nieruchomości oraz możliwość dostarczenia bioodpadów do PSZOK-ów. W latach 2012-2013 Gmina Wrocław osiągnęła wymagane poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania - w 2012 r. osiągnięty poziom wyniósł 38% natomiast w 2013 r. - 10,2%. Instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania (MBP) w instalacjach regionalnych (RIPOK) były rozbudowywane lub modernizowane pod takim kątem, aby miały wystarczające moce przerobowe do obsługi wyznaczonego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Eliminacja praktyk nielegalnego składowania odpadów		
45.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Prowadzenie monitoringu i ewidencji dzikich wysypisk odpadów oraz stworzenie systemu umożliwiającego wyciąganie sankcji karnych i administracyjnych wobec osób porzucających lub gromadzących odpady na dzikich wysypiskach odpadów. Jednostka realizująca: UMW, Ekosystem Sp. z o.o. Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Pomimo wzrostu świadomości ekologicznej społeczeństwa, nadal dużym problemem jest niewłaściwe zagospodarowanie odpadów przez część mieszkańców miasta. W wyniku takiej działalności powstają tzw. „dzikie” wysypiska odpadów - niestety najczęściej nie ma możliwości ustalenia sprawy. Monitoringiem i ewidencją „dzikich” składowisk zajmuje się Spółka Ekosystem, która również zleca likwidację takich miejsc. W analizowanych latach zlikwidowano następujące ilości „dzikich” wysypisk: • w 2012 r. - 20 miejsc - wywieziono 20 966 Mg (z jednego z wysypisk wywieziono ok. 18 000 Mg odpadów budowlanych), • w 2013 r. - 27 miejsc - 7 965 Mg.

Cel operacyjny (krótkoterminowy):

Osiągnięcie poziomu selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych w wysokości 4 kg/mieszkańca/rok

46.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie metod i sposobów gospodarowania zużyтым sprzętem elektrycznym i elektronicznym oraz promocja działań związanych z przedłużaniem okresu użytkowania sprawnych urządzeń Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019	Opis stanu realizacji: Świadomość społeczeństwa w zakresie metod i sposobów gospodarowania zużyтым sprzętem elektrycznym i elektronicznym podnoszona jest podczas realizacji zadań z edukacji ekologicznej ukierunkowanych tematycznie na te grupę odpadów. W analizowanych latach realizacja zadania odbywała się poprzez: • informowanie o lokalizacji miejsc, w których mogą być prowadzone zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych - <u>zagadnienie to szczegółowo opisano w realizacji przedsięwzięcia nr 40,</u> • organizowanie zbiórek ZSEiE w formie akcji edukacyjnych: - Wrocławskie Dni Elektrorecyklingu - akcja organizowana przez Biosystem Elektrorecykling Organizacja Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego S.A. oraz FagorMastercook S.A. z Wrocławia przy wsparciu Wydziału Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego; ✓ I edycja w 2012 r. - w ramach akcji zorganizowano m. in. zbiórkę ZSEiE w sześciu punktach miasta (ul. Wróblewskiego 9, al. Piastów, ul. Jerzmanowska 102, ul. Mianowskiego, ul. Suwalska 5, parking przy kościele na ul. Szkockiej); łącznie, zebrano ok. 4,2 Mg elektroodpadów, ✓ II edycja w 2013 r. - zbiórka w 6-ciu punktach Wrocławia (Centra Handlowe: Arena, Astra, Borek, Korona, Magnolia Park, Centrum Outlet Factory); podczas zbiórki zebrano ok. 5 Mg elektroodpadów, - „Elektro-Konkurs” organizowany w ramach Wrocławskich Dni Elektrorecyklingu - konkurs dla szkół podstawowych i gimnazjalnych w postaci „Gry Miejskiej” (eko-podchody), - "Zamień Elektro-odpady na kulturalne wypady" - akcja organizowana przez Wrocławską Fundację ekorozwoju, której celem jest edukacja społeczeństwa w zakresie tematyki związanej z potrzebą segregacji i utylizacji ZSEiE, a przede wszystkim ograniczenia konsumpcji nowych gadżetów elektronicznych; akcja składa się z dwóch wydarzeń - Festiwalu Zielonego Kina (kino napędzane energią z rowerów) oraz akcji e-ZNOKW czyli wymiany ZSEiE na bilety do placówek kultury i sportu, - „Wrocławskie dzieci uczą segregować śmieci” - projekt pod patronatem Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Wydziału Edukacji oraz Wydziału Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego Wrocławia - IX edycja, która odbyła się w 2013 r., została poświęcona zasadom postępowania ze zużyтым sprzętem elektrycznym i elektronicznym,
-----	---	--

		- „Moje miasto bez elektrośmieci” - akcja organizowana od 2014 r. przez Organizację Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego S.A.; zbiórki w następujących punktach Wrocławia: CH Arena, CH Astra, CH Borek.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Bezpieczne usuwanie wyrobów i odpadów zawierających azbest		
47.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwianie odpadów azbestowych Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019	Opis stanu realizacji: Odpady zawierające azbest, jako odpady niebezpieczne, wymagają szczególnego sposobu postępowania i dlatego powinny być objęte programem likwidacji azbestu i odpadów zawierających azbest. Zagrożeniem może być ich niewłaściwe usuwanie, ponieważ w czasie obróbki mechanicznej (np. kruszenie, cięcie itp.) następuje uwalnianie się włókien azbestowych do powietrza i zachodzi niebezpieczeństwo ich wchłaniania. Proces usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być przeprowadzony ze szczególnym zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy, co pozwoli zminimalizować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego postępowania z tymi wyrobami. Przepisy określające zasady bezpiecznego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest narzuciły szereg obowiązków, zarówno na właścicieli obiektów i urzędów, gdzie został użyty azbest jak i na prowadzących wszelkiego rodzaju prace związane z usuwaniem bądź transportem czy umieszczeniem na składowisku wyrobów i odpadów zawierających azbest. Problematyka bezpiecznego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest została przedstawiona w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu 2009-2032”. W analizowanych latach usunięto następujące ilości wyrobów azbestowych, w tym w ramach „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Wrocławia”: <u>2012 r.</u> • w ramach programu miejskiego: 252,256 Mg, • poza programem: 60,6 Mg i izolacje a-c rur ciepłowniczych na 126,1 m rurociągów, <u>2013 r.</u> • w ramach programu miejskiego: 106,308 Mg, • poza programem: 8,9 Mg i izolacje a-c rur ciepłowniczych na 700,6 m rurociągów.
48.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych	Opis stanu realizacji: Właściciele nieruchomości na których występują wyroby azbestowe mają możliwość uzyskania wsparcia finansowego na prace związane z demontażem, transportem i unieszkodliwieniem azbestu. We Wrocławiu istnieją następujące możliwości:

Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019 Koszt: <u>2012 r.</u> 316 671,38 zł, w tym: 269 170,67 zł - dotacja z NFOŚiGW i WFOŚiGW, 32 235,72 zł - koszty poniesione przez Gminę Wrocław 15 264,99 zł - koszty poniesione przez przedsiębiorców; <u>2013 r.</u> 85 835,75 zł, z tego: 72 960,39 zł - dotacja z WFOŚiGW	• uczestnictwo w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Wrocławia”, • kredyty ze środków Banku Ochrony Środowiska S.A. z dopłatami WFOŚiGW do oprocentowania na eliminację odpadów azbestowych z obiektów budowlanych i tymczasowych obiektów budowlanych oraz kredyty EKOodnowa dla firm (ze środków Banku KfW). <u>Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Wrocławia</u> Realizacja Programu została rozpoczęta w 2012 r. i prowadzona jest przy wsparciu finansowym NFOŚiGW w Warszawie i WFOŚiGW we Wrocławiu. Zasady Programu doprecyzowane zostały poprzez Zarządzenie Nr 4536/12 Prezydenta Wrocławia z dnia 15 maja 2012 r. w sprawie określenia zasad i warunków realizacji Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Wrocławia. Celem Programu jest wsparcie finansowe realizacji zadań polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest osobom fizycznym i prawnym wykorzystującym wyroby zawierające azbest lub posiadającym odpady azbestowe na terenie Wrocławia. Informacja o terminie składania dokumentów na dany rok kalendarzowy, zamieszczana jest w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w zakładce „Komunikaty, ogłoszenia”.. W ramach Programu można uzyskać do 100% dofinansowania na demontaż, transport oraz unieszkodliwienie wyrobów azbestowych. Dofinansowanie nie obejmuje kosztów związanych z zastąpieniem usuniętych wyrobów azbestowych wyrobami bezazbestowymi oraz wydatków związanych z usuwaniem azbestu poniesionych wcześniej. <u>2012 r.</u> Na wykonanie prac Gmina Wrocław otrzymała dofinansowanie z WFOŚiGW we Wrocławiu w wysokości 85% jego kosztów kwalifikowanych (z tego 50% kosztów pochodziło ze środków NFOŚiGW w Warszawie w ramach programu „Program priorytetowy NFOŚiGW cz.2 - usuwanie wyrobów zawierających azbest”). Materiały azbestowe usunięto ze 115 obiektów i nieruchomości, w tym 6 obiektów gminnych, 77 obiektów i nieruchomości osób fizycznych, 13 obiektów wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych oraz 19 obiektów pozostałych osób prawnych - łącznie 252,256 Mg. <u>2013 r.</u> Zadanie w 85% zostało sfinansowane ze środków WFOŚiGW we Wrocławiu.
---	--

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

		Wyroby azbestowe usunięto z 73 nieruchomości, w tym 5 nieruchomości Gminy Wrocław, 38 nieruchomości osób fizycznych, 24 obiektów wspólnot mieszkaniowych oraz 6 obiektów pozostałych osób prawnych - łącznie 106,308 Mg.
49.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Gromadzenie i aktualizacja informacji o występowaniu wyrobów azbestowych Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019	Opis stanu realizacji: Pierwsza inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest występujących na terenie Wrocławia została przeprowadzona w 2010 r. przez Wydział Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego. Ilość wspomnianych wyrobów oszacowano na ok. 2 170 Mg. W 2012 r. przeprowadzono akcję informacyjną, w wyniku której właściciele nieruchomości zgłosili nowe lokalizacje obiektów z wyrobami azbestowymi. Zweryfikowaną ilość wyrobów azbestowych oszacowano na poziomie ok. 2 380 Mg: • ok. 48,3% masy wyrobów stanowią płyty azbestowo-cementowe wykorzystywane jako pokrycia dachowe, materiały elewacyjne i osłony balkonowe, • ok. 41,0% stanowią rury i złącza azbestowo-cementowe. • pozostałe 10,7% stanowią materiały izolacyjne i sprzęt laboratoryjny. Na podstawie wykonanej inwentaryzacji opracowano „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla miasta Wrocławia na lata 2012-2032”, który przyjęto Uchwałą Nr XXIII/528/12 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 15 marca 2012 r. Dane dotyczące ilości i lokalizacji występowania na terenie Wrocławia wyrobów zawierających azbest, wprowadzone zostały do ogólnopolskiej Bazy Azbestowej, prowadzonej przez Ministerstwo Gospodarki i są na bieżąco aktualizowane. Ilość wyrobów azbestowych występujących na obszarze Wrocławia wynosi 1 955,723 Mg (stan na dzień 9 października 2014 r. wg Bazy Azbestowej), w tym. - osoby fizyczne - 339,717 Mg, - osoby prawne - 1 616,006 Mg. W 2014 r. Miasto Wrocław pozyskało dofinansowanie z Ministerstwa Gospodarki, w ramach konkursu „Konkurs-Azbest 2014”, na wykonanie aktualizacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest
50.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Przeprowadzanie okresowo kampanii informacyjno-edukacyjnych nt. azbestu Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019	Opis stanu realizacji: Odpowiednie działania informacyjno-edukacyjne mają na celu zapobieganie sytuacjom, w których dochodzi do usuwania wyrobów zawierających azbest na „własną rękę” przez właścicieli obiektów bez żadnego zabezpieczenia i wywożenia ich na tzw. „dzikie” wysypiska. W 2013 r. Gmina Wrocław w ramach konkursu pn. „Konkurs - Azbest!” otrzymała z Ministerstwa Gospodarki środki na działania edukacyjno-informacyjne, tym samym na realizację zadań

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

	Koszt: 76 875,00 zł	wynikających z „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. Pozyskane fundusze wykorzystano do opracowania i wydruku ulotek (10 tys. szt.) oraz plakatów (500 szt.) o tematyce azbestowej. Przygotowane materiały zostały udostępnione mieszkańcom Wrocławia - trafiły na wszystkie wrocławskie Osiedla, do zarządów Rodzinnych Ogrodów Działkowych i Straży Miejskiej, a także zostały udostępnione w budynkach Urzędu Miejskiego. W lipcu 2013 r. na antenie TVP Wrocław wyemitowano pięcio-odcinkową audycję o tematyce azbestowej pt. „Azbest - podstępny wróg”, która została wyprodukowana przez Telewizję Polską Oddział we Wrocławiu - ze środków Ministerstwa Gospodarki, na zlecenie Gminy Wrocław.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zmniejszenie masy wytwarzanych odpadów przemysłowych		
51.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Monitoring gospodarki odpadami powstającymi w sektorze gospodarczym Jednostka realizująca: UMWD, UMW, RDOŚ, przedsiębiorcy Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Monitoringiem gospodarki odpadami powstającymi w sektorze gospodarczym zajmuje się Urząd Marszałkowski we Wrocławiu, który prowadzi bazę danych pn. Wojewódzki System Odpadowy (WSO). Podmioty gospodarujące odpadami corocznie składają do UM sprawozdania, w których wykazują ilości zarówno wytwarzanych przez nie odpadów jak i podają informacje odnośnie sposobów zagospodarowania odpadów (odzysk, unieszkodliwianie).. Zgodnie z danymi zawartymi w WSO - w odniesieniu do sektora gospodarczego - na terenie Wrocławia w analizowanych latach: • wytworzono 1 139 758,245 Mg odpadów, • poddano odzyskowi 496 935, 224 Mg odpadów, • poddano unieszkodliwieniu 5379,050 Mg odpadów.
52.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Promowanie nowoczesnych technologii niskoodpadowych poprzez łatwiejszy dostęp do funduszy unijnych Jednostka realizująca: UMWD, WFOŚiGW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Firmy gospodarujące odpadami, w miarę rozwoju technologicznego, korzystają z coraz to nowszego sprzętu i nowszych instalacji, które w efekcie pozwalają na odzyskiwanie coraz większych ilości surowców z powstających odpadów - możliwych do dalszego wykorzystania. Zarówno Urząd Marszałkowski jak i WFOŚiGW na bieżąco podają do opinii publicznej informacje dotyczące możliwości pozyskania środków m. in. z przeznaczeniem na zakup nowoczesnych technologii niskoodpadowych.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zwiększenie masy odpadów przemysłowych poddawanych procesom odzysku przy jednoczesnym zmniejszeniu masy odpadów poddawanych składowaniu		

53.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zwiększenie poziomów odzysku i recyklingu odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej, w celu minimalizacji ilości odpadów poddawanych unieszkodliwianiu na składowiskach Jednostka realizująca: UMWD, przedsiębiorcy Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2013	Opis stanu realizacji: Zgodnie z dostępnymi w Wojewódzkim Systemie Odpadowym danymi, na terenie Wrocławia w analizowanych latach wytworzono następujące ilości odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (odpady z grupy 17): • w 2012 r. - 735 690,638 Mg, • w 2013 r. - 786 940,366 Mg. Biorąc pod uwagę wymagania w tym zakresie - należy przyjąć, że większość odpadów z tej grupy zagospodarowywana jest w sposób inny niż składowanie. Natomiast WSO nie zawiera informacji, ile spośród wytworzonych na terenie miasta odpadów poddana została odzyskowi, ponieważ spora część tych odpadów mogła być zagospodarowana na instalacjach znajdujących się poza terenem Wrocławia, a nawet w innych województwach. Poza tym w instalacjach na obszarze miasta odzyskowi są poddawane również odpady pochodzące spoza Wrocławia. Uzyskane poziomy odzysku i recyklingu można określić dopiero w skali kraju, mając do dyspozycji dane z wszystkich województw. W instalacjach funkcjonujących na terenie Wrocławia odzyskowi poddano: • w 2012 r. - 318 372,750 Mg, • w 2013 r. - 248 798,200 Mg odpadów z grupy 17.
54.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Rozwój i wdrażanie nowych technologii dążących do uzyskania wysokiego poziomu odzysku i recyklingu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego Jednostka realizująca: UMWD, przedsiębiorcy, WFOŚiGW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Zgodnie z danymi zawartymi w Rejestrze Przedsiębiorców i Organizacji Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego prowadzonym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska - na terenie Wrocławia nie ma podmiotów prowadzących recykling lub inny niż recykling proces odzysku zużytego sprzętu elektrycznego lub elektronicznego (ZSEiE). We wspomnianym rejestrze figurują jedynie dwaj przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie przetwarzania ZSEiE, mający swoją siedzibę we Wrocławiu: • BatEko Sp. z o.o., ul. Pawła Włodkowica 12/3, 50 072 Wrocław, • ENVIROPOL PL Sp. z o.o., ul. Sowia 17A 7/8, 53-024 Wrocław.
Priorytet: Ochrona przyrody		
Cel strategiczny (długoterminowy): Ochrona i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych		
Cel operacyjny (krótkoterminowy):		

RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013

Udoskonalenie formalno-prawnych, organizacyjnych i merytorycznych podstaw ochrony przyrody		
55.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Oparta o badania terenowe pełna inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza miasta, której wyniki będą opracowane w formie elektronicznej bazy danych przestrzennych. Jednostka realizująca: Koordynacja: BRW UMW Wykonanie: UMW, instytucje naukowe, organizacje pozarządowe Okres realizacji zapisany w POŚ: 2015	Opis stanu realizacji: Zadanie będzie realizowane w 2015 roku.
56.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Opracowanie i zatwierdzenie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 Jednostka realizująca: RDOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2014 lub 2017 (6 lat od uznania za OZW)	Opis stanu realizacji: Plany zadań ochronnych sporządza się i realizuje dla obszarów Natura 2000. Dokument powstaje w ciągu 6 lat od ustanowienia obszaru specjalnej ochrony ptaków lub zatwierdzenia przez Komisję Europejską obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty. Plan zadań ochronnych można sporządzać także dla obszaru zaproponowanego Komisji Europejskiej, jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty. Planu nie sporządza się dla obszaru Natura 2000 lub jego części, dla którego ustanowiono plan ochrony, lub który pokrywa się z krajową formą ochrony przyrody albo obszarem będącym w zarządzie nadleśnictwa, których dokumenty planistyczne uwzględniają zakres planu zadań ochronnych, a także znajdującego się na obszarach morskich. Szczegółowy tryb sporządzania i zakres prac określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Projekty planów zadań ochronnych i wydawane na ich podstawie projekty zarządzeń w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych, opracowywane w ramach projektu POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”, są zamieszczane na platformie informacyjno – komunikacyjnej. Narzędzie umożliwia wspólną, zdalną pracę podczas tworzenia tych dokumentów osobom i instytucjom, które mogą wpływać lub na których działalność ma wpływ obszar Natura 2000. Ponadto, daje zainteresowanym podmiotom możliwość wniesienia uwag lub wniosków do tych dokumentów, które aktualnie poddawane są konsultacjom społecznym, wynikającym z art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 ze zm.). W latach objętych Raportem opracowano plany zadań ochronnych dla następujących obszarów Natura 2000 na terenie Miasta Wrocławia:

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

		- Plan zadań ochronnych obszaru specjalnej Ochrony ptaków Natura 2000 Grądy Odrzańskie PLB020002 w województwie dolnośląskim i opolskim na lata 2014-2024 – projekt, - Plan zadań ochronnych obszaru Natura 2000 PLH020069 Las Pilczycki w województwie dolnośląskim na lata 2013-2023 – projekt - Plan zadań ochronnych obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Widawy PLH020036 w województwie dolnośląskim na lata 2014-2023 – projekt, - Plan zadań ochronnych dla obszaru Grądy w Dolinie Odry 020017 – ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 17 kwietnia 2014 roku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grądy w Dolinie Odry PLH020017
57.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Tworzenie nowych form ochrony przyrody na podstawie wyników inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej oraz zgodnie z wytycznymi w Studium uwarunkowań. Jednostka realizująca: UMW, RDOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Na terenie miasta Wrocławia wiele obszarów nie objętych dotąd ochroną prawną charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi. Na terenie miasta planowane jest powiększenie obszarów Natura 2000. Łącznie zostaną powiększone o ok. 707 ha; wynika to z potrzeby zachowania bądź poprawy stanu przedmiotów ochrony w tych obszarach. Od 1995 r. istnieją plany utworzenia Parku Krajobrazowego Doliny Odry i Oławy Odra II. Na terenie Wrocławia znajduje się wiele cennych pod względem przyrodniczym obszarów. Obszary proponowane do objęcia ochroną prawną na terenie miasta to: - rezerwat częściowy „Łąki na terenach wodonośnych” (wstępna propozycja), - Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Widawy”, - zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Łąki trzęślicowe koło terenów wodonośnych”, - teren pól irygacyjnych (objęcie ochroną rezerwatową), - 27 lokalizacji (w programie zwiększania lesistości miasta proponowane do objęcia ochroną jako użytki ekologiczne). Na terenie Nadleśnictwa Miękinia w granicach administracyjnych Wrocławia wytypowano sześć dębów szypułkowych kwalifikujących się do objęcia ochroną pomnikową. W parkach miejskich rośnie wiele „pomnikowych drzew”, w samym tylko parku Szczytnickim jest ich 120.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu cennych ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych		
58.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Realizacja zadań z zakresu czynnej ochrony gatunków i siedlisk Jednostka realizująca: UMW, DZPK, RDOŚ, Nadleśnictwa, właściciele gruntów i nieruchomości	Opis stanu realizacji: <u>Rok 2012:</u> Ochrona pomników przyrody - wykonano prace pielęgnacyjne eliminujące zagrożenia i przedłużające żywotność drzew oraz monitorowano objęte ochroną różne formy przyrody – na realizację zadania wydatkowano 49 923,21 zł Ograniczenie uciążliwości wynikających z bytowania dzikich zwierząt na terenie Wrocławia -

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

	Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe Rzeczywisty okres realizacji: 2012-2013	realizacja zadania obejmowała obsługę 5 odłowni zainstalowanych na terenach lasów komunalnych poprzez ich stały monitoring i dozór, konserwację i utrzymanie w należytym stanie technicznym oraz systematyczne wykładanie do nich karmy dla dzików, a także dokonanie odłowu dzików poprzez ich przetransportowanie do ośrodka rehabilitacji dla dzikich zwierząt – na realizację zadania wydatkowano 54 286,05 zł Na budowę ośrodka hodowli i ekspozycji rysy wydatkowano 760 000,00 zł. <u>Rok 2013:</u> Następowała realizacja programu ograniczania uciążliwości spowodowanych przez dzikie zwierzęta na terenie Wrocławia, a także na zakupy inwestycyjne dla Ośrodka Leczenia i Rehabilitacji Dzikich Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Realizacja programu miała na celu: zapobieganie migracji zwierzyny w głąb Miasta, systematyczne redukcje liczebności dzikich zwierząt, prowadzenie całodobowego pogotowia interwencyjnego ds. dzikich zwierząt oraz zapewnienie profesjonalnej opieki weterynaryjnej i rehabilitacji dzikim zwierzętom poprzez prowadzenie Ośrodka Rehabilitacji i Leczenia Dzikich Zwierząt – na realizację zadania wydatkowano 389 661,09 zł Wydatki związane z ochroną pomników przyrody - przeprowadzono zabiegi pielęgnacyjne i chirurgiczne eliminujące zagrożenia i przedłużające żywotność drzew. Część wydatkowanej kwoty została również przeznaczona na monitoring objętych ochroną różnych form przyrody - wydatkowano 57 606,68 zł.
59.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Odtwarzanie naturalnego charakteru dolin cieków wodnych oraz zwiększanie małej retencji w krajobrazie Jednostka realizująca: UMW, RZGW, DZMiUW, DZPK, RDLP Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Podstawą kształtowania systemu zieleni miejskiej Wrocławia jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wrocław”, w którym za jeden z najważniejszych elementów struktury przestrzennej miasta przyjęto podstawowy system powiązań przyrodniczych. Obejmuje on obszary z jednej strony najcenniejsze przyrodniczo, stanowiące korytarze ekologiczne, z drugiej strony – tereny rozwoju i wzmocnienia ekosystemów. System obejmuje tereny dolin rzecznych, zieleni miejskiej, klinów przewietrzających. Tereny zieleni wysokiej pełnią głównie funkcje filtrów zanieczyszczeń powietrza, produkcji tlenu i funkcję klimatotwórczą. Realizowany „Program Małej Retencji Wodnej w Województwie Dolnośląskim zawiera m. in. - ogólną ocenę zasobów wodnych województwa dolnośląskiego, - analizę dokumentów planistycznych i studiów wykonalności opracowanych w latach 1995-2003, - ewidencję obiektów małej retencji oraz - zaktualizowany program małej retencji wodnej w województwie dolnośląskim. Podstawą utrzymania w dolinach rzecznych zbliżonych do naturalnych - zespołów oraz zbiorowisk roślinnych i związanych z nimi zwierząt, czy wysokiej bioróżnorodności jest zachowanie wysokiego zróżnicowania środowiska fizycznego koryt i dolin rzecznych oraz utrzymanie naturalnego reżimu hydrologicznego. Z różnych metod zwiększania retencji najbardziej korzystne z przyrodniczego

RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013

		punktu widzenia są następujące: - wzrost <i>retencji na terenach leśnych</i> można osiągnąć przez dolesienia, przebudowę lasów w kierunku zgodności z siedliskiem (bardziej odporne na wpływ czynników zewnętrznych); odchodzenie od monokultur leśnych (mniejsze zdolności retencyjne); wprowadzanie i wzbogacanie warstwy runa, podszytu, odtworzenie biologicznej zabudowy potoków; - wzrost <i>retencji na gruntach uprzednio zmeliorowanych lub planowanych do zmeliorowania</i> – m.in. poprzez odbudowę zastawek na rowach melioracyjnych. - wzrost <i>retencji glebowej na terenach zajętych przez rolnictwo</i> - odtwarzanie mikrorzeźby terenu, utrzymywanie i odtwarzanie śródpolnych oczek wodnych. - <i>utrzymanie i wzrost retencji w dolinach rzecznych</i> - zapewnieniu wyższego zabezpieczenia przed powodzią sprzyja utrzymanie wysokiej retencji dolinowej wokół cieków. Podstawową sprawą jest tu umiejscowienie wałów przeciwpowodziowych. Zagadnienia zwiększania małej retencji, ochrony przyrody, w tym przywracanie drożności rzek zostały ujęte także w aktualizacji Programu Odra 2006.
Priorytet: Tereny zieleni miejskiej		
Cel strategiczny (długoterminowy): Ochrona i rozwój spójnego systemu terenów zieleni miejskiej		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Rozwój terenów zieleni miejskiej z uwzględnieniem wartości przyrodniczych i kulturowych		
60.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Nasycenie zielenią obszarów zainwestowanych, między innymi nadbrzeży staromiejskiego odcinka Odry, obrzeży szlaków komunikacyjnych, niezabudowanych wysp odrzańskich oraz obszarów przylegających do dolin rzek Jednostka realizująca: UMW, ZZM Okres realizacji zapisany w POŚ: 2015 Koszt):	Opis stanu realizacji: <u>Rok 2012:</u> Realizacja zadania inwestycyjnego pn. „Program rewitalizacji zieleni nadbrzeży i wysp odrzańskich” oraz „Rewaloryzacja Promenad Staromiejskich”. W ramach tych środków sfinansowano koszty wykonania dokumentacji projektowo – kosztorysowej dla „Katyńskich Dębów Pamięci”, zagospodarowania terenu Wzgórza Polskiego – Bastionu Ceglarskiego, zagospodarowania wejścia do Parku Zachodniego, wykonania przyłącza wodno – kanalizacyjnego dla fontanny, woliery i nawodnienia w Parku Kopernika oraz wykonania projektu zagospodarowania terenu Promenady Staromiejskiej na odcinku od ul. Krupniczej do ul. Świdnickiej. <u>Rok 2013:</u> Realizacja zadania pn. „Program rewitalizacji zieleni, nadbrzeży i wysp odrzańskich” oraz „Wrocławski Budżet Obywatelski”, w ramach którego wykonano projekt zagospodarowania terenu

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

	Rok 2012: 1 651 631,96 zł Rok 2013: 2 130 244,38 zł	zieleni przy kościele na Żernikach.
61.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Uzupełnienie istniejących zadrzewień przyulicznych Jednostka realizująca: UMW, ZZM Okres realizacji zapisany w POŚ: 2015	Opis stanu realizacji: Zadanie realizowane w sposób ciągły. Tworzenie nowych i łączenie istniejących kompleksów leśnych następuje w ramach realizacji Powiatowego Programu Zwiększania Lesistości Wrocławia (lokalizowanie zalesień, w tym na terenach korytarzy ekologicznych odbywa się na etapie planowania przestrzennego). W kompetencjach Zarządu Zieleni Miejskiej pozostaje zarządzanie terenami zieleni miejskiej (parki, zieleńce, skwery), lasami komunalnymi przekazanymi Gminie Wrocław w zarząd wraz ze znajdującą się na tych terenach małą architekturą oraz urządzeniami wodno- melioracyjnymi. Dodatkowo w myśl porozumienia z Zarządem Dróg i Utrzymania Miasta, ZZM prowadzi bieżącą konserwację zieleni pasów drogowych. Do pozostałych zadań należy również: - koordynowanie działań związanych z rozwojem i rewaloryzacją (rewitalizacją) terenów zieleni miejskiej oraz prowadzenie remontów i inwestycji miejskich w tym w zakresie; - zarządzanie powierzonymi nieruchomościami rolnymi Gminy Wrocław, w szczególności terenami, dla których przewiduje się zagospodarowanie zielenią miejską, lasami komunalnymi i urządzeniami wodnomelioracyjnymi oraz utrzymywanie przekazanych terenów o charakterze zieleni tymczasowej; - zarządzanie fosą miejską oraz innymi ciekami i urządzeniami wodnymi, urządzeniami melioracji komunalnych i przeciwpowodziowymi oraz studniami publicznymi będącymi własnością Gminy Wrocław; - koordynowanie działań związanych z rozwojem i modernizacją urządzeń wodno-melioracyjnych oraz prowadzenie remontów i inwestycji miejskich w tym zakresie; - prowadzenie programów: zieleni rozproszonej, poprawy estetyki i zagospodarowania rekreacyjnego miasta oraz innych programów i zadań zleconych do realizacji. Zielen na terenie Gminy Wrocław jest we władaniu różnych Zarządców i aktualnie nie ma jednej jednostki, która zbierałaby informacje w zakresie zasobów zieleni Wrocławia. Zarząd Zieleni Miejskiej posiada bazę danych dotyczącą terenów będących w utrzymaniu tej jednostki. Tereny parków zieleńców oraz zieleni przyuliczna zebrane są w postaci tzw. przedmiarów obiektów w obrębie których zawarte są m. in.: powierzchnie trawników do wykaszania, powierzchnie terenów do wygrabiania z liści, ilości nasadzeń okrywowych, żywopłotów czy ilości młodych drzew. Ponoszone koszty na bieżącą konserwację terenów zieleni miejskiej w zarządzie ZZM w latach 2012-2013 wyniosły: <u>2012 r.:</u> - parki i zieleńce: 8 794 377,52 zł, - zielen przyuliczna wraz z rowami: 4 765 605,94 zł,
62.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zapewnienie ciągłości terenów zielonych oraz funkcjonalności korytarzy ekologicznych poprzez odpowiednie uzupełnienie systemu terenów zielonych Jednostka realizująca: UMW, ZZM Okres realizacji zapisany w POŚ: 2015 Koszt: <u>2012 r.:</u> 15 229 809,83 zł <u>2013 r.:</u> 16 224 632,18 zł Łącznie w latach 2012-2013: 31 454 442,01 zł.	

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

		- lasy i tereny leśne: 1 669 826,37 zł, 2013 r.: - parki i zieleńce: 9 693 966,68 zł, - zieleń przyuliczna wraz z rowami: 4 708 281,67 zł, - lasy i tereny leśne: 1 822 383,83 zł.
63.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zwiększenie tempa pozyskiwania terenów np. od Agencji Własności Rolnej i osób prywatnych Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2013-2019 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Miasto Wrocław od 2006 r. realizuje „Powiatowy Program Zwiększania Lesistości Miasta Wrocławia”, który zakłada etapowe zwiększanie lesistości miasta z ok. 7 %, do ok. 11 %. Działania te wynikają również z założenia, że zwiększanie zasobów leśnych miasta oprócz wymiernych korzyści ekologicznych (np. ograniczanie efektu cieplarnianego poprzez absorpcję CO₂) znacznie przyczyniają się do poprawy jakości życia w mieście (m.in. poprzez zwiększanie przestrzeni rekreacyjnej). W ramach nadzoru nad realizacją Programu, WSR aktywnie wspierał i koordynował działania związane z przejmowaniem oraz zalesianiem gruntów nieleśnych.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Sprawne zarządzanie terenami zieleni miejskiej		
64.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Utrzymanie i konserwacja zieleni istniejącej Jednostka realizująca: UMW, ZZM, CSHiR Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe Koszt: <u>Rok 2012:</u> 22.433.988,56 zł <u>Rok 2013:</u> 23 621 572,06 zł	Opis stanu realizacji: <u>Rok 2012:</u> Wykonanie prac związanych z bieżącą konserwacją parków i zieleńców; zieleni przyulicznej pasów drogowych, pętli tramwajowych, rezerw komunikacyjnych i rowów przydrożnych; powierzchni leśnych; funkcjonowania Ogrodu Japońskiego, eksploatacji oświetlenia parkowego i iluminacji obiektów zabytkowych, zakupu materiału roślinnego do nasadzeń i ukwieceń terenów zieleni miejskiej, eksploatacji i konserwacji fontann oraz odkomarzania pól irygacyjnych i terenów zielonych. <u>Rok 2013:</u> Wykonanie prac związanych z konserwacją parków i zieleńców, zieleni przyulicznej i powierzchni leśnych, dozoru i funkcjonowania Ogrodu Japońskiego, eksploatacji oświetlenia parkowego i iluminacji obiektów zabytkowych, zakupu materiału roślinnego do nasadzeń i ukwieceń terenów zieleni miejskiej, eksploatacji i konserwacji fontann oraz odkomarzania pól irygacyjnych i terenów zielonych Miasta.
65.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Ograniczanie lokalizacji trwałej zabudowy na terenach zielonych oraz ich fragmentacji przez ciągi komunikacyjne Jednostka realizująca:	Opis stanu realizacji: Zadanie realizowane poprzez umieszczanie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz na etapie planowania inwestycji.

RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013

	UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe	
66.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Monitoring zagrożeń przez patogeny, szkodniki oraz czynniki abiotyczne drzew i krzewów na terenach zieleni miejskiej Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Zadanie realizowane na bieżąco. WSR UMW w ramach nadzoru nad lasami niepaństwowymi, położonymi na terenie Wrocławia prowadzi monitoring stanu zdrowotnego tych lasów poprzez: - bieżące oceny stanu lasów, - coroczne oceny zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów miejskich. - „Monitoring stanu zdrowotnego lasów komunalnych Wrocławia” - program badawczy realizowany przez zespół naukowców Wydziału Leśnego Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu na zlecenie WSR UMW.
67.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Inwentaryzacja drzew i zamieszczenie jej wyników w formie elektronicznej bazy danych, która będzie służyć do identyfikacji zagrożeń i planowania pielęgnacji. Jednostka realizująca: UMW, organizacje pozarządowe Okres realizacji zapisany w POŚ: 2015	Opis stanu realizacji: Zadanie przewidziane do realizacji w 2015 roku.
Priorytet: Ochrona i zrównoważony rozwój lasów		
Cel strategiczny (długoterminowy): Ochrona i zrównoważone użytkowanie zasobów leśnych		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zapewnienie formalnych podstaw ochrony zasobów leśnych		
68.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wyznaczenie gruntów przeznaczonych do zalesienia (w tym ich pozyskanie i rozwiązanie kwestii formalnych) zgodnie z Powiatowym programem zwiększania lesistości	Opis stanu realizacji: Grunty przeznaczone pod zalesienie zostały wskazane w Powiatowym programie zwiększenia lesistości z roku 2006. Ponadto Wydział Środowiska i Rolnictwa opiniuje i nanosi uwagi w MPZP na obszary, które mogłyby być przeznaczone pod zalesienie, np.: grunty niskiej jakości (V - VI KL bonitacji). Powierzchnia lasów miasta Wrocławia dla okresu raportowania wynosiła:

RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013

	Jednostka realizująca: UMW, RDLP Okres realizacji zapisany w POŚ: 2015	- stan na 31.12.2012 r.: 2 212 ha, - stan na 31.12. 2013 r.: 2 213 ha.
69.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Opracowanie Planów Urządzania Lasu Jednostka realizująca: UMW, RDLP Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe Rzeczywisty okres realizacji: 2013	Opis stanu realizacji: W 2013 roku został opracowany Uproszczony Plan Urządzania Lasu dla Lasów Komunalnych obejmujący powierzchnię 44,54 ha.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zachowanie i odtworzenie właściwego stanu lasów		
70.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zalesianie gruntów Jednostka realizująca: UMW, RDLP Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe Rzeczywisty okres realizacji: 2012-2013	Opis stanu realizacji: Według Banku Danych Lokalnych GUS powierzchnia odnowień i zalesień wynosiła w latach raportowania: - rok 2012: 32,9 ha (lasy gminne 32,7 ha, lasy prywatne 0,2 ha), - rok 2013: 1,7 ha ((lasy gminne 1,5 ha, lasy prywatne 0,2 ha).
71.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Przebudowa drzewostanów w kierunku zgodności z siedliskiem Jednostka realizująca: UMW, RDLP Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Zadanie realizowane głównie przez Nadleśnictwo. Wrocławskie lasy w zdecydowanej większości są lasami liściastymi. Dominującymi typami siedlisk leśnych miasta Wrocławia są łągi i grądy, dominującymi gatunkami w drzewostanie jest dąb szypułkowy i lipa drobnolistna. Według opracowanych „Zasad hodowli lasu”, które są załącznikiem do Zarządzenia nr 53 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r., obowiązującym w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych od dnia 1 stycznia 2012 r. - przebudowie podlegają drzewostany nie zapewniające możliwości realizacji celów trwałej, zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej określonych ogólnie w ustawie o lasach i szczegółowo w obowiązującym planie urządzania lasu. Obowiązek przebudowy takich drzewostanów wynika z art. 13 ustawy o lasach. Skład gatunkowy i struktura drzewostanów jest w dużej mierze odzwierciedleniem zdarzeń losowych i uwarunkowań ekonomicznych ubiegłego wieku. Jednogatunkowe i jednowiekowe drzewostany

		sosnowe na dużych powierzchniach to efekt między innymi wprowadzenia tego gatunku na obszary pokłeskowe (gradacje, pożary) bez zwracania uwagi na żyzność siedliska, zalesienie gatunków porolnych i nieużytków gatunkami nie zawsze odpowiadającymi siedlisku. Ponadto wprowadzono na siedliska typowo leśne, w wyniku błędnego rozeznania ich możliwości produkcyjnych, odnowienia gatunkami o mniejszych wymaganiach troficznych, niż wynikało to z rzeczywistej żyzności siedlisk. W efekcie powstały i wciąż występują na znacznych obszarach drzewostany częściowo niezgodne i niezgodne z gospodarczym typem drzewostanu. Przebudowa całkowita drzewostanu wiąże się z potrzebą wykorzystania cięć odnowieniowych, a więc zaprojektowania rębni. Przebudowa częściowa drzewostanu ma na celu możliwie pełne wykorzystanie potencjału produkcyjnego istniejącego drzewostanu przez stosowanie cięć pielęgnacyjnych, przekształceniowych, wprowadzanie drugiego piętra, dolesienie luk. Są to działania gospodarcze, których celem jest przeznaczenie do dalszej hodowli jakościowo dobrych fragmentów drzewostanów uzupełnionych, w miarę możliwości, fragmentami brakującymi. Wszystkie nowozakładane uprawy leśne (odnowienia i zalesienia) są realizowane zgodnie z docelowymi składami gatunkowymi określonymi w uproszczonych planach urządzenia lasu oraz zgodnie z Zasadami Hodowli Lasu. Jednocześnie do składów upraw wprowadza się gatunki domieszkowe, tzw. domieszki biocenotyczne, w celu zwiększania różnorodności gatunkowej lasów, tworzenia stref ekotonowych itp.
Priorytet: Ochrona powierzchni ziemi		
Cel strategiczny (długoterminowy):		
Poprawa stanu jakości gleby i ziemi na terenie miasta oraz ochrona powierzchni ziemi przed degradacją		
Cel operacyjny (krótkoterminowy):		
Monitoring obszarów z niezadawalającym stanem jakości gleby lub ziemi		
72.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Monitoring jakości gleb Jednostka realizująca: WIOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza we Wrocławiu prowadzi ocenę jakości gleb użytkowanych rolniczo. Według danych OSChR w latach 2009–2012 średnio 50 % gleb to gleby kwaśne i bardzo kwaśne. Zawartość przyswajalnego fosforu, potasu i magnezu gleb Wrocławia nie uległa znaczącej zmianie w stosunku do lat 2006–2009. Natomiast stan gleb pod kątem zawartości miedzi, żelaza, cynku, manganu i boru uległ nieznacznemu pogorszeniu. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu prowadzi na terenie miasta monitoring, obserwację zmian i ocenę jakości gleby i ziemi, na podstawie których możliwa jest identyfikacja terenów z przekroczeniami standardów jakości gleby.

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

		W latach 2010–2013 WIOŚ prowadził badania stopnia zanieczyszczenia gleb wokół terenów przemysłowych, wzdłuż tras komunikacyjnych i na obszarach przyrodniczych. W wyniku przeprowadzonych analiz stwierdzono przekroczenia w przypadku dopuszczalnych zawartości cynku, ołowiu, kadmu, chromu, miedzi i niklu. W żadnym z analizowanych miejsc nie były przekroczone standardy dla rtęci i arsenu. Przekroczenia wartości dopuszczalnych WWA wystąpiły w większości badanych punktów wokół Wrocławskiego Parku Przemysłowego. Wszystkie badane gleby charakteryzowały się znacznym zanieczyszczeniem benzo(a)pirenem. Realizacja zadań w latach raportowania: Rok 2012: Badanie jakości gleb użytkowanych rolniczo zlecono Stacji Chemiczno – Rolniczej we Wrocławiu. Wykonano badania odczynu i zasobności gleb w gospodarstwach rolnych położonych na terenie miasta w obrębie osiedli: Kozanów, Osobowice, Pilczyce, Sołtysowice, Świniary. Rok 2013: Badania jakości gleb użytkowanych rolniczo w gospodarstwach rolnych położonych w obrębie wrocławskich osiedli takich jak: Psie Pole, Zgorzelisko, Bartoszowice, Bieńkowice.
73.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Sporządzenie i aktualizacja rejestru z niezadawalającym stanem jakości gleb Jednostka realizująca: RDOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Zgodnie z obowiązującymi przepisami Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska prowadzi elektroniczną bazę danych informacji o terenach, na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby i ziemi.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zapobieganie dalszej degradacji gleby i utrzymanie jej funkcji		
74.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Rekultywacja i koordynacja rekultywacji terenów zdegradowanych Jednostka realizująca: Jednostki odpowiedzialne za rekultywację, ZDIUM Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Zadanie zrealizowano. Opis realizacji zadania został ujęty w Raporcie z wykonania aktualizacji Programu ochrony środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2004-2015 za okres lat 2008-2009. Proces rekultywacji realizowany jest w ramach działań bieżących.
75.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Promocja przestrzegania Kodeksu Zwykłej Dobrej Praktyki Rolniczej	Opis stanu realizacji: Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej (KDPR) zawiera zbiór przyjaznych środowisku praktyk rolniczych, których stosowanie ma zapewnić zrównoważony rozwój w sferze produkcji rolniczej. Zawiera on

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

	Jednostka realizująca: ARiMR Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	praktyczne rady, jak zmniejszać ryzyko zanieczyszczenia wody i jaka praktyka kontroli zanieczyszczeń może być stosowana w gospodarstwie. Najważniejszym celem KDPR jest podniesienie poziomu podstawowej wiedzy o ochronie wody – głównego zasobu środowiska, jak również jego elementów: gleby, powietrza, krajobrazu oraz o możliwościach przyczyniania się do ich ochrony. Kodeks, informując co jest dozwolone lub zabronione, zapobiega popełnieniu wykroczeń, kształtuje więc społeczną postawę rolników wobec obowiązującego prawa oraz uczy, jak ograniczać ujemne oddziaływanie na środowisko. ARiMR Wrocław zajmuje się wspieraniem rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich. ARiMR Wrocław współpracuje z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a jednocześnie podlega nadzorowi Ministerstwa Finansów w zakresie gospodarowania środkami publicznymi. Beneficjentami działań realizowanych przez ARiMR Wrocław są m.in. rolnicy, mieszkańcy wsi, samorządy lokalne, przedsiębiorcy, a także podmioty sektora rybackiego. ARiMR Wrocław wdrażała instrumenty pomocy finansowane przez Europejski Fundusz Rolnej Gwarancji, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Rybacki. Prowadzone są kampanie informacyjno – promocyjne w telewizji, radiu, prasie, inicjuje i organizuje konferencje, seminaria itp.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Ochrona powierzchni ziemi biologicznie czynnych i właściwe zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych		
76.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zapewnienie ochrony złóż kopalin i koordynacja rekultywacji terenów zdegradowanych Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Zgodnie z art. 161 Ustawy Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2011r. nr 163, poz. 981) Prezydent Wrocławia działa jako organy pierwszej instancji w sprawach należących do właściwości administracji geologicznej, jeżeli nie zostały one zastrzeżone dla marszałków województw lub ministra właściwego do spraw środowiska. Do zadań państwowej służby geologicznej dbającej o zrównoważony rozwój kraju w zakresie geologii należy w szczególności: 1) obsługa centralnego archiwum geologicznego; 2) prowadzenie centralnego banku danych geologicznych i hydrogeologicznych; 3) przygotowywanie materiałów do bilansu zasobów kopalin i obsługa rejestru tych zasobów; 4) koordynowanie wykonywania prac kartografii geologicznej oraz wykonywanie prac pilotażowych; 5) obsługa rejestru obszarów górniczych; 6) koordynacja zadań w zakresie ochrony georóżnorodności. Państwowy Instytut Geologiczny prowadzi Centralną Bazę Danych Geologicznych pod adresem www.geoportal.pgi.gov.pl, która zawiera szczegółowe informacje o otworach wiertniczych, archiwalnych dokumentacjach geologicznych i różnego typu badaniach geofizycznych. Większość danych zgromadzonych w CBDG jest udostępniana bezpłatnie przez zamieszczone na witrynie

		CBDG wyspecjalizowane aplikacje. Oprócz CBDG, Państwowy Instytut Geologiczny prowadzi Rejestr Obszarów Górniczych, który zbiera dane dotyczące obszarów górniczych w całym kraju; zawiera informacje o obszarach i terenach górniczych zarówno aktualnych, jak i archiwalnych – takie jak: numer w rejestrze, nazwa złoża, rodzaj kopaliny, położenie administracyjne, data i numer decyzji wyznaczającej obszar, oraz koncesji, nazwa i adres przedsiębiorcy, kontury granic obszarów i in.
Priorytet: Gospodarowanie zasobami geologicznymi		
Cel strategiczny (długoterminowy): Ochrona zasobów kopalin i wykorzystanie środowiska geologicznego dla celów produkcyjnych		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny oraz otoczenie ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją		
77.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wzmocnienie ochrony niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2013-2015 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: W zakresie ochrony kopalin - zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze przedsiębiorca jest zobowiązany do prowadzenia ewidencji zasobów złoża na podstawie dokumentacji geologicznej i projektu zagospodarowania złoża. Umożliwia to bieżącą kontrolę racjonalnego wykorzystywania surowca. Projekt zagospodarowania złoża sporządza się dla istniejącego lub projektowanego obszaru górniczego, w którym będzie prowadzona eksploatacja złoża lub wydzielonej jego części przewidzianej do zagospodarowania w okresie objętym koncesją. Powinien on przedstawiać optymalny wariant wykorzystania zasobów złoża, z uwzględnieniem geologicznych warunków jego występowania, wymagań w zakresie ochrony środowiska, bezpieczeństwa powszechnego, bezpieczeństwa życia i zdrowia ludzkiego, technicznych możliwości oraz ekonomicznych uwarunkowań wydobywania kopaliny. W obecnym stanie prawnym „projekt zagospodarowania złoża” w zasadzie staje się elementem wniosku o udzielenie koncesji na wydobywanie kopalin i powinien określać zamierzenia w zakresie: - ochrony złóż kopalin, w tym kopalin towarzyszących i użytecznych pierwiastków śladowych występujących w złożu, zwłaszcza przez ich kompleksowe i racjonalne wykorzystanie; - technologii eksploatacji, zapewniającej ograniczenie ujemnych jej wpływów na środowisko. Aktualne informacje dotyczące terenów wykorzystywanych bądź planowanych pod eksploatację kopalin zawarte są w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W przypadku stwierdzenia faktu wydobywania kopaliny bez koncesji Prezydent Wrocławia nakazuje wstrzymanie takiej działalności, nakładany jest obowiązek skutecznego zabezpieczenia terenu. W przypadku braku sprawcy nielegalnej eksploatacji powiadamiane są organy ścigania o zaistniałym fakcie, w celu jego ustalenia.

Priorytet: Pola elektromagnetyczne		
Cel strategiczny (długoterminowy): Ochrona przed polami elektromagnetycznymi		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych		
78.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Prowadzenie monitoringu poziomów pól elektromagnetycznych we Wrocławiu Jednostka realizująca: WIOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2013-2019	Opis stanu realizacji: Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Punkty pomiarowe wyznaczono na terenach o dużej gęstości zaludnienia w rejonie oddziaływania źródeł emisji PEM (stacji bazowych telefonii komórkowej, stacji radiowych i telewizyjnych). Okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku prowadzi WIOŚ. Jednocześnie Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Wartości dopuszczalne pól elektromagnetycznych (dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności) określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. W latach 2010–2012 program monitoringu PEM nie obejmował miasta Wrocławia. „Program państwowego monitoringu środowiska województwa dolnośląskiego na lata 2013–2015” przewidywał pomiary PEM w granicach miasta Wrocławia jedynie w roku 2013 w 15 punktach pomiarowych (lokalizacja częściowo zgodna z punktami z roku 2009). W roku 2013, podobnie jak w 2009, na terenie miasta Wrocławia w żadnym z 15 punktów kontrolno-pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych. W 13 punktach poziom pól nie przekraczał 1,0 V/m przy 7,0 V/m wartości dopuszczalnej (dla stacji bazowych telefonii komórkowej, stacji radiowych i telewizyjnych).
Priorytet: Poważne awarie przemysłowe		
Cel strategiczny (długoterminowy): Minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia		

Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii		
79.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych Jednostka realizująca: WIOŚ, WPSP Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019	Opis stanu realizacji: Pojęcie poważnych awarii obejmuje nie tylko awarie w zakładach przemysłowych, lecz także awarie we wszystkich rodzajach transportu substancji niebezpiecznych oraz awarie występujące podczas ich przesyłu rurociągami. Zatem obok zakładów drugim źródłem poważnych awarii jest transport substancji niebezpiecznych. Czynnikiem, który w transporcie utrudnia podejmowanie działań w przypadku wystąpienia poważnej awarii, jest nieprzewidywalność miejsca jej wystąpienia. Źródłami poważnych awarii może być transport kolejowy, drogowy, rurociągowy, wodny. Nadzór nad stanem technicznym i eksploatacją środków transportu kolejowego, drogowego oraz zbiorników dla towarów niebezpiecznych jednostek pływających w żegludzie śródlądowej prowadzi Transportowy Dozór Techniczny. Rurociągi znajdują się pod nadzorem organów Urzędu Dozoru Technicznego. Zgodnie z ustawą 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.), w przypadku wystąpienia poważnej awarii wojewoda poprzez komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej i WIOŚ podejmuje działania niezbędne do usunięcia awarii i jej skutków. O podjętych działaniach informuje marszałka województwa. WIOŚ realizuje zadania w zakresie zapobiegania występowaniu awarii przemysłowych poprzez: kontrolę podmiotów gospodarczych o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, badanie przyczyn wystąpienia awarii oraz sposobów likwidacji skutków awarii, prowadzenie szkoleń i instruktażu. W Inspekcji jest prowadzony stały monitoring zdarzeń mogących powodować poważne awarie. Opracowane na podstawie prowadzonego rejestru zdarzeń mających znamiona poważnych awarii półroczne i roczne raporty o zdarzeniach są regularnie publikowane. Według rejestrów Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w latach 2010–2012 na terenie Wrocławia doszło jedynie do 6 zdarzeń mających znamiona poważnych awarii. Cztery z nich to awarie związane z transportem drogowym, kolejowym i rurociągowym. Jedno miało miejsce na terenie zakładu, a jedno to wyciek związany z rozszczelnieniem urządzeń kanalizacyjnych. Żadne ze zdarzeń nie było związane z zakładem klasyfikowanym jako zakład o dużym ryzyku lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii.
80.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wyposażenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt umożliwiający prowadzenie działań ratowniczych dla wszystkich możliwych scenariuszy awarii i katastrof Jednostka realizująca:	Opis stanu realizacji: <u>Rok 2012:</u> Realizacja przedsięwzięcia obejmowała: - wydatki inwestycyjne przeznaczone m.in. na budowę Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej PSP przy ul. Kosmonautów i zakup samochodów pożarniczych dla Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej - wydatkowano 23 104 661,40 zł, - dofinansowano zakup specjalnego samochodu wraz z wyposażeniem dla Ochotniczej Straży

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

	UMW, Służby interwencyjne Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019	Pożarnej Jednostki Ratownictwa Specjalistycznego kwotą 50 000,00 zł, - wymianę dwóch syren mechanicznych na system foniczno – dźwiękowy na ul. Poleskiej i ul. Małopanewskiej oraz zamontowanie trzech nowych urządzeń foniczno – dźwiękowych przy ul. Koszykarskiej, ul. Głubczyckiej i ul. Kosmonautów - wydatkowano 298 275,00 zł, - wydatki inwestycyjne na zakup specjalistycznego pojazdu przez Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej - kwota 500.000,00 zł, <u>Rok 2013:</u> Realizacja przedsięwzięcia obejmowała: - zakup fantoma do ćwiczeń resuscytacji dla Ochotniczej Straży Pożarnej Oddziału Ratownictwa Wodnego we Wrocławiu – wydatkowano 12.000,00 zł, - wymianę dwóch syren mechanicznych na system foniczno-dźwiękowy - wydatkowano 298 890,00 zł, - realizację zadań z zakresu ratownictwa górskiego i wodnego - dla Dolnośląskiego Wodnego Pogotowia Ratunkowego na poprawę bezpieczeństwa na rzece Odrze i zmniejszenie liczby utonień poprzez przeprowadzenie patroli Ratowników WOPR z łodziami motorowymi - wydatkowano 40 000,00 zł, - zakup dwóch sztuk motopomp szlamowych z wyposażeniem - wydatkowano 8 998,40 zł.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych		
81.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wspieranie działalności jednostek reagowania kryzysowego Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019	Opis stanu realizacji: Opis realizacji zadania w powyżej w zad. nr 80.
82.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wzmocnienie kontroli transportu substancji niebezpiecznych (Inspekcja Transportu Drogowego, WIOŚ) Jednostka realizująca: UMW, służby interwencyjne, WIOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019 Rzeczywisty okres realizacji:	Opis stanu realizacji: Inspekcja Transportu Drogowego działa na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego i porządku w transporcie drogowym. Powołana została do kontroli przestrzegania przepisów w zakresie transportu drogowego oraz niezarobkowego krajowego i międzynarodowego przewozu drogowego wykonywanego pojazdami samochodowymi. ITD. Prowadzi bieżące kontrole pojazdów, zabezpieczenia ładunków i warunków ich transportu.

RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013

2012-2013		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludności z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych		
83.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców województwa Jednostka realizująca: UMW, służby interwencyjne Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019	Opis stanu realizacji: Zadanie realizowane przez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, informacje umieszczane są w Dolnośląskim Portalu Informacyjnym.
84.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Informowanie społeczeństwa o zewnętrznych planach operacyjnych dla zakładów stanowiących ryzyko poważnej awarii w mieście (strona internetowa) Jednostka realizująca: UMW, służby interwencyjne Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019	Opis stanu realizacji: Pracę służ odpowiedzialnych za bezpieczeństwo we Wrocławiu koordynuje Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego przy ul. Robotniczej. Tam kierowane są wszystkie połączenia na numery alarmowe 999, 998, 997, 986 (numer 112 odbierany jest przez Wojewódzkie Centrum Powiadamiania Ratunkowego przy ul. Borowskiej). Informacje umieszczane są również na stronie Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu (zakładka Zagrożenia).
Priorytet: Edukacja ekologiczna		
Cel strategiczny (długoterminowy): Podnoszenie wiedzy i kształtowanie postaw przyjaznych środowisku		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Opracowanie programu edukacji ekologicznej dla miasta Wrocławia		
85.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wdrożenie programu edukacji ekologicznej dla miasta Wrocławia Jednostka realizująca: UMW	Opis stanu realizacji: <u>Działania z zakresu edukacji ekologicznej prowadzone w latach 2012-2013 przez Departament Edukacji UMW:</u> W latach 2012–2013 realizowano wiele projektów edukacyjnych, m.in. na temat dbałości o zasoby naturalne, propagujących postawy proekologiczne, a także przybliżających walory przyrodnicze

	Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: 2012-2013	Wrocławia i jego najbliższych okolic. W ramach swoich działań Wydział Edukacji nadzoruje realizację projektu „Wrocławskie dzieci uczą segregować śmieci”, w których udział biorą uczniowie wrocławskich placówek oświatowych. Miasto realizowało projekt dla najmłodszych pt. „Przyroda, a to ciekawe!”, który prowadzony był na terenie Kampusu Pracze. Obejmował zajęcia świetlicowe oraz terenowe mające na celu przybliżenie tematyki ekologicznej dzieciom z klas 0. <u>Działania podejmowane w 2012 roku:</u> W 2012 r. w okresie maj-październik zrealizowano projekt „Z lotu ptaka, ptasia rodzina przygodę rozpoczyna” przez Gimnazjum nr 29 ze środków Operatora Gazociągów Przemysłowych GAZ-SYSTEM S.A. Kwota dofinansowania to 10 000 zł. Zadaniem projektu było uzupełnienie wiedzy na temat ochrony ptaków oraz ich siedlisk poprzez aktywność i zaangażowanie w ochronę przyrody podejmując działania proekologiczne w rodzinie i środowisku lokalnym uczestnika projektu. W 2012 r. Szkoła Podstawowa nr 73 wygrała konkurs organizowany przez TAURON Ekoenergia Sp. z o.o. W ramach projektu przeprowadzony został remont w placówce oraz zakupiono pomoce dydaktyczne niezbędne do wyposażenia "SALI PRZYRODY TAURON EKOENERGIA" na łączną kwotę 40.000 zł. W 2012 r. Przedszkole nr 92 oraz Przedszkole nr 99 otrzymały tytuł Lokalnego Centrum Aktywności Ekologicznej przyznawany w ramach Programu Szkoły dla Ekorozwoju. W 2012 r. Przedszkole nr 121 "Zielone Przedszkole", Szkoła Podstawowa nr 118, Przedszkole nr 27 oraz Gimnazjum nr 29 otrzymały międzynarodowy tytuł „Zielona Flaga” w ramach Programu Szkoły dla Ekorozwoju. <u>Działania podejmowane w 2013 roku:</u> W 2013 r. Szkoła Podstawowa nr 73 otrzymała grant na realizację projektu „Dbamy o środowisko wokół nas - ZIELONY SKWER POD PLATANEM” w ramach środków Stowarzyszenia Zdrowych Miast Polskich w wysokości 4.000 zł. Dzięki grantowi utworzono teren zielony wraz z nasadzeniami krzewów i kwiatów. Zagospodarowana w ten sposób przestrzeń służy realizacji zajęć dla dzieci poza szkolnymi murami. W 2013 roku Szkoła Podstawowa nr 118 wygrała konkurs organizowany przez TAURON Ekoenergia Sp. z o.o. W ramach projektu przeprowadzony został remont oraz zakupiono pomoce dydaktyczne niezbędne do wyposażenia "SALI PRZYRODY TAURON EKOENERGIA". Wspólnie z Fundacją Ekologiczną ARKA w 2013 roku przeprowadzono akcją ekologiczną pod hasłem: „Listy do Ziemi”. Udział w tym przedsięwzięciu wzięło około 3.000 uczniów z 29
--	---	---

wrocławskich placówek.

W 2013 roku wrocławskie placówki wzięły udział w akcji ekologicznej „STAŃ PO ZIELONEJ STRONIE MOCY”.

W 2013 roku 78 wrocławskich placówek zgłosiło swój udział w autorskim programie ElektroEko S.A. „Moje Miasto bez Elektrośmieci”.

Departament Edukacji dofinansowywał także:

1. wyjazdy dla uczniów wrocławskich szkół do Ośrodków Edukacji Ekologicznej

Lp.	Rok	Liczba wyjazdów	Środki finansowe (w zł)
1	2013	85	88 795
2	2012	76	129 519

2. realizację programów edukacji ekologicznej

Lp.	Rok	Liczba programów	Środki finansowe (w zł)
1	2013	24	40 828
2	2012	17	33 774

Dodatkowymi działaniami w ramach edukacji ekologicznej są:

- Projekt EKOLOGIA - innowacyjny, interdyscyplinarny program nauczania przedmiotów matematyczno-przyrodniczych metodą projektu (w ramach POKL) - realizowany był partnerstwie czterech podmiotów:

- a. Lider – Dobre Kadry. Centrum badawczo-szkoleniowe. Sp. z o.o.;
- b. Partnerzy – Uniwersytet Wrocławski Wydział Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska, SGS Eko-Projekt sp. z o.o., Dr. Kerth + Lampe Geo-Infometric GmbH (Niemcy).

Projekt realizowany jest od 01.07.2010 r. do 31.10.2013 r. w 36 szkołach, w tym 11 szkołach prowadzonych przez Gminę Wrocław tj.: Szkoła Podstawowa nr 15, 27, 61, 76, 118, Gimnazjum nr 13, 28, Liceum Ogólnokształcące nr XV, Zespół Szkół Integracyjnych, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 5, Technikum nr 10. W projekcie udział bierze 72 nauczycieli i 1.440 uczniów.

- Projekt „PRACOWNIA PRZYRODNICZA W KAŻDEJ GMINIE” (w ramach POKL) skierowany jest do uczniów klas IV- VI oraz nauczycieli *Przyrody* 120 szkół podstawowych z Województwa Dolnośląskiego w tym Szkoła Podstawowa nr 118. Termin realizacji: 2009-2011. Ogólnym celem projektu jest wyposażenie szkół i placówek w nowoczesne pracownie do realizacji treści

		programowych bloku przedmiotowego <i>Przyroda</i> w klasach IV-VI, z wykorzystaniem aktywizujących metod nauczania, a zwłaszcza eksperymentu uczniowskiego i stworzenie na ich bazie sieci pracowni dydaktyczno-metodycznych wspierających zarówno warsztat pracy ucznia, jak i nauczyciela. • „ZOO-EDUKACJA” to ciekawe i inspirujące zajęcia dla przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, dzięki którym mogą zyskać cenną wiedzę o świecie przyrody, a jednocześnie spędzić ekscytujące chwile w otoczeniu egzotycznych zwierząt. Oferta zajęć to uzupełnienie programu edukacji ekologicznej, lekcji przyrody i biologii realizowanych w przedszkolach, szkołach oraz innych placówkach oświatowych prowadzonych przez Miasto. Zajęcia są realizowane na terenie ogrodu zoologicznego przez zespół wykwalifikowanych pracowników i mają charakter dyskusji, pogadanki, pytań i odpowiedzi. Polegają na obserwacji żywych zwierząt oraz wykonanych z nich eksponatów (wylinki, szkielety, skóry, pióra i inne). W ramach oferty proponowane są różne tematy do wyboru. Każdy poświęcony jest innej grupie zwierząt i innym zagadnieniom. Sposób prowadzenia zajęć oraz zakres przekazywanej wiedzy dostosowane są do kategorii wiekowej słuchaczy. Niektóre tematy realizowane są częściowo na sali (prezentacja multimedialna), a częściowo na terenie ogrodu. Oferta „ZOO-EDUKACJA” realizowana w roku 2014 jest kontynuacją działań dydaktyczno-edukacyjnych prowadzonych w roku 2011, 2012 oraz 2013. W roku 2013 na realizację zajęć w ZOO przekazano 789 240 zł. Przeprowadzono 21 017 godzin zajęć, w których udział wzięło 19 896 dzieci. Na terenie miasta realizowanych jest szereg inicjatyw kontynuujących podjęte przedsięwzięcia z zakresu edukacji ekologicznej. W placówkach oświatowych realizowany jest m.in. Program „Szare na zielone” - <i>Program zagospodarowania zieleni na terenach placówek oświatowych</i>. Celem programu jest poprawienie warunków bezpieczeństwa pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych, oraz estetyki tych miejsc. Przedmiotem programu jest zazielenienie (zagospodarowanie zielenią) terenów przy placówkach oświatowych, a w szczególności: - eliminacja gatunków trujących lub szkodliwych, które nie są wskazane na placówkach oświatowych; - inwentaryzacja gatunków cennych przyrodniczo; - nasadzenie drzew, krzewów i roślin okrywowych (w tym zielone ekrany, ogrody tematyczne, zieleń ozdobna, zieleń izolacyjna, przedogródki); - realizacja elementów małej architektury związanej z zielenią (np. podpory dla roślin, trejaże, pergole, murki oporowe); - prace ratowniczo-pielęgnacyjne w istniejącym drzewostanie.
--	--	--

	Program realizowany jest od 2009 roku i do chwili obecnej wydatkowano na ten cel 1,8 mln zł. Ponieważ program zakłada kompleksowe zagospodarowanie zieleni prace na jednym obiekcie trwają ok. 3-4 lat (inwentaryzacja, projekt, wycinka, nasadzenia, pielęgnacja). We współpracy z Dyrektorem placówki ustalane są kierunki działań rozwijające i poszerzające treści dydaktyczne realizowane w szkołach/przedszkolach. W ramach realizacji programu powstają między innymi: ▪ ogródki dydaktyczne, ▪ motylarnie, ▪ kostki dydaktyczne na przedszkolach, ▪ zagospodarowanie atriów, ▪ remizy dla ptaków (zakątki z roślinami jagodowymi i karmnikami, tablicami dydaktycznymi ułatwiające obserwację ptaków), ▪ szlaki lampasowe, labirynty do ćwiczeń błędniaka z kolorowych krzewów, ▪ ogródki pektograficzne (wystawa skał z Dolnego Śląska), ▪ ogródki fenologiczne – uprawiane przez dzieci symboliczne gatunki roślin charakterystyczne dla poszczególnych pór roku, ▪ ogrody sensoryczne – oddziałujące na zmysły kolorem, zapachem, dotykiem, ▪ ogrody kolekcyjne – umowne kolekcje np. drzew egzotycznych lub wszystkich odmian jednego gatunku, alpinarium itp., ▪ przyjazne drzewa (nasadzenia gatunków oddziałujących allelopatycznie), ▪ drzewa liściakowe (gatunki drzew o kolorowych i ciekawych pokrojach liści wykorzystywanych do prac plastycznych – ambrowiec, miłorząb, dąb czerwony), lub inne ciekawe formy nasadzeń powstałe przy współpracy z Dyrektorem placówki, np.: ▪ mapa Polski z rzekami i głównymi miastami wykonana z powierzchni terrawy o powierzchni ok. 10 m², ▪ ogród poetów – przy nasadzeniach tabliczki o poetach piszących o drzewach. Innowacją na skalę kraju są utworzone w 2 przedszkolach ścieżki korekcyjne zawierające elementy: - jodełki do ćwiczeń palce, pięty, krawędzie zewnętrzne; - szlak pampasowy z traw lub przy motylarni - stopnie i spoczynki (wyliczone na potrzeby dziecka) - elementy sensoryczne (różne podłoże dla stóp: EPDM, piasek, żwirek itp.) - równoważnie - labirynty do biegania. Realizacja nasadzeń na terenie placówki powiązana jest z przygotowaniem (zorganizowaniem) imprezy (akcji) towarzyszącej (np. Dzień Ziemi, Święto Drzewa) z udziałem dzieci i młodzieży, rodziców oraz społeczności lokalnej.
--	--

Cel operacyjny (krótkoterminowy):

Współpraca z organizacjami pozarządowymi i kontynuacja wsparcia finansowego i organizacyjnego placówek oświatowych

86.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Rozwój i utrzymanie współpracy z placówkami oświatowymi i organizacjami pozarządowymi w szczególności w zakresie uświadomienia społeczeństwa o istniejących zagrożeniach poszczególnych komponentów środowiska Jednostka realizująca: UMW, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe Okres realizacji zapisany w POŚ: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Przedsięwzięcia z zakresu edukacji ekologicznej prowadzone są równolegle przez szereg instytucji z terenu miasta: <u>Uczelnie wyższe:</u> Na Uniwersytecie Przyrodniczym prowadzony jest Uniwersytet Otwarty, na którym realizowana jest oferta z zakresu edukacji ekologicznej pod hasłem „Człowiek i środowisko”. Wykwalifikowana kadra Uniwersytetu Przyrodniczego organizuje również zajęcia o tematyce ochrony środowiska dla najmłodszych w ramach działalności Uniwersytetu Dziecięcego Unikids. Znaczącą rolę w upowszechnianiu wiedzy przyrodniczej odgrywają także jednostki naukowo-muzealne. Przykładem może być Ogród Botaniczny Uniwersytetu Wrocławskiego czy Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Wrocławskiego. <u>Dolnośląska Sieć Szkół Promujących Ekorozwój:</u> Istniejąca od 2005 r. Dolnośląska Sieć Szkół Promujących Ekorozwój za cel stawia sobie upowszechnianie działań prośrodowiskowych w dolnośląskich szkołach i przedszkolach. Uczniowie szkół wchodzących w skład sieci, wspierani przez nauczycieli, realizują projekty mające na celu podniesienie świadomości ekologicznej w najbliższym otoczeniu – wśród swoich rodzin czy w lokalnych społecznościach. Projekty realizowane są w cyklu dwuletnim, a do 2012 r. zrealizowanych zostało ok. 200 zamierzeń. <u>Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych:</u> DZPK ma bogatą ofertę zajęć dydaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży. Ponadto DZPK organizuje liczne imprezy plenerowe oraz konkursy wiedzy i konkursy plastyczne o tematyce proekologicznej. Zajęcia odbywają się w siedzibie Zespołu Parków Krajobrazowych i Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy” przy ul. Puszczykowskiego we Wrocławiu, a także w centrach edukacji ekologicznej w Myśliborzu i Jeleniej Górze oraz bazie edukacji przyrodniczej DZPK w Piotrowicach k. Legnicy, a także w siedzibie wałbrzyskiego oddziału DZPK. Zajęcia skierowane są do uczniów z różnych grup wiekowych, dostosowane do poziomu ich wiedzy i rodzaju zainteresowań. <u>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych (RDLP) we Wrocławiu:</u> RDLP we Wrocławiu. Prowadzi ona zajęcia edukacyjne, w czasie których przybliża wszystkim wrocławianom – niezależnie od wieku – istotę i nierozłączność powiązań biocenotycznych w przyrodzie. Dzięki działalności edukacyjnej RDLP we Wrocławiu, przy współudziale innych jednostek i organizacji pozarządowych, mieszkańcy miasta poznają zasady ochrony środowiska naturalnego oraz wspierania i gospodarowania zasobami przyrodniczymi.
-----	---	---

Przykładem takiej działalności są organizowane i koordynowane przez Ligę Ochrony Przyrody (LOP) przy udziale Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych warsztaty edukacyjne dla dzieci i młodzieży, głównie z wrocławskich szkół. Corocznie oferta edukacyjna RDLP spotyka się ze sporym zainteresowaniem.

Dolnośląskie Forum Edukacji Ekologicznej:

W 2007 r. podpisano porozumienie o powołaniu Dolnośląskiego Forum Edukacji Ekologicznej. Jego sygnatariuszami są: Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych, Dolnośląskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej, Urząd Miejski Wrocławia, Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych we Wrocławiu i Liga Ochrony Przyrody Okręg we Wrocławiu. Celem porozumienia jest współdziałanie na rzecz propagowania wśród dzieci i młodzieży wiedzy o zasadach zrównoważonego rozwoju oraz kształtowanie postaw, które sprzyjać będą wdrażaniu tych zasad. Forum ma na celu wspomaganie szkół w zakresie edukacji ekologicznej oraz upowszechnienie efektywnych działań proekologicznych w środowisku lokalnym.

Duży wkład w edukację ekologiczną i propagowanie proekologicznych postaw wśród mieszkańców Wrocławia wnoszą także organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony środowiska. Do najważniejszych zaliczyć trzeba: Polski Związek Wędkarski, Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody „pro Natura” (PTPP), Fundację EkoRozwoju (FER), Ligę Ochrony Przyrody (LOP) czy też Fundację Wolne Inicjatywy Edukacyjne.

Szkoły kształcące w kierunkach związanych z ochroną środowiska na terenie Wrocławia:

Nazwa szkoły	Typ	Zawód	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
Zespół Szkół nr 4	technikum	technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej	2	48
Zespół Szkół nr 25	technikum	technik ochrony środowiska	3	75
Zespół Szkół nr 24	szkoła policealna	florysta	1	14

Zespół Szkół nr 4 - kształcący w zawodzie technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej. Sektor odnawialnych źródeł energii należy do dynamicznie rozwijającej się gałęzi gospodarki w naszym kraju. Zakłada się, że w Polsce będą wspierane przedsięwzięcia producentów energii

		pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Wspierany będzie rozwój rozproszonych źródeł energii odnawialnych. W obszarze elektroenergetyki przewiduje się przede wszystkim rozwój źródeł opartych na energii wiatru oraz biomasie, a także przewiduje się wzrost ilości małych elektrowni wodnych. Według „Polityki energetycznej Polski do 2030 roku” relatywnie największą dynamikę wzrostu spośród odnawialnych źródeł energii do roku 2020 zanotują energetyka wiatrowa (pięćdziesięcioczekrotny wzrost) i ciepło słoneczne (trzydziestopięciokrotny wzrost). W kontekście osiągnięcia postawionego celu 15% udziału energii ze źródeł odnawialnych w strukturze energii finalnej brutto w 2020 r., będą miały postępy poczynione w energetyce wiatrowej, produkcji biogazu i biomasy stałej oraz w biopaliwach transportowych. Te cztery obszary w 2020 roku stanowią będą łącznie ok. 94 % zużycia energii ze wszystkich źródeł odnawialnych. Istotnym uzupełnieniem oferty dużych systemów energetyki odnawialnej są małe, zdecentralizowane instalacje w budownictwie, takie jak panele słoneczne bądź kotły na biomasę. Energia geotermalna znajdzie z kolei najszerze zastosowanie w budynkach publicznych. Na dachach naszych domów pojawia się coraz więcej kolektorów słonecznych, a kotły na biomasę są już powszechnie stosowane, podobnie jak pompy ciepła. Szczególnie dużo takich instalacji pojawiło się już w miejscowościach turystycznych i na osiedlach domów jednorodzinnych pod miastami. Szansą dla instalacji na biomasę będą również tereny, na których uprawia się rośliny energetyczne i wykorzystuje słomę do produkcji palet. Do montażu, eksploatacji i serwisowania tych urządzeń poszukiwani będą w pierwszej kolejności technicy z tytułem technika urządzeń i systemów energetyki odnawialnej. Postęp technologiczny i coraz większa efektywność ekonomiczna systemów energetyki odnawialnej, a także względy ekologiczne wspierające promocję technologii energetyki odnawialnej dają dobre perspektywy pracy dla absolwentów szkół kształcących w zawodzie technika urządzeń i systemów energetyki odnawialnej. Ponadto coraz więcej inwestycji związanych z odnawialnymi źródłami energetyki sprawia, że zawód technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej wydaje się być zawodem przyszłości i już niedługo będzie bardzo poszukiwany na rynku pracy. Dobre perspektywy dla tej branży uzasadniają potrzebę kształcenia w zawodzie, tym bardziej, że specjaliści w tym sektorze należą do grupy poszukiwanych pracowników. <u>Zespół Szkół nr 25</u> - kształcący w zawodzie technik ochrony środowiska. Technik ochrony środowiska to kierunek przyszłościowy w dobie polityki ekologicznej w Polsce i Unii Europejskiej. W związku z pozyskiwaniem środków z UE na uzdatnianie i dostarczanie wody, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, rozwiązania systemów ciepłych w oparciu o niekonwencjonalne źródła energii oraz gospodarkę odpadami, na rynku pracy poszukiwani są specjaliści tej branży. Absolwenci szkoły mogą kontynuować naukę na uczelniach wyższych lub znaleźć zatrudnienie w placówkach zajmujących się ochroną środowiska (działy ochrony środowiska w urzędach miejskich i powiatowych, w zakładach pracy, oczyszczalniach ścieków i zakładach utylizacji odpadów). Zawód szczególnie promowany przez kraje Unii Europejskiej. <u>Zespół Szkół nr 24</u> - kształcący w zawodzie florysty. Florysta to zawód szczególnie uwrażliwiony na
--	--	---

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

		problem ochrony naturalnego środowiska, co uwzględnia w swojej pracy. W sposób kreatywny zajmuje się tworzeniem różnego rodzaju kompozycji z roślin ciętych oraz doniczkowych stosując środki techniczne oraz pomocnicze. W obszarze jego działań zawodowych leży również dekoracja wnętrz, tarasów i balkonów. W pracy opiera się na szerokiej wiedzy z materiałoznawstwa roślinnego, nieroślinnego, historii sztuki oraz dekoracji roślinnych. Podstawę do tworzenia stanowi wiedza z zakresu teorii barw oraz kompozycji plastycznej, a w pracy posługuje się wieloma technikami florystycznymi oraz pomocniczymi, zapożyczonymi z innych dziedzin sztuki lub rzemiosła. W zespole szkół oprócz kształcenia w w/m zawodzie podejmowane są inne działania proekologiczne związane ze strategią naszego Miasta. • Projekt „Zielona Energia”- realizacja projektu - przybliży tematykę energii odnawialnej oraz sposobów oszczędzania surowców i zużycia energii a tym samym w efekcie ma prowadzić do zmniejszenia produkcji elektrośmieci. • Projekt miejski „Wrocławskie Dzieci Uczą Segregować Śmieci”, którego tematem przewodnim są elektrośmieci. Szkoła złożyła wniosek do Dolnośląskiego Kuratora Oświaty o włączenie do Sieci Szkół Promujących Ekologię, którego integralną częścią jest program wszechstronnych działań proekologicznych.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie bieżących problemów jakości środowiska		
87.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Rozpowszechnianie wśród społeczeństwa informacji o środowisku oraz wiedzy o bieżących problemach i możliwych zagrożeniach środowiska w mieście Jednostka realizująca: UMW, ZDiUM, organizacje pozarządowe, media Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Opis zadania w zadaniu nr 86.
88.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Edukacja społeczeństwa w ramach gospodarki odpadami Jednostka realizująca: UMW, Eko System Sp. z o.o. Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Realizację przedsięwzięcia szczegółowo opisano w punktach 42 i 43.

RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013

89.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Ciągłe doskonalenie służb ochrony środowiska w zakresie prawa ochrony środowiska Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągle	Opis stanu realizacji: Pracownicy uczestniczą w szkoleniach z zakresu publicznego dostępu do informacji w tym informacji o środowisku i jego ochronie, zagrożeniach ekologicznych czy udostępnianiu projektów istotnych dla ochrony środowiska dokumentów.
Priorytet: Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych		
Cel strategiczny (długoterminowy): Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów		
90.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zapewnienie poddawania procedurze oceny oddziaływania na środowisko projektów dokumentów strategicznych Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Wszystkie dokumenty strategiczne i planistyczne poddawane są strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko: Program Ochrony Środowiska, Program Ochrony Środowiska przed hałasem, Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest. Biuro Rozwoju Wrocławia do każdego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wykonuje opracowanie ekofizjograficzne, a także przeprowadzana jest ocena strategiczna. Wykonywana strategiczna uwzględnia i opisuje wpływ poszczególnych priorytetów i celów opracowywanych dokumentów na środowisko oraz określa zgodność i spójność z celami środowiskowymi.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Uwzględnienie celów ochrony środowiska w sektorowych dokumentach strategicznych		
91.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zapewnienie uwzględnienia celów ochrony środowiska w sektorowych dokumentach	Opis stanu realizacji: Opis w zadaniu powyżej nr 90.

	strategicznych Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	
Priorytet: Aspekty ekologiczne w planowaniu przestrzennym		
Cel strategiczny (długoterminowy): Kształtowanie harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta przyjaznej dla mieszkańców pod kątem terenów zielonych, ochrony środowiska oraz ochrony przeciwpowodziowej		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zwiększenie powierzchni obszarów zieleni miejskiej z jednoczesnym uwzględnianiem korytarzy ekologicznych wodnych i lądowych		
92	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zapewnienie w tworzonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (MPZP) odpowiednio dużych powierzchni przeznaczonych na tworzenie zieleni miejskiej, z uwzględnieniem korytarzy ekologicznych Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Zadanie realizowane na etapie przygotowywania i aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Na podstawie informacji uzyskanych z Biura Rozwoju Wrocławia - tereny zieleni miejskiej objęte obowiązującymi planami miejscowymi zajmują powierzchnię 440 ha (60 %).
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Rozwój terenów zieleni służących poprawie warunków przewietrzania miasta		
93.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Uwzględnianie w MPZP założeń rozwoju	Opis stanu realizacji: Zadanie realizowane na etapie przygotowywania i aktualizacji miejscowych planów

RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013

	terenów zieleni służących poprawie warunków przewietrzania miasta Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2019 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	zagospodarowania przestrzennego.
Priorytet: Współpraca w zakresie ochrony środowiska		
Cel strategiczny (długoterminowy): Współpraca w zakresie ochrony środowiska z podmiotami i jednostkami zewnętrznymi		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Monitoring realizacji zadań i współpraca w zakresie ochrony środowiska z innymi gminami, organami (m.in. wymiana doświadczeń, przekaz informacji, porozumienia)		
94.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Wykonanie Raportu z realizacji POŚ, w którym zostaną zamieszczone informacje nt. współpracy z podmiotami zewnętrznymi Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2014,2016	Opis stanu realizacji: Współpraca mająca na celu poprawę stanu środowiska na terenie miasta Wrocławia prowadzona jest z szeregiem jednostek zewnętrznych: – z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego (współpraca w zakresie opracowywania i realizacji programów mających na celu poprawę jakości powietrza, hałasu na terenie miasta), – z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu (współpraca w zakresie działań kontrolnych związanych z oceną jakości stanu powietrza, hałasu, stanu gleb, wód powierzchniowych i podziemnych na terenie miasta), – z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu (współpraca w zakresie wsparcia finansowego działań), - z Agencją Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej S.A. (w zakresie audytów energetycznych), - z Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad, – z Dolnośląską Służbą Dróg i Kolei, – z firmą Wrocławskie Inwestycje Sp. z o.o. oraz Zarządem Dróg i Utrzymania Miasta we Wrocławiu (współpraca w zakresie kluczowych inwestycji infrastrukturalnych, - z Dolnośląskim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu, - z Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej we Wrocławiu,

		- z Regionalną Dyрекcyj ą Ochrony Środowiska we Wrocławiu.
Priorytet: Rozwój rynku w zakresie ochrony środowiska		
Cel strategiczny (długoterminowy):		
Dążenie do wdrożenia w biznesie najlepszych praktyk mających na celu ochronę środowiska naturalnego		
Cel operacyjny (krótkoterminowy):		
Uruchomienie mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadzą do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju		
95.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zastosowanie systemu „zielonych zamówień” w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: „Zielone zamówienia” definiowane i określane są jako polityka, w ramach której podmioty publiczne włączają kryteria i/lub wymagania ekologiczne do procesu zakupów (procedur udzielania zamówień publicznych) i poszukują rozwiązań ograniczających negatywny wpływ produktów/usług na środowisko oraz uwzględniających cały cykl życia produktów, a poprzez to wpływają na rozwój i upowszechnienie technologii środowiskowych." Urząd Miejski Wrocławia stosuje wymogi ekologiczne w opisie przedmiotu zamówienia. Prowadzony jest m.in. wykaz umów związanych z normą ISO14001 i 18001, w których zastosowano takie wymogi).
96.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Promocja i przeprowadzenie kampanii społecznej kształtującej zrównoważone wzorce konsumpcji Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Realizacja przedsięwzięcia związana była z prowadzeniem bieżących działań związanych z szeroko rozumianą polityką środowiskową miasta. Zrównoważona konsumpcja zależy bowiem od szeregu codziennych najczęściej decyzji konsumenckich, związanych z: - selekcją rodzaju energii lub produktu, czyli dokonywania wyboru produktów mniej uciążliwych dla środowiska, - minimalizacją zużycia energii, czyli w sposób świadomy oszczędzania energii i (lub) wykorzystywanego produktu, - maksymalizacją efektywności wykorzystania energii lub produktu, czyli w sposób świadomy zwiększania czasu i wielofunkcyjności użytkowania, - segregacją odpadów, czyli w sposób świadomy rozdzielenia odpadów powstałych w procesie konsumpcji. Ww. działania podejmowane przez mieszkańców/konsumentów miasta składają się na wypadkową konsumpcję, wpływając na jej wzorzec stanowi długotrwały proces, w którym częściowo udział posiada prowadzona szeroko edukacja ekologiczna, w większej mierze jednak uwarunkowania kulturowe, kampanie prowadzone przez współczesne media, bieżące trendy i wzorce.

97.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Promocja transferu najnowszych technologii służących ochronie środowiska Jednostka realizująca: UMW Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągle	Opis stanu realizacji: Zadanie realizowane w ramach zadań bieżących.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Zwiększenie roli placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle, w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadawalającego stanu systemu monitoringu środowiska		
98.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Doposażenie w nowoczesną aparaturę naukową instytutów, uczelni i systemów monitoringu Jednostka realizująca: UMW, instytuty naukowe, naukowo-badawcze, uczelnie, WIOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Zadanie nie było realizowane przez UMW (opis realizacji systemu monitoringu ITS w zadaniu nr 31)
Priorytet: Zarządzanie środowiskowe		
Cel strategiczny (długoterminowy): Zarządzanie środowiskowe oparte o nowoczesne rozwiązania		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Promowanie instytucji wdrażających zarządzanie środowiskowe		
99.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Informowanie o instytucjach wdrażających zarządzanie środowiskowe, promowanie pozytywnych przykładów	Opis stanu realizacji: W Urzędzie Miejskim Wrocławia funkcjonuje Zintegrowany System Zarządzania (ZSZ) działający w oparciu o normy PN-EN ISO 9001:2009 (zarządzanie jakością), PN-EN ISO 14001:2005 (zarządzanie środowiskowe), PN-N-18001:2004 (zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy), PN-

Jednostka realizująca: UMW, Zespół ds. Zintegrowanego Systemu Zarządzania Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	ISO/IEC 20000:2007 (zarządzanie bezpieczeństwem informacji), wymagania EMAS oraz wymagania Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym. Opracowana Księga Jakości ZSZ uwzględnia specyfikę jednostki administracji publicznej, jaką jest Urząd, a Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania określa zobowiązania kierownictwa urzędu i cele nadrzędne. UMW promuje i zachęca własnym przykładem jednostki do wdrażania systemów zarządzania. Wieloaspektowość ZSZ wprowadza w działania UMW konkretne wymogi i konieczność podejmowania oraz realizacji działań związanych m.in. z zarządzaniem środowiskowym. Działania oszczędnościowe prowadzone przez Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego Wrocławia w obszarze zarządzania energią: - Realizacja programu „Zdalnego Monitoringu Zużycia Energii i Mediów”. Programem objętych jest 208 placówek, w tym w 11 szkołach funkcjonuje automatyczny system monitoringu natomiast w 197 placówkach – ręczny system polegający na tym, że dane do systemu wprowadzane są ręcznie. Program umożliwia placówkom osiągnięcie oszczędności z tytułu zużycia energii i mediów dzięki świadomemu korzystaniu z mediów, możliwości bieżącego monitorowania zużycia energii i wody oraz dostosowaniu energii zamówionej do faktycznych potrzeb szkoły. - Corocznie przeprowadzana jest analiza zużycia gazu przez placówki oraz mocy pobranej w placówkach ogrzewanych gazem. Po stwierdzeniu, że w placówkach moc zamówiona jest za wysoka placówki składają wnioski do PGNiG w sprawie obniżenia mocy. - Corocznie przeprowadzana jest analiza pobranych mocy oraz zużytego ciepła w placówkach ogrzewanych z sieci miejskiej. Z wykonanych w 2011 roku obliczeń wynikało, że w 138 placówkach moce zamówione są zawyżone, w związku z czym zostały złożone wnioski do firmy Fortum o obniżenie mocy umownej od 1 stycznia 2012. - Corocznie przeprowadzana jest analiza pobranych mocy dla energii elektrycznej. Po otrzymaniu danych z EnergiiPro ustalono, że w części placówek moc umowna jest niewłaściwie dobrana. W części placówek moc zamówiona nie była wykorzystywana, w części występowały przekroczenia mocy, generujące wysokie opłaty dodatkowe. Po przeprowadzonej analizie wystosowano następujące wnioski do firmy Energia Pro S.A.: - o o zmniejszenie mocy umownej – dla 73 placówek - o o zwiększenie mocy umownej – dla 25 placówek. - Dzięki przeprowadzonym negocjacjom z firmą EnergiaPro Gigawat sp. z o.o. uzyskano zniżkę dotyczącą opłaty za energię czynną w wysokości: - o 14 % dla taryf C_{12a} i C_{12b}, - o 17% dla taryfy C₂₁ - o 18% dla taryfy C₁₁ od obowiązującej w 2011 taryfy dla 186 placówek. Wynegocjowana stawka obowiązuje od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 i nie zmieniła się po wprowadzeniu nowych taryf
---	---

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

		w 2012 roku. - Przeprowadzono również szkolenia dyrektorów z zakresu czytania i interpretacji faktur za energię, jak również możliwości ograniczenia kosztów energii. - W celu redukcji kosztów związanych z opłatami za ponadumowny pobór mocy biernej Wydział Edukacji zainwestował w systemy kompensacji mocy biernej w szkołach ponoszących najwyższe opłaty z tego tytułu. Inwestycja zwróciła się po kilku miesiącach (mniej niż pół roku). - W ramach Grupy zakupowej na potrzeby zakupu energii elektrycznej zostały przeprowadzone postępowania przetargowe na dystrybucję i dostawę energii elektrycznej. Szacowane oszczędności z tego tytułu to około 10 % wydatków na energię (3 mln zł w skali wszystkich jednostek miejskich objętych projektem). - W ramach realizacji projektu „Zarządzanie energią w placówkach oświatowych” zamówiono wykonanie audytów energetycznych dla budynków oświatowych oraz przeprowadzono analizy opłacalności inwestycji termomodernizacyjnych. Po wytypowaniu najbardziej obiecujących obiektów zostanie przeprowadzona termomodernizacja obiektów.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Wykorzystywanie nowoczesnych narzędzi/metod wspierających zarządzanie środowiskowe		
100.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Zakup i wykorzystanie narzędzi stanowiących system pozyskiwania, gromadzenia, przetwarzania i udostępniania danych o środowisku Jednostka realizująca: UMW, Zespół ds. Zintegrowanego Systemu Zarządzania Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Bieżące informacje umieszczane są na stronie internetowej Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz na stronie BIP Urzędu Miejskiego Wrocławia: – http://www.wroclaw.pl/, – http://bip.um.wroc.pl/. Na ww. stronach internetowych umieszczane są również dokumenty strategiczne miasta oraz poddawane konsultacjom społecznym projekty dokumentów zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na Środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz.1235 ze zm.).
101.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Stworzenie i utrzymywanie interaktywnej bazy danych o środowisku, informującej o jego stanie i działaniach na rzecz jego ochrony, dostępnej za pomocą internetu. Jednostka realizująca: UMW, WSR	Opis stanu realizacji: Baza danych o środowisku na terenie miasta Wrocławia funkcjonuje na stronach internetowych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Na stronie internetowej BIP UMW publikowane są karty informacyjne spraw prowadzonych przez 2 komórki organizacyjne UMW: Wydział Architektury i Budownictwa oraz Biuro Rozwoju Wrocławia. Karty informacyjne Wydziału Środowiska i Rolnictwa dostępne są na stronie Ekoportalu: wykaz.ekoportal.pl

RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013

	Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	Gmina Wrocław co 4 lata wydaje Informator o stanie środowiska miasta Wrocławia. Ostatni wydano w 2014 roku. Informator jest dostępny na stronie internetowej Urzędu Miejskiego Wrocławia.
Priorytet: Odpowiedzialność za szkody w środowisku		
Cel strategiczny (długoterminowy): Prowadzenie systemu zapobiegającego powstawaniu szkód i monitorującego szkody w środowisku		
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Prowadzenie systemu monitorowania zaistniałych i potencjalnych szkód w środowisku		
102.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Prowadzenie systemu/rejestru monitoringu szkód środowiskowych i działań naprawczych Jednostka realizująca: UMW, RDOŚ, GIOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2017 Rzeczywisty okres realizacji: zadanie ciągłe	Opis stanu realizacji: Rejestr szkód środowiskowych i działań naprawczych funkcjonuje na stronach internetowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu wydała broszurę poruszającą problemy występowania bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku oraz wyrządzania szkód w środowisku w chronionych siedliskach przyrodniczych lub chronionych gatunkach, na terenach objętych formami ochrony przyrody, jak i poza ich granicami - w związku z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie. W treści zawarto również informacje o możliwości wystąpienia szkody w środowisku w pozostałych elementach przyrody, takich jak woda czy też powierzchnia ziemi.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): Opracowanie systemu umożliwiającego egzekwowanie kar za powodowanie szkód w środowisku		
103.	Nazwa przedsięwzięcia do realizacji: Współpraca pomiędzy gminą, RDOŚ i WIOŚ w zakresie wypracowania założeń systemu egzekwowania kar za szkody w środowisku Jednostka realizująca: UMW, RDOŚ Okres realizacji zapisany w POŚ: 2012-2015	Opis stanu realizacji: Zadanie wspólnego wypracowania założeń do systemu egzekwowania kar w okresie raportowania nie było realizowane (przewidziane do realizacji w kolejnych latach).

5.1 Nakłady na ochronę środowiska Miasta Wrocław w latach 2012-2013.

Ponoszone rokrocznie nakłady na ochronę środowiska w mieście składają się głównie ze środków własnych miasta, środków z różnych funduszy pomocowych oraz pożyczek i kredytów krajowych. Według danych prezentowanych przez Bank Danych Lokalnych GUS nakłady na ochronę środowiska ogółem dla miasta w 2013 roku wzrosły o ok. 37 % w stosunku do nakładów na ochronę środowiska w 2012 roku. Największy wzrost osiągnęły wydatki na gospodarkę odpadami, znaczną pozycję stanowią nakłady na oczyszczanie miasta oraz na gospodarkę ściekową i ochronę wód. Można przypuszczać, iż proporcje te będą ulegać pewnym zmianom w kolejnych latach, ze względu na wyzwania, wynikające także z bieżących ustaleń Komisji Europejskiej.

Tabela 1. *Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej we Wrocławiu w latach 2012-2013 wg GUS.*

Nakłady	2012	2013
	[tys. zł]	
Nakłady na ochronę środowiska ogółem:	167 657 096,61	230 012 513,37
wydatki majątkowe inwestycyjne	16 099 443,02	30 806 306,54
zakłady gospodarki komunalnej	32 885 227,35	29 493 636,63
oczyszczanie miasta	53 073 744,69	49 169 586,52
utrzymanie zieleni	22 433 988,56	23 621 572,06
oświetlenie placów, ulic i dróg	30 660 582,70	29 915 498,13
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	-	200 000,00
gospodarka ściekowa i ochrona wód	17 061 257,22	34 436 034,80
gospodarka odpadami	6 717 882,86	57 176 571,28

Źródło: Bank danych Regionalnych GUS.

6. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU I JEGO AKTUALIZACJI

W Programie Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015 zostały określone skwantyfikowane wskaźniki postępów i skutków realizacji ww. programu w postaci tabeli monitorowania. Zaproponowana tabela monitorowania zawiera zestaw wskaźników obejmujący wszystkie istotne komponenty środowiska. Na podstawie wskaźników możliwe jest proste określenie tendencji zmian w poszczególnych komponentach środowiska.

Podstawowym źródłem informacji, niezbędnym do dokonania rzeczowej oceny jest przede wszystkim monitoring prowadzony przez:

- Urząd Miejski Wrocławia,
- Główny Urząd Statystyczny,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu,
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
- Komendę Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu.

Wskaźniki monitorowania uwzględniają wartości wskaźników w latach 2012-2013 w podziale na poszczególne komponenty środowiska przedstawione w POŚ. W kolumnie „Zmiana wskaźnika” odpowiednimi kolorami określono tendencję zmian, w porównaniu z wartościami poszczególnych wskaźników w poprzednim okresie raportowania. Kolorem czerwonym w kolumnie „Wartość wskaźnika” wskazano na przekroczenia wartości dopuszczalnych.

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

Tabela 2. Wskaźniki monitoringu dla Miasta Wrocławia w latach 2012-2013.

Lp.	Wskaźnik		Jdn	Oczekiwany trend zmian w wyniku realizacji POŚ lub wartość docelowa wskaźnika	Wartość wskaźnika 2012	Wartość wskaźnika 2013	Osiągnięta zmiana wskaźnika
Powietrze atmosferyczne							
1.	Pył zawieszony PM10	stężenie średnioroczne	µg/m³	docelowo < 40	ul. Orzechowa – 39, Wyb. J.C.Korzeniowskiego-38	ul. Orzechowa – 36, Wyb. J.C.Korzeniowskiego-37	
2.		częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego stężeń 24-godzinnych w roku kalendarzowym		docelowo < 35	ul. Orzechowa – 68 dni, Wyb. J.C.Korzeniowskiego-71 dni	ul. Orzechowa – 78 dni, Wyb. J.C.Korzeniowskiego-77 dni	
3.		liczba przypadków powyżej progu alarmowego (200 µg/m³)		docelowo 0	ul. Orzechowa – 4 dni, Wyb. J.C.Korzeniowskiego - 3 dni	ul. Orzechowa – 0 Wyb. J.C.Korzeniowskiego - 0	
4.	Pył zawieszony PM2,5 stężenie średnioroczne		µg/m³	docelowo < 25 (20)	ul. Na Grobli – 27 Al. Wiśniowa - 31	ul. Na Grobli – 28 Al. Wiśniowa - 30	
5.	Benzo(a)piren - stężenie średnioroczne		ng/m³	docelowo < 1	ul. Orzechowa – 5,0 Wyb. J.C.Korzeniowskiego-4,3	ul. Orzechowa – 3,9, Wyb. J.C.Korzeniowskiego-3,9	
6.	Dwutlenek azotu - stężenie średnioroczne		µg/m³	docelowo < 40	Al. Wiśniowa - 56	Al. Wiśniowa - 54	
7.	Dwutlenek siarki - częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego stężeń 24-godzinnych w roku kalendarzowym			< 3	0	0	
8.	Ozon - ilość dni, w których maksimum dobowe ze stężeń 8-godzinnych średnich kroczących przewyższało wartość docelową 120 µg/m³			< 25	ul. Bartnicza – 13 Wyb. J.C.Korzeniowskiego-13	Wyb. J.C.Korzeniowskiego-3	
9.	Emisja przemysłowa	gazowa (NO ₂ , SO ₂)	Mg	↓	1 085 382	1 257 364	
10.		pyły	Mg	↓	272	297	
11.	Udział energii odnawialnej w zużyciu energii elektrycznej w mieście		%	↑	b.d.	b.d.	
Jakość wód i gospodarka wodno - ściekowa							
12.	Odsetek monitorowanych JCWP w obrębie Wrocławia, dla których		%	↑	Z czterech JCWP leżących całkowicie na terenie Wrocławia	Z czterech JCWP leżących całkowicie na terenie Wrocławia	

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

	stwierdzono dobry stan wód (bez JCWP Odra w granicach Wrocławia)			stan dobry zanotowano w dwóch: Ługowina i Widawa od Dobrej do Odry – co stanowi 66%.	stan dobry zanotowano w dwóch: Ługowina i Widawa od Dobrej do Odry – co stanowi 66%.	
13.	JCWP Odra w granicach Wrocławia		dobry/dobry/ dobry	O klasyfikacji JCWP w rejonie Wrocławia decydowały przede wszystkim elementy biologiczne. Jedynie w przypadku rzeki Zielonej elementy fizykochemiczne wskazywały na gorszy stan wód niż oznaczenia wskaźników biologicznych. Dla rzek Ślęzy, Trzciany, Brochówki, Kasiny i Dobrej wartości wskaźników fizykochemicznych potwierdziły umiarkowany lub słaby stan wód. Wartości wskaźników fizykochemicznych oznaczone dla Odry od Małej Panwi do granic Wrocławia oraz obu jednolitych części Widawy wskazywały na dobry stan wód, tak samo jak elementy biologiczne. Spośród 13 JCWP znajdujących się w granicach Wrocławia w całości na terenie miasta leżą jedynie cztery: Odra w granicach Wrocławia, Trzciana, Ługowina, Widawa od Dobrej do Odry. Z tych najgorszy stan reprezentuje Trzciana: IV klasa elementów biologicznych oraz klasa elementów fizykochemicznych poniżej potencjału dobrego. Stan ekologiczny Odry w granicach Wrocławia określono jako dobry i powyżej dobrego, Widawy od Dobrej do Odry jako dobry, a Ługowiny jako umiarkowany. Pozostałe z analizowanych JCWP jedynie w częściach, i to obejmujących odcinki ujściowe, znajdują się na terenie Wrocławia. O ich stanie	Stan ekologiczny Odry w granicach Wrocławia, Widawy od Dobrej do Odry i Ługowiny określono jako dobry, natomiast stan potencjału ekologiczny Trzciany określono jako słaby (IV klasa elementów biologicznych oraz klasa elementów fizykochemicznych poniżej potencjału dobrego). Pozostałe z analizowanych JCWP jedynie w częściach, i to obejmujących odcinki ujściowe, znajdują się na terenie Wrocławia. O ich stanie ekologicznym decydują więc przede wszystkim ładunki zanieczyszczeń wnoszone na odcinkach zlokalizowanych przed granicami Wrocławia.	

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

				ekologicznym decydują więc przede wszystkim ładunki zanieczyszczeń wnoszone na odcinkach zlokalizowanych przed granicami Wrocławia.		
14.	Kategoria JCWP Oława od Gnojnej do Odry jako wykorzystywanej do ujmowania wód do spożycia		A1	Stan/potencjał ekologiczny – słaby, Ppk Oława ujęcie Czechnica: parametry fizykochemiczne: A3, parametry mikrobiologiczne: A2	Stan/potencjał ekologiczny – słaby, Ppk Oława ujęcie Czechnica: parametry fizykochemiczne: A3, parametry mikrobiologiczne: A2	
15.	Odsetek JCWPd na terenie Wrocławia, w których stwierdzono dobry stan wód	%	dąży do 100%	Teren Wrocławia obejmują Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 93 i 114. Według danych podawanych przez WIOŚ w „Ocenie stanu czystości wód podziemnych województwa dolnośląskiego rok 2012” w ogólnej procentowej ocenie jakości wód podziemnych wody reprezentujące dobry stan chemiczny stanowiły: - dla JCWPd nr 93 – 86 %, - dla JCWPd nr 114 – 75 %.	Według danych podawanych przez WIOŚ w „Ocenie stanu czystości wód podziemnych województwa dolnośląskiego rok 2013” w ogólnej procentowej ocenie jakości wód podziemnych wody reprezentujące dobry stan chemiczny stanowiły: - dla JCWPd nr 93 – 67 %, - dla JCWPd nr 114 – 67 %.	
16.	Ilość wody pobranej na potrzeby gospodarki komunalnej i przemysłu	dam ³ /rok	umiarkowany spadek	gosp. komunalna: 26 785,2 przemysł: 40 612	gosp. komunalna: 27 135,1 przemysł: 33 826	
17.	Pobór wód powierzchniowych z ujęć komunalnych	dam ³ /rok	umiarkowany spadek	39 954	33 037	
18.	Pobór wód podziemnych z ujęć komunalnych	dam ³ /rok	umiarkowany spadek	469	567	
19.	Jednostkowe zużycie wody w gospodarstwach domowych	m ³ /rok/mieszkańca	umiarkowany spadek	42,4	43	
20.	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej	%	↑	96,5	96,5	
21.	Długość ogólnomiejskiej sieci wodociągowej, z przyłączami	km	umiarkowany wzrost	1 295,7	1 316,9	
22.	Ścieki komunalne ogółem	dam ³ /rok	umiarkowany spadek	34 025	33 260,0	
23.	Długość komunalnej sieci kanalizacyjnej sanitarnej i ogólnospławnej, z przyłączami	km	umiarkowany wzrost	882,8	902,1	

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

24.	Odsetek mieszkańców korzystających z miejskiej sieci kanalizacyjnej	%	dąży do 98%	91,5	91,7	
25.	Odsetek wałów przeciwpowodziowych w należyłym stanie technicznym	%	dąży do 100%	Łącznie w granicach miasta Wrocławia znajduje się 133,7 km wałów przeciwpowodziowych zlokalizowanych wzdłuż rzek: Odra (59,7 km), Widawa (39,3 km), Ślęza (19,1 km), Bystrzyca (11,7 km), Dobra (1,6 km) oraz Kanału Odra – Widawa (2,3 km). W dobrym stanie technicznym znajduje się łącznie 48 % wałów przeciwpowodziowych, w tym niemal wszystkie wały odrzańskie i Kanału Odra-Widawa (łącznie ze znajdującymi się na ukończeniu inwestycjami obejmującymi modernizację obwałowań rz. Odry) stanowiące najważniejsze obiekty przeciwpowodziowe we Wrocławiu. Obwałowania na pozostałych rzekach znajdują się w planach inwestycyjnych, z których wały rz. Widawy planuje się poddać modernizacji począwszy od 2015r.		
26.	Odsetek utrzymywanych (konserwowanych i remontowanych), budowanych, przebudowywanych i modernizowanych wałów przeciwpowodziowych w danym roku	%	dąży do 100%	W latach 2012 – 2013 wszystkie wrocławskie obwałowania będące w utrzymaniu DZMiUW we Wrocławiu były poddane konserwacji (tj. 1- lub 2-krotne wykoszenie porostów z korpusów, punktowe naprawy, utrzymanie budowali wałowych, lokalne uprzątnięcie śmieci pozostawionych przez mieszkańców).		
27.	Odsetek utrzymywanych (konserwowanych i udrażnianych), modernizowanych i regulowanych koryt cieków wodnych w danym roku	%	dąży do 100%	W 2012 roku utrzymanie cieków będących w administracji DZMiUW na terenie Wrocławia w zakresie wykonywanych prac liniowych (odmulenie, wykoszenie itd.) wynosiło 13 %. Wszystkie rzeki podlegające tut. Zarządowi na obszarze aglomeracji wrocławskiej były objęte robotami obejmującymi usuwanie punktowych uszkodzeń lub zlokalizowanych na bardzo małych odcinkach (max. kilkadziesiąt metrów) tj. zatory, przetamowania,	W 2013 roku utrzymanie cieków będących w administracji DZMiUW na terenie Wrocławia w zakresie wykonywanych prac liniowych (odmulenie, wykoszenie itd.) wynosiło 15 %. Wszystkie rzeki podlegające tut. Zarządowi na obszarze aglomeracji wrocławskiej były objęte robotami obejmującymi usuwanie punktowych uszkodzeń lub zlokalizowanych na bardzo małych odcinkach (max. kilkadziesiąt metrów) tj. zatory, przetamowania,	

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

				usuwanie powalonych drzew, zabudowy wyrw brzegowych itp. Powyższym zakresem prac objęte były wszystkie rzeki znajdujące się w administracji DZMiUW na obszarze miasta Wrocławia.	usuwanie powalonych drzew, zabudowy wyrw brzegowych itp. Powyższym zakresem prac objęte były wszystkie rzeki znajdujące się w administracji DZMiUW na obszarze miasta Wrocławia. Ponadto, w 2013r. w ramach <i>Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013</i> rozpoczęto roboty budowlane projektu pn. <i>Kasina – odbudowa i modernizacja koryta rzeki, gm. Wrocław, gm. Kąty Wrocławskie, gm. Kobierzyce</i> w ramach którego zwiększone zostanie zabezpieczenie powodziowe terenów przybrzeżnych w tym m.in. Wrocławia - obręb Nowy Dwór, Żerniki, Muchobór Wielki, Oporów poprzez wykonanie regulacji cieków wodnych na długości 4,7 km.	
28.	Nakłady ogółem na zadania związane z utrzymaniem magazynów przeciwpowodziowych na terenie Wrocławia	tys. PLN/rok	umiarkowany wzrost	284 745 zł (Zaprojektowanie i odbudowanie piaskowej góry przeciwpowodziowej oraz uzupełnienie ubytków w pozostałych górkach)	ok. 20 000 zł (remont dachu magazynu)	***
29.	Liczba zakończonych przedsięwzięć zrealizowanych w komponencie B „Modernizacja WWW”, ujętego w Projekcie ochrony przed powodzią dorzecza Odry w ramach Programu dla Odry — 2006		zgodny z harmonogramem w Projekcie ochrony...	W 2012 roku rozpoczęto roboty budowlane – montażowe przedsięwzięcia pn. <i>Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego (WWW)</i> będącego	W grudniu 2013r. zakończony został <i>Kontrakt B1-1 Modernizacja obwałowania Blizanowice – Trestno</i> , w ramach którego przebudowano obwałowania	

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

				elementem <i>Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry (POPDO)</i>. W gestii DZMiUW we Wrocławiu znajduje się 55 obiektów inwestycyjnych: – Komponent B1 obejmujący 18 obiektów w dolinie rzeki Odry (Etap I) – Komponent B3 obejmujący 37 obiektów w dolinie rzeki Widawy (Etap II). Powyższym zadaniom inwestycyjnym towarzyszą działania związane z pomocą techniczną, pełnieniem funkcji Inżyniera Kontraktu oraz związane z przejmowaniem nieruchomości na cele inwestycyjne finansowane kolejno w ramach Komponentu B4 i B5 POPDO. Modernizacja WWW jest jednym z największych realizowanych w Polsce projektów hydrotechnicznych. Zakres DZMiUW we Wrocławiu w Etapie I Projektu (tj. obiekty odrzańskie) obejmuje realizację 4 Kontraktów na roboty budowlane.	o łącznej długości 5,8 km.	
30.	Nakłady finansowe ogółem w danym roku na realizację komponentu B „Modernizacja WWW”, ujętego w Projekcie ochrony przed powodzią dorzecza Odry w ramach Programu dla	tys. PLN/ rok	zgodny z harmonogramem w Projekcie ochrony...	Montaż finansowy <i>Modernizacji WWW</i> zgodnie z rządowymi umowami pożyczki z Bankiem Światowym (BS) oraz kredytu z Bankiem Rozwoju Rady Europy (BRRE) przewiduje jego realizację z czterech źródeł finansowania: Bank Światowy, Bank Rozwoju Rady Europy, budżet państwa oraz Fundusz		

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

	Odry - 2006			Spójności. W latach 2012-2013 na <i>Modernizację Wrocławskiego Węzła Wodnego</i> poniesiono nakłady w łącznej wysokości 87,9 mln zł, w tym 2012 r. - 31,1 mln zł, 2013 r. - 56,8 mln zł.		
Hałas						
31.	Liczba zakładów, których działalność powoduje przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu		↓	Wg danych WIOŚ w latach 2010-2013 przeprowadzono pomiary kontrolne w 66 zakładach, nap podstawie których w 31 przypadkach stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w środowisku.		
32.	Liczba mieszkańców zagrożona hałasem		↓	Wg opracowanej mapy akustycznej miasta Wrocławia: <u>Hałas drogowy:</u> W strefie o „niedobrych” i „złych” warunkach akustycznych znajduje się ok. 7,2 tys. lokali mieszkalnych zamieszkałych przez ok. 19 tys. osób. <u>Hałas kolejowy:</u> W przypadku hałasu pochodzenia kolejowego „niedobre”, „złe” i „bardzo złe” warunki występują na powierzchni 2,457 km², gdzie zamieszkuje ok. 830 osób. Powierzchnia obszarów najbardziej zagrożonych hałasem kolejowym w porze nocnej wynosi 2,765 km² - to blisko 700 lokali i zamieszkuje je ok. 1,8 tys. osób. <u>Hałas tramwajowy:</u> Powierzchnia obszarów zagrożonych długookresowym hałasem tramwajowym, na których stan środowiska określa się jako „niedobry”, stanowi 0,337 km², znajduje się tam ok. 1250 lokali mieszkalnych zamieszkiwanych przez ok. 3150 osób. Powierzchnia obszarów najbardziej zagrożonych hałasem tramwajowym w porze nocnej wynosi 0,221 km² i zamieszkuje ją ok. 1800 osób. <u>Hałas przemysłowy:</u> Powierzchnia obszarów w granicach Wrocławia zagrożonych długookresowym hałasem przemysłowym, na których stan środowiska określa się jako „niedobry” i „zły”, stanowi 0,054 km², natomiast powierzchnia obszarów najbardziej zagrożonych hałasem przemysłowym w porze nocnej wynosi 0,174 km² (obszar zamieszkania ok. 570 osób).		
Gospodarka odpadami						
33.	Ilość odpadów odebranych przez przedsiębiorców	Mg	↓	254 504,8	237 352,0	
34.	Masa składowanych bez przetworzenia odpadów komunalnych	Mg	↓	23 984,3	3 380,2	
35.	Ilość odpadów komunalnych	%	↑	90,6	98,6	

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

	poddanych odzyskowi i recyklingowi w stosunku do odpadów odebranych					
36.	Ilość odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji składowana na składowisku w stosunku do ilości dopuszczonej do składowania	%	↓	38,0	10,2	
37.	Ilość odpadów przemysłowych poddawanych procesom odzysku	Mg	↑	496 935,2	459 504,1	
38.	Ilość usuniętych wyrobów i odpadów azbestowych	Mg	↑	- w ramach programu miejskiego: 252,256 Mg, - poza programem: 60,6 Mg, - izolacje a-c rur ciepłowniczych na 126,1 m rurociągów,	- w ramach programu miejskiego: 106,308 Mg, - poza programem: 8,9 Mg, - izolacje a-c rur ciepłowniczych na 700,6 m rurociągów.	
Ochrona przyrody						
39.	Tereny o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronione; powierzchnia/udział w stosunku do powierzchni miasta	ha/%	↑	1 836,50* 6,27 %	1 836,50* 6,27 %	
40.	Rezerваты przyrody; powierzchnia/udział w stosunku do powierzchni miasta	ha/%	↑	0 ha 0 %	0 ha 0 %	
41.	Użytki Ekologiczne; Powierzchnia/udział w stosunku do powierzchni miasta	ha/%	↑	21,50 ha** 0,07 %	21,50 ha** 0,07 %	
Tereny zieleni miejskiej						
42.	Powierzchnia terenów zieleni miejskiej	ha	↑	W zarządzie ZZM: 2 465,09	W zarządzie ZZM: 2 459,74	
43.	Powierzchnia parków, parków zabytkowych, ogrodów zabytkowych o powierzchni powyżej 2 ha/udział w stosunku do powierzchni miasta	ha/%	↑	W zarządzie ZZM: 229,21 ha 0,78 %		
44.	Objęcie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego terenów zieleni miejskiej/udział w stosunku do całkowitej powierzchni terenów zieleni miejskiej	ha/%	↑	440 ha 60%		
45.	Parki, zieleńce	m ²	8,5 (15)	15,04	15,02	

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

		/mieszk m ²		ogółem: 949,2 ha** 8,15	ogółem: 949,11 ha** 8,05	
46.	Zieleń uliczna	/mieszk m ²	2,5	ogółem: 514,2 ha** 2,24	ogółem: 508,20 ha** 2,24	
47.	Zieleń cmentarna	/mieszk m ²	4,0	ogółem: 141,2 ha** b.d.	ogółem: 141,17 ha** b.d.	
48.	Ogrody działkowe	m ² /mieszk	5-7,5			
Ochrona i zrównoważony rozwój lasów						
49.	Powierzchnia lasów	ha	↑	2 211,9**	2 213,26**	
50.	Powierzchnia lasów w stosunku do powierzchni miasta i ilości mieszkańców	(%)/(m ² / mieszk)	↑	7,55 % 35 m ² /mieszk.	7,56 % 35 m ² /mieszk.	
Ochrona powierzchni ziemi						
51.	Monitoring stopnia zanieczyszczenia gleb		wykonano	W latach 2010–2013 WIOŚ prowadził badania stopnia zanieczyszczenia gleb wokół terenów przemysłowych, wzdłuż tras komunikacyjnych i na obszarach przyrodniczych. W wyniku przeprowadzonych analiz stwierdzono przekroczenia w przypadku dopuszczalnych zawartości cynku, ołowiu, kadmu, chromu, miedzi i niklu. W żadnym z analizowanych miejsc nie były przekroczone standardy dla rtęci i arsenu. Przekroczenia wartości dopuszczalnych WWA wystąpiły w większości badanych punktów wokół Wrocławskiego Parku Przemysłowego. Wszystkie badane gleby charakteryzowały się znacznym zanieczyszczeniem benzo(a)pirenem.		
Pola elektromagnetyczne						
52.	Liczba punktów pomiarowych , na których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości promieniowania elektromagnetycznego		↔	brak przekroczeń w wyznaczonych punktach pomiarowych	brak przekroczeń w wyznaczonych punktach pomiarowych	
Poważne awarie przemysłowe						
53.	Liczba obiektów o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej		↔	1	2	
54.	Liczba obiektów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej		↔	4	4	
55.	Liczba awarii spowodowanych przez		↓	3	4	

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

	przemysł					
56.	Liczba awarii spowodowanych przez transport		↔	1	0	

* dane wg GUS nie obejmujące obszarów Natura2000,

** dane wg GUS

*** osiągnięta wartość wskaźnika nr 15 została oznaczona jako „poprawa”, pomimo mniejszych nakładów w 2013r w porównaniu do 2012 roku. Związane jest to z faktem, że duże nakłady na utrzymanie/uzupełnianie magazynów przeciwpowodziowych zostały poniesione w 2010 roku, w kolejnych latach ponoszone nakłady związane są głównie z ich utrzymywaniem i nadzorowaniem – które to elementy są wykonywane systematycznie.

Legenda:

	Poprawa
	Pogorszenie
	Brak istotnych zmian

6.1. Analiza wskaźników monitoringu POŚ.

Biorąc pod uwagę wprowadzenie zmodyfikowanej tabeli monitorowania w bieżącym raporcie, obecne możliwości pozyskania danych wskaźnikowych oraz ich dostępność, a także jakość informacji jakie ze sobą niosą:

- stan środowiska w przeważającej części wskaźników określony został jako bez zmian, ich wartość utrzymuje się na dotychczasowym poziomie,
- dla 25 wskaźników zanotowano poprawę w odniesieniu do roku 2012,
- dla 11 wskaźników zanotowano ich częściowe pogorszenie stanu w odniesieniu do roku 2012.

Poprawie uległa jakość części wskaźników dot. powietrza atmosferycznego, wzrosła emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych, zmalała natomiast emisja zanieczyszczeń pyłowych. Niewielkiej poprawie uległa jakość monitorowanych wód powierzchniowych. Poprawie uległa większość wskaźników związana z gospodarką wodno – ściekową. Według opracowanych dokumentów: mapy akustycznej i Programu ochrony środowiska przed hałasem klimat akustyczny niestety uległ pogorszeniu. Na stałym poziomie kształtują się wskaźniki dot. ochrony przyrody i terenów zielonych.

Zwiększyły się znacznie sumaryczne nakłady na ochronę środowiska w mieście.

Uwzględniając również zmiany w jakości środowiska w zakresie poszczególnych jego komponentów można stwierdzić, że w ogólnym rozumieniu stan środowiska w mieście Wrocławiu uległ umiarkowanej poprawie – w odniesieniu do poprzedniego okresu raportowania.

Realizacja Programu Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015 winna być w dalszym ciągu przedmiotem systematycznego procesu monitorowania i oceny. Zgodnie z wymogiem ustawowym raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska będzie przygotowywany co dwa lata. Dla efektywnego wdrażania Programu konieczne będzie regularne zbieranie, analiza i ocena danych. System monitoringu powinien skupić się przede wszystkim na efektywności wdrażanych działań i zadań oraz opierać na wskaźnikach monitorowania, których porównanie w kolejnych raportach będzie dawało obraz zachodzących zmian w środowisku Miasta Wrocławia.

7. OCENA STOPNIA REALIZACJI PRZYJĘTYCH CELÓW.

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015 priorytety, cele i zadania zgodne były z kierunkami Polityki Ekologicznej Państwa, składały się na przełożenie celów polityki ekologicznej na szczebel miasta. Skonkretyzowanie zadań operacyjnych dotyczy miasta, jednak obejmuje także tematycznie funkcjonowanie innych jednostek, działających na terenie miasta. System budżetowy samorządów obejmuje 1 rok działania, a więc planowanie odbywa się w krótkim cyklu i dostosowywane jest do doraźnych ram i sytuacji. Realizacja Programu w miarę jego realizacji stwarza więc problemy, tak natury finansowej (trudność w pozyskaniu środków finansowych, konieczność dysponowania udziałem własnym) jak i innej natury (np. nadrabianie niedoinwestowania z lat poprzednich, zmieniające się potrzeby bieżące mieszkańców, czynniki zewnętrzne, zmiana ustawodawstwa, etc.) Duża część zadań zawartych w Programie wpisuje się w pożądane przez ogół mieszkańców miasta kierunki – np. poprawę stanu wód, powietrza atmosferycznego, środowiska akustycznego. Analizując przyjęty w Programie Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015 plan operacyjny i określone w nim zadania należy stwierdzić:

- zrealizowane zostały najważniejsze zadania w zakresie ochrony powietrza, ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, edukacji ekologicznej, ochrony przyrody,
- w pełni zrealizowanych (biorąc pod uwagę ogólne kryterium liczbowe – zostało 99 zadań, z czego 45 zadań to zadania o charakterze ciągłym,
- realizacja 2 zadań została przesunięta na kolejne lata (w odniesieniu do okresu realizacji zapisanego w POŚ),
- realizacja 2 zadań została zaplanowana na 2015 rok, zadania te nie były realizowane w latach 2012-2013,
- dodatkowo w różnych komponentach środowiska zrealizowano szereg działań dodatkowych (nie ujętych w POŚ).

Liczbę zadań i ich realizację w zakresie poszczególnych komponentów środowiska przedstawia tabela poniżej:

Tabela 3. Realizacja zadań w zakresie poszczególnych priorytetów określonych w Programie Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015

Lp.	Priorytet	Zadania zrealizowane	Zadania zrealizowane częściowo	Zadania z realizacją w 2015r.	Zadania niezrealizowane
1.	Jakość powietrza	7			
2.	Jakość wód i gospodarka wodno - ściekowa	12	5		
3.	Hałas	9			
4.	Gospodarka odpadami	19	2		
5.	Ochrona przyrody	4		1	
6.	Tereny zieleni miejskiej	7		1	
7.	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	4			
8.	Ochrona powierzchni ziemi	5			
9.	Gospodarka zasobami geologicznymi	1			
10.	Pola elektromagnetyczne	1			
11.	Poważne awarie przemysłowe	6			
12.	Edukacja ekologiczna	5			
13.	Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych	2			
14.	Aspekty ekologiczne w planowaniu przestrzennym	2			
15.	Współpraca w zakresie ochrony środowiska	1			
16.	Rozwój rynku w zakresie ochrony środowiska	4			

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA WROCŁAWIA NA LATA 2012-2015” ZA OKRES LAT 2012-2013**

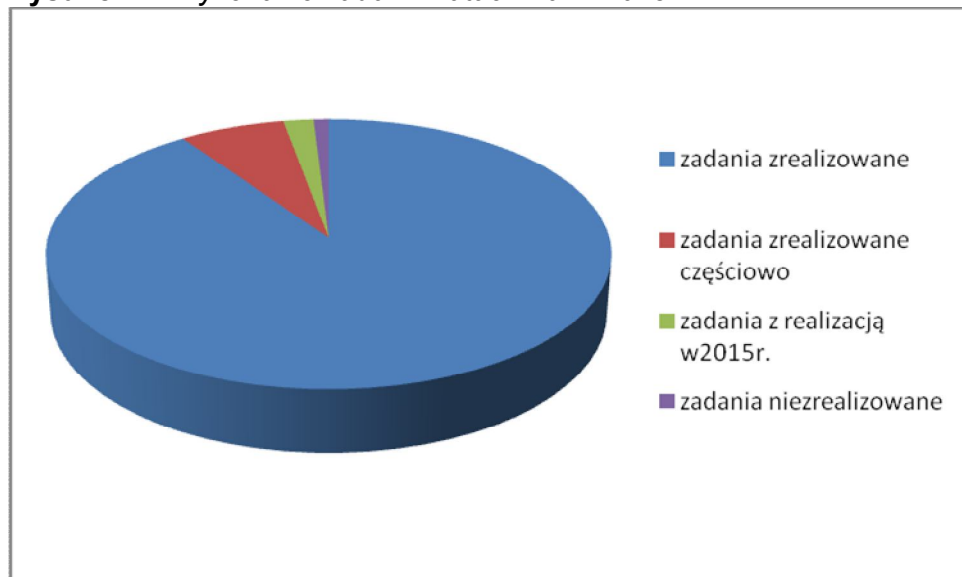
17.	Zarządzanie środowiskowe	3			
18.	Odpowiedzialność za szkody w środowisku	1			1
	suma	93	7	2	1

Realizowane w latach 2012-2013 zadania określone w obrębie poszczególnych priorytetów w Programie Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015 obejmowały swoim zakresem wszystkie istotne zagadnienia związane z poprawą i utrzymaniem stanu środowiska na terenie miasta, monitoringiem stanu środowiska oraz całym szeregiem działań związanych pośrednio z ochroną środowiska. Niniejszy dokument daje obraz wielu płaszczyzn na których działania były realizowane, a także wskazuje, iż cały szereg z nich stanowią działania ciągłe, realizowane systematycznie w kolejnych latach, dla których efekt osiągnąć jest jako wypadkowa często wieloletnich działań. Dotyczy to w szczególności działań podejmowanych dla poprawy jakości powietrza atmosferycznego oraz wód powierzchniowych i podziemnych, dla których podejmuje się szerokie spektrum działań, w kolejnych latach. Zaznaczyć należy ogrom zaangażowanych w te działania środków i przedsięwzięć, prowadzących w efekcie do wolnej, aczkolwiek systematycznej poprawy jakości środowiska w tych komponentach.

Trudnym zadaniem jest poprawa jakości środowiska akustycznego na terenie miasta, gdyż wiąże się to z rosnącą z roku na rok liczbą pojazdów mechanicznych. Dlatego prowadzone działania wymagają szczególnego podejścia systemowego, opracowania analiz, dokumentów planistycznych, mapy akustycznej, programu ochrony środowiska przed hałasem, czy zintegrowanego podejścia do transportu na terenie miasta.

Analizowane w niniejszym Raporcie lata były przełomowe z punktu widzenia gospodarki odpadami. Zmiana od 1 lipca 2013 r. systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, a tym samym przejęcie przez Gminę odpowiedzialności za odbiór i zagospodarowanie odpadów - wymagało przeprowadzenia szeregu działań zarówno przygotowawczych - podjęcie stosownych uchwał oraz przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej, jak i działań organizacyjnych - m. in. wybór w przetargu firm odbierających odpady oraz przyjęcie takiego systemu zbierania i odbioru odpadów, który będzie spójny z rozwiązaniami technologicznymi przyjętymi w wyznaczonym Regionie Gospodarki Odpadami Komunalnymi.

Rysunek 1. Wykonanie zadań w latach 2012-2013.



8. DIAGNOZA, PROPOZYCJE NOWYCH PRIORYTETÓW I KRYTERIÓW ICH WYŁONIENIA.

Przeprowadzona obecnie w ramach „Raportu...” analiza zakresu i stopnia realizacji zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015 odbywa się w czasie obowiązywania Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016. Obowiązujący Program ochrony środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015 oparty jest na aktualnych priorytetach i celach Polityki Ekologicznej Państwa.

Osiąganiu powyższych celów służyć będzie realizacja następujących priorytetów i zadań:

1. Kierunki działań systemowych polegające na:
 - uwzględnianiu zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
 - aktywizacji rynku na rzecz ochrony środowiska,
 - zarządzaniu środowiskowym,
 - udziale społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,
 - rozwoju badań i postępie technicznym,
 - odpowiedzialności za szkody w środowisku,
 - uwzględnianiu aspektu ekologicznego w planowaniu przestrzennym.
2. Ochrona zasobów naturalnych polegająca na:
 - ochronie przyrody,
 - ochronie i zrównoważonym rozwoju lasów,
 - racjonalnym gospodarowaniu zasobami wodnymi,
 - ochronie powierzchni ziemi,
 - gospodarowaniu zasobami geologicznymi.
3. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego polegająca na działaniach w obszarach:
 - środowisko a zdrowie,
 - jakość powietrza,
 - ochrona wód,
 - gospodarka odpadami,
 - oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych,
 - substancje chemiczne w środowisku.

Wobec powyższego nie proponuje się wprowadzania zmian w zakresie priorytetów, celów i działań w obecnym Programie ochrony środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015.

9. LITERATURA

1. Program Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2012-2015
2. Sprawozdanie z realizacji budżetu Miasta Wrocławia za lata 2012, 2013.
3. Środowisko Wrocławia Informator 2014,
4. Informacje o stanie środowiska w województwie dolnośląskim, WIOS Wrocław
5. www.stat.gov.pl,
6. www.mos.gov.pl,
7. Mapa akustyczna Wrocławia.
8. Program ochrony środowiska przed hałasem dla Miasta Wrocławia.
9. Informacje pozyskane od wydziałów UMW.
10. Informacje pozyskane od instytucji i podmiotów zaangażowanych w realizację zadań POŚ.